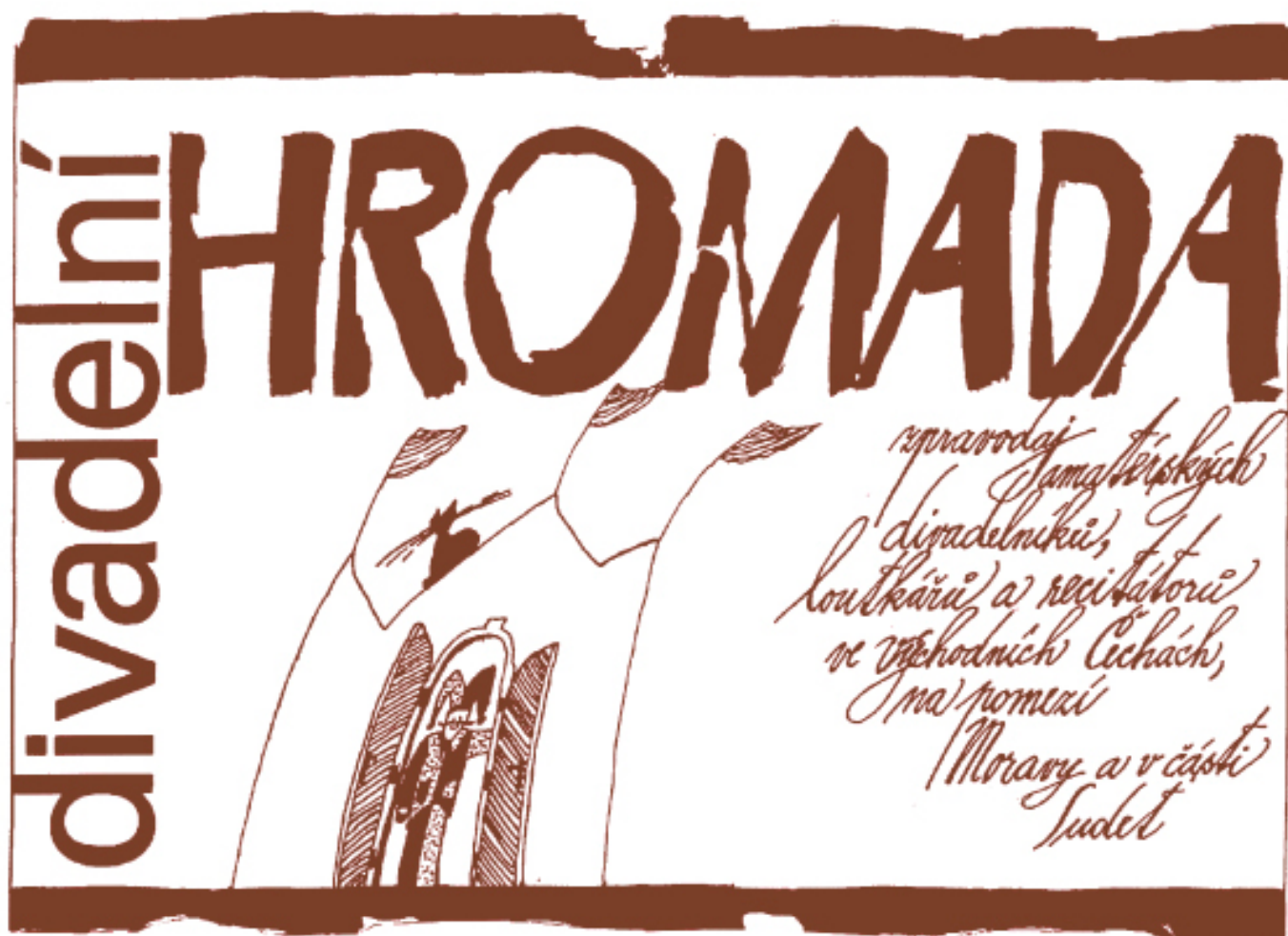

LXXI *jaro-léto* **2015**

Stručnost, jak řekl Anton Pavlovič Čechov,
je sestra talentu. Proto věnuji stejnou péči
škrtání jako psaní. Mýcení zbytečných slov
je opomíjená tvůrčí práce.

Zdeněk Svěrák

- 4 VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)**
 Cenění 2014
 5 Valná hromada VSVD, Výroční zpráva předsedy VSVD za rok 2014
 12 Udělení čestného členství, Udělení ceny MK ČR,
 Koho ozdobíme Zlatým Tylem v roce 2015
 14 Dopis předsedy VSVD: Všem divadelním souborům
 15 František Laurin: Divadlo mého života
- 16 IMPULSY Z IMPULSU - bylo...**
 Wolkrův Prostějov 2015
 17 Červený Kostelec 2015
 22 Audimafor 2015
 25 Loutkářská a dětská divadelní přehlídka 2015
 31 Miletínské divadelní jaro 2015
 34 Krajská přehlídka dětských recitátorů Královéhradeckého kraje 2015
 36 **bylo...**
 Cyklus vzdělávacích dílen
 37 **bude...**
 Červený Kostelec 2016
- 38 PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU**
Pardubický kraj...
 Orlická maska 2015
 41 Sněhový Brněnec 2015
 43 Svitavský Fanda 2015
 44 Svitavský dýchánek 2015
 46 Krajská přehlídka dětských recitátorů „Dětská scéna“ 2015
47 Liberecký kraj...
 Psaní z Lomnice
 48 Josefodolské divadelní jaro
 49 Modrý kocour 2015
 52 Turnovský drahokam jubilejní
54 Kraj Vysočina...
 Dospělí (pro radost) dětem po čtyřicetileté
56 Zprávy ze souborů
 Holické Šťasné a veselé
 57 Herecká chemie Veselého zrcadla, Poslední doutník chutnal
 58 Meziměstští divadelníci se loučili, Standing ovation v divadle v Broumově
 60 „Temno“ v jednom kole, Spolek divadelních ochotníků Diviš Žamberk
 61 Putování s Janem Amosem, Na vědomost se dává,
 Třebechovický soubor Symposion oslaví 70
 62 DS Na Tahu Červený Kostelec
- 64 VÝCHODOČEŠI...**
 Divadelní Piknik Volyně 2015
 66 Stopy v Písku
- 68 Ve službách thálie**
 Ivana Richterová
 69 Ivo Mičkal, Libuše Straková, Mirka Císařová
 70 Milena Janečková
 71 Naďa Gregarová
 75 Marie Majka Boková
 76 Smutné zprávy...
- 78 MIMO RUBRIKY**
 Alexandr Gregar: Hrál jsem v Národáku aneb tak trochu (z)paměti

Uzávěrka příštího čísla:
 30. ŘÍJNA 2015

Příspěvky a foto prosíme zasílat na adresu:
 IMPULS Hradec Králové
 Brněnská 375
 500 12 Hradec Králové
 e-mail:
 divadlo@impulshk.cz
 http://www.impulshk.cz

HROMADA č. LXXI / 2015
 JARO-LÉTO

Vydává:
 IMPULS Hradec Králové,
 centrum podpory uměleckých aktivit
 Brněnská 375
 500 12 Hradec Králové
 ve spolupráci s Volným sdružením
 východočeských divadelníků

Vychází 2x ročně

REDAKCE:
 Alexandr Gregar (chefredacteur),
 Alena Exnarová, Naďa Gregarová

FOTOGRAFIE:
 Pokud není uveden autor, pocházejí
 fotografie z archivu souborů.

GRAFICKÁ ÚPRAVA:
 Mario Alfieri

TISK:
 Alkapress Hradec Králové

Registrováno na MK ČR E 11424

Vychází za finančního přispění MK ČR

Neprodejné!
 Náklad 320 ks

Neprošlo jazykovou úpravou!

MINISTERSTVO
 KULTURY

Navedla mě Blanka Šefrnová: v Divadelních novinách prý se zajímavě o amatérském divadle vyslovili tři profesionální divadelníci, a abych jejich názory přetiskl v naší Divadelní Hromadě. Nu, nevím, zda by se DN líbilo, že opisujeme, přečtete si sami (vyšlo v rubrice 3L03, str. 15 letošního 10. čísla).

Pro ty, kteří mají k DN daleko, snad jen to nejdůležitější: Martin Falář píše o svém pohledu na rozdíl mezi amatérským a profesionálním divadlem, že *„když skončí amatérské představení, nahnou se za herci jejich kolegové z jiných souborů a začnou jim, jako na rozborovém semináři, říkat CO VŠECHNO SE NEPOVEDLO, v čem nesplňuje laťku profesionálního divadla a že jejich ambice ‘být jako profesionálové’ jsou úplně mimo“*. A pak že jdou do hospody, baví se o všem možném a tak nějak z toho že prý prosakuje, jak rádi by všichni byli přece jen trochu profesionální. Falář pokračuje, že *„když skončí profesionální představení, nahnou se za herci jejich kolegové z jiných souborů... a začnou chválit, co jen jde. Byť by to měla být mašle na kostýmu.“* A pak že jdou do hospody, atd. (viz předchozí podobná věta).

Petr Váša v glose připomíná své osobní zážitky z amatérských přehlídek, kde často bývá lektorem. Píše, že *„jsou lidé, kteří tvrdí, že nejzajímavější věci se odehrávají na amatérské scéně, která není svázána komerčními tlaky a obecným konformismem.“*

Z vlastní zkušenosti mohu k prvnímu tvrzení dodat, že to tak nějak je. Amatér se snaží stále se o sobě i o divadle něco dozvědět. Sice má také nejraději, když je pochválen, ale většinou má zájem poznat, v čem by mohl být lepší. Deset let jsem „přihrával“ profesionálním hercům v Klicperově divadle. Vědělo se, že jsem i amatérský režisér a občas se mě zeptali, co říkám na nějakou novou premiéru – pokoušel jsem se vyslovit svůj názor, jak jsem zvyklý – většinou nastalo mlčení...

K druhému snad toto: bylo období, kdy se na amatérských scénách mnoho dělo, myslím především osmdesátá léta minulého století. Později, kdy se talentovaní divadelníci už nemuseli skrývat za jakýsi „amatérismus“ (třeba Petr Lébl, Milan Schejbal, Aleš

Bergmann), už to sic není tak silné, ale stále se s tím můžeme setkat. Vzpomeňme třeba na divadlo DNO, na V. A. D Kladno, v našich zeměpisných šířkách na Kopeckého Triarius či některé opusy pardubického Exilu. - Ale nemám pocit, že by současné amatérské divadlo odolávalo komerčním tlakům, takové ty „normální“ amatérské soubory dnes stejně jako v minulosti opisují z dramaturgie osvědčených profi-kousků a napodobují komerční zábavnou scénu. Dokonce, bez ohledu na kvalitu, své inscenace „prodávají“ produkčním způsobem, a ještě před premiérou, honí se za reprízami, vnucují se pořadatelům, kteří je samozřejmě rádi kupují neb oproti pražským hvězdným zájezdovkám nejsou tak drazí. A venkovskému publiku se to líbí... Ale možná je to dnešní dobou, která nezná omezení a ráda napodobuje. Ani ekonomika „provozu“ amatérského divadla není dnes zanedbatelná, ambice, vkus a pokoru nechme stranou...

Petr Váša mě zaujal i jiným postřehem. V té glose, že *„při neustálém cestování mám už dlouho dojem, jako bych byl součástí nějakého podivuhodného spiknutí tvořeného osobnostmi, které kdyby v tom nebo onom městečku nebyly, nebylo by tam možná – skoro - vůbec nic... Představení bývají různá. Dobrá, špatná, přišerná, vynikající, mimořádná! Už jen to, že se (i mladší ročníky) věnují takové ušlechtilé adrenalínové zálibě, bylo ve většině případů povzbudivé“*. Dodává i známou pravdu, že divadlo je jen jedno a že je šťastný, *„že se podobné věci dějí, že o ně někdo pečuje, vytváří a udržuje takové nadějně neformální společenství...“*

Ano, amatérské divadlo stále generuje místní osobnosti, často přesahující rámec „zábavy či uměleckých ambicí.“ I v současnosti jsou divadelní spolky potřebnou součástí místního společenského života, a možná víc než rybáři, sportovci či dokonce spolky hudební a zpěvácké – nutně se totiž tváří v tvář svému publiku, vyslovují k tomu, čím a jak žijeme. Což je vlastnost divadla - i v podobě té nejtrapnější frašky, která nás ostatně v té každodenní civilní sféře mnohdy obklopuje.

Saša Gregar

D I V A D E L N Í

VE VOLNÉM STYLU (ZPRÁVY VSVD)

Do uzávěrky této Hromady přišly na účet VSVD další příspěvky. Děkujeme.

okres Havlíčkův Brod:

Adivadlo Havlíčkův Brod

okres Hradec Králové:

Hana PROCHÁZKOVÁ, Ilona CHYTRÁČKOVÁ, Jana HAMPLOVÁ,
Alena EXNAROVÁ

okres Chrudim:

Karel BRÍZA, Vlasta KYSELOVÁ,
Alexandra a Václav NOVOTNÍ, Libor ŠTUMPF

okres Jičín:

DS ERBEN Miletín

okres Náchod:

Ivana RICHTEROVÁ, DS TYL Meziměstí, Jiří KUBINA,
Ludmila ŠMÍDOVÁ, Marcela KOLLERTOVÁ, Karla DÖRROVÁ,
Jaromír BEIER, Pavel LABÍK

okres Pardubice

Libuše STRAKOVÁ, Pavel HLADÍK, Vladimír KŘIVKA, Divadlo EXIL

okres Rychnov nad Kněžnou:

Josef ŽID, Karel UHLÍŘ, Antonín a Alena JOACHIMSTHALEROVI,
Oldřich PLAŠIL, Otakar JENÍČEK, Pavla NEKVINDOVÁ,
Jana ALBRECHTOVÁ

okres Semily:

Petr ŽÁRUBA

okres Svitavy:

Marie GRMELOVÁ, Jana MANDLOVÁ, Blanka a Karel ŠEFRNOVI,
Jan MATOUŠ

okres Trutnov:

Divadlo A.J. Úpice, Pavel ŠVORČÍK, Milena JANEČKOVÁ,
Dáša HALÍŘOVÁ

okres Ústí n/Orlicí:

Antonín SLÁMA, Eva SYCHROVÁ, Vlastimil DRDA, Nataša LUŽNÁ,
Jiří VENC

Dále přispěli:

Alena CRHOVÁ, Jaromír VOSECKÝ, Mirka CÍSAŘOVÁ,
František SVOBODA

Adresář odběratelů Hromady a členů VSVD je aktualizován a je celý zaveden do počítače. Jakékoliv případné nesrovnalosti nám hlase na naši adresu do Impulsu. Další zájemce o předplatné Hromady nebo o členství ve VSVD samozřejmě velice vítáme. **Valná hromada VSVD na svém zasedání 25. února 2006 stanovila výši ročního příspěvku:**

- roční příspěvek pro fyzickou osobu se stanoví minimálně **ve výši 250,- Kč**
- snížený (důchodci a studenti) minimálně **ve výši 120,- Kč**
- roční příspěvek právnické osoby se stanoví **ve výši minimálně 750,- Kč**

VSVD, Brněnská 375, 500 12 Hradec Králové
Bankovní spojení: Česká spořitelna a.s. Hradec Králové
1085997309/0800

CENĚNÍ 2014

Druhá prosincová sobota minulého roku uzavřela divadelní sezónu 2013-2014 tradičním setkáním divadelníků ze všech přehlídek a předáním všech ocenění. Již poněkolkáté jsme se sešli v sále Labyrintu Divadla Drak a jako vždycky bylo narváno. Zástupci jednotlivých

Nina Malíková a prof. Jan Císar

Nejvíce cen posbíral soubor Triarius

Řadu ocenění získal soubor
Děvčátka a slečny ZUŠ Jaroměř

porot, profesori Císař a Laurin, také Nina Malíková za loutkáře, krátce a vtipně připomněli, co bylo na přehlídkách nejzajímavější a mimo jiné ocenili i atmosféru, která tradičně na našich soutěžních přehlídkách bývá. Nina Malíková, byť je českou legendou loutkářské kritiky, byla na hradecké přehlídce v porotě poprvé - a její vyznání úrovni i pohodě, která u nás panuje, účastníky Cenění velmi potěšilo. A také jsme pokřtili knížku Františka Laurina Divadlo mého života aneb Skříčka z krasohledu, kterou jsme vydali k jeho 80. narozeninám.

A na závěr setkání nás potěšilo představení Divadla Drak Hej, mistře.

red

VÝROČNÍ ZPRÁVA PŘEDSEDY VSVD ZA ROK 2014

Vážení a milí přátelé, kamarádi, členové VSVD a hosté, mám dnes jakési jubileum. Takové jen připomínkové, ale přece. Stojím tu před vámi a čtu výroční zprávu našeho spolku už po patnácté. V roce 2000 jste si mě zvolili za předsedu, tehdy jsem vystřídal Honzíka Mertu, a v roce 2001 na tomto shromáždění poprvé referoval, jak se nám v uplynulém roce dařilo. A najednou uteklo patnáct let a už píšeme rok 2015. I v něm jsme vykonali kus práce, spoustu setkání, přehlídek, kurzů, schůzí, a taky vydali již sedmdesáté číslo Divadelní Hromady! Někteří umřeli a určitě noví divadelníci se narodili, někdo měl smůlu, jiný zase štěstí. Ale nakonec se ve zdraví opět scházíme, byť náš spolek prošel v minulém roce i některými zásadními změnami, k čemuž se ještě dostaneme. Ovšem: nic není trvalé, jen změna, jak řekl někdo moudrý.

Stejně jako v minulých letech jsme spolu s Impulsem coby hlavním pořadatelem připravili pět krajských přehlídek, čtyři pro postup na celostátní přehlídky pořádané

VALNÁ HROMADA VOLNÉHO SDRUŽENÍ VÝCHODOČESKÝCH DIVADELNÍKŮ

se sešla 7. února 2015, opět v příjemném a pohostinném prostředí divadla Exil v Pardubicích, pozvání přijali i čestní členové, manželé Císařovi, Jan Merta a Ivo Mičkal, a sešlo se nás dost, abychom byli usnášení schopní (celkem 49 mandátů), protože tentokrát šlo o veledůležité jednání. Bylo třeba schválit nové stanovy v souvislosti s platností Nového občanského zákoníku, který zrušil „občanská sdružení“ a konečně jsme se právně stali spolkem, kterým jsme ovšem vždy byli i přes jiné označení. Dlužno dodat, že VSVD jako spolek by měl do budoucna směřovat nejen k rozšiřování své členské základny, ale především k členskému vztahu celých souborů, tedy divadelních spolků – v tom by měla být jeho budoucí síla (i smysl práce). O čem všem se rokovalo, nastiňují následující příspěvky.

D I V A D E L N Í

Valná hromada je i setkání přátel,
Jan Merta, Luděk Richter a Alena Crhová

Popřáli jsme k životnímu jubileu
paní Libuše Strakové z Holic

NIPOS/ARTAMA z pověření MK ČR a pátou, Miletínské divadelní jaro, na Krakonošův divadelní podzim vyhlášený SČDO. Přehlídky byly financovány především z prostředků Královéhradeckého kraje, zřizovatelem Impulsu, a také díky finanční podpoře Ministerstva kultury České republiky. V Hradci Králové navíc i díky podpoře Města Hradec Králové. V roce 2014 dosáhly náklady na přehlídky výše cca 436 tisíc Kč (každoročně rostou cca o 35 tisíc Kč). Nejvíce se na financování podílí Královéhradecký kraj - již v základní dotaci Impulsu, v níž je zahrnuta i určitá část nákladů na přehlídky, ale KÚ podpořil naše přehlídky další částkou cca 200 tisíc, stejnou poskytlo i MK ČR. Kromě města Hradec Králové přispělo i ministerstvo školství prostřednictvím NIPOS ARTAMA. Donátorům našich přehlídek je třeba poděkovat, jistě i vašim jménem. Určitě Impulsu i jeho ochráncům, hlavně za to, že stále je... Upřímné díky zaslouží také naši spolupracovníci v Červeném Kostelci a Miletíně. Jejich spolupráci a režijní náklady ani nevyčísľujeme, byť mají pro výsledek a pohodovou atmosféru cenu mimořádnou. I v Draku nám pomáhají nad rámec smluvních povinností.

Ke krajským přehlídkám pár statistických čísel: na všech bylo uvedeno celkem 85 představení, o 20 více než předloni. Vystoupilo cca 810 členů hrajících souborů, to je dokonce o 100 více než o rok dříve. Významný nárůst počtu souborů zaznamenalo především divadlo tzv. netradiční (Audimafor) a dětské divadlo. Na krajských přehlídkách dětských recitátorů a pro Wolkrův Prostějov vystoupilo 105 recitátorů - v předcházejících pěti okresních postupových kolech dokonce 433. Celkem se divadelních aktivit v našem teritoriu loni zúčastnilo 1 348 divadelníků a recitátorů, což je o 94 více, než v předchozí sezóně.

Na již zmíněném **Cenění** (13. prosince 2014) jsme předávali ceny a čestná uznání z divadelních přehlídek již po sedmácté a do black-boxu hradeckého Draku se málem všichni nevešli, prostor pro stovku diváků jich musel pojmout celých sto čtyřicet. Opět se potvrdilo, jaký zájem je o toto setkání - jeho smysl totiž míří dál, než k pouhému ohlédnutí za minulou sezónou, stalo se mís-

tem setkávání napříč rozličnými žánry a druhy divadla i napříč celým východočeským divadelním hnutím. Cenění se pravidelně koná k závěru roku, kolem vánoc, kdy se již rozbíhají nové aktivity divadelních souborů - a Cenění má proto i svůj kontemplační význam. Myslím, že jinde v Čechách neexistuje taková událost, při níž se setkávají lidé vyznávající nejrozličnější druhy divadla a přitom se mohou potěšit uznáním - v tu chvíli vzájemným. Je to určitě i dobrá prezentace Volného sdružení, vždyť mezi oceněnými jsou i mnozí i mnohé soubory, které našimi členy nejsou... Krásné chvíle v divadle Drak zpestřilo písničkami půvabné kontrabasové duo Pavla Šefrnová a Zuzana Vocásková. Dívky přidaly i písničku pro Františka Laurina, který pak s námi oslavil své osmdesáté narozeniny. Gratulantů byla kupa, dokonce byli obdarováni samotným Františkem, který mnohým podepsal svou zbrusu novou knížku *Divadlo mého života aneb Sklíčka z krasohledu*, již jsme rozmnožili naši edici zahájenou téměř před deseti lety *Císařovou jarmárou*.

Poroty našich postupových přehlídek (i té DOSPĚLÍ DĚTEM, kterou pořádá členský soubor VSVD, Adivadlo Havlíčkův Brod, neb na území Královéhradeckého kraje takto zaměřenou postupovou přehlídku nepořádáme) rozhodně cenami nešetřily - předávali jsme jich přes stovku. Důvodů k ocenění bylo mnoho: za pěknou režii, za poutavé herecké výkony, za sugestivní hudbu i za celé inscenace... Činoherní přehlídky připomněli profesori Císař a Laurin, Nina Malíková loutkářskou, ocenili i atmosféru, která u nás tradičně bývá - Nina Malíková, byť je legendou české loutkářské kritiky, byla v porotě hradecké přehlídky poprvé - a její vyznání účastníky Cenění obzvlášť potěšilo. Cenění vyvrcholilo představením našich kamarádů, herců z Draku, nabídli nám inscenaci *Hej, mistře* půvabně spojující radostnou Rybovu mši vánoční a smutný příběh krkonošských lyžníků Hanče a Vrbaty. Kdo nebyl, může litovat. Ostatně každé Cenění provází nějaký divadelní dárek a tenhle byl jedním z nejhezčích.

Dokumentace postupových přehlídek je podrobně zachycena v 69. Divadelní Hromadě jaro-léto 2014, stejně

jako výsledky našich vítězů na celostátních přehlídkách v rubrice Východočeši na... Nebude na škodu, když se o nich stručně zmíníme: **KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO A HUDEBNÍHO DIVADLA** s postupem na celostátní přehlídku Divadelní Piknik Volyně a na Popelku Rakovník byla již po sedmákrát v Červeném Kostelci (26. února – 2. března 2014). Pokaždé velmi zaplněný sál Divadla J. K. Tyla viděl celkem 12 představení, které hrálo 166 členů zúčastněných souborů – z hlediska návštěvnosti místních diváků je Červený Kostelec městem, které amatérské divadlo doslova miluje – není takových v Čechách mnoho. Na přehlídku dokonce mají abonmá a sto lidí si je koupilo! Z lektorského sboru se ze zdravotních důvodů omluvil prof. Laurin, a tak ho zastoupil Saša Gregar. A za Reginu Szymikovou zaskočila Nina Martínková. Tradičně předsedal prof. Jan Císař a v porotě měl jako vždy Jaromír Vosecký, Michala Zahálku a Mirku Císařovou jako tajemnici. Tradičně nescházel přátelský duch a hojně navštívené rozborové semináře, prostě hlava na hlavě. **Domácí soubor Na tahu** měl určitě obrovskou radost, když jeho představení *Srdeční záležitosti* v režii Jany Jančíkové porota nominovala na Divadelní Piknik Volyně. Doporučena byla ještě *Maryša* z **Divadla Exil Pardubice** v režii Kateřiny Prouzové a **českotřebovský Triarius** s adaptací novely Jana Procházky *Kočár do Vídně* v režii Josefa Kopeckého. *Maryša* se bohužel do programu volyňského Pikniku nevešla neb doporučení z krajských přehlídek je mnoho.

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA STUDENTSKÉHO A EXPERIMENTUJÍCÍHO DIVADLA A DIVADELNÍ POEZIE AUDIMA FOR s postupem na celostátní přehlídky Šrámkův Písek, Mladá scéna Ústí nad Orlicí a Wolkrův Prostějov byla v Hradci Králové v Divadle Drak (28. – 30. března 2014). Uvedla 17 představení, politujeme porotu (!), a v nich 115 účinkujících. Viděli jsme řadu zajímavých inscenací a na Šrámkově Písku nás reprezentoval projekt *Kostel Jana Mocka*. V Hradci Králové ho uvedli v evangelickém kostele, v Písku na zimním stadionu. Do písceckého programu byla zařazena i další inscenace z Audimaforu, *Od „A“ k „B“ a zase zpět* **Divadla NAJT Pardubice** podle předlohy Andy Warhola. Naše porota ji poslala ještě na Wolkrův Prostějov, kde získala Cenu WP s doporučením na Jiráskův Hronov 2014, kam se však také bohužel nevešla. V Písku si však zahrál **Divadelní soubor Mikrle** ze ZUŠ Jaroměř, dokonce tři svá představení: dvě části *Krásy v dřevě spící* a *Kázání děvčátkům a slečnám*. A nejlépe si na WP vedl **Divadelní soubor Q10 Studia Divadla DRAK Hradec Králové** s inscenací *V melounovém cukru* v režii Filipa Humla, tato inscenace byla zařazena do programu Jiráskova Hronova. Na Wolkrův Prostějov získal cenu poroty i **soubor Divadla Jesličky Josefa Tejkle** za divadelní přepis Puškinova apokryfu *Gabrieliáda* v režii Emy Zámečnickové. Atmosféru Audimaforu doslova rozsvítila Hanka Voříšková noční pleněrovou instalací papírových lucerniček s básněmi a výstavou svých rukodělných knížek s nevšedními texty.

KRAJSKÁ LOUTKÁŘSKÁ A DĚTSKÁ DIVADELNÍ PŘEHLÍDKA s postupem na celostátní Loutkářskou Chrudim a Dětskou scénu proběhla už po třetí společně, a to 11. – 13. dubna 2014, opět v Divadle Drak. Viděli jsme dokonce 23 představení, z toho jedno nesoutěžní. O postup na Dětskou scénu samostatně usilovalo 9, na Loutkářskou Chrudim 6 a na obě celostátní přehlídky současně 7 představení. Lektorský sbor (Ivana Sobková, Jakub Hulák, Václav Klemens, Tomáš Volkmer a předsedkyně Nina Malíková) téměř padal únavou. Tradičně uspěl **Divadelní soubor ZUŠ Jaroměř**. Jeho inscenace *Kázání děvčátkům a slečnám* byla na Loutkářskou Chrudim nominována, *Kráska v dřevě spící* doporučena. Jaroměřští na LCH dostali Cenu za odvahu k experimentování. Inscenaci Filipa Humla *O velkém draku* si v Chrudimi zahrál **Divadelní soubor Q10, Studio Divadla Drak**. A na Dětské scéně ve Svítavách reprezentoval naši přehlídku **Dramatický kroužek ZŠ Železnická Jičín** s inscenací textu Františka Nepila *O sedmi dnech* v režii Richarda Koníře a Pavla Horáka.

Kalendář postupových přehlídek uzavřela **VÝCHODOČESKÁ PŘEHLÍDKA VENKOVSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ MILETÍNSKÉ DIVADELNÍ JARO** v Sousedském domě v Miletíně ve dnech 25. – 27. dubna 2014. V devíti představeních si zahrálo cca 145 členů souborů. Porota (prof. František Laurin, Alexandr Gregar a Jaromír Vosecký) rozdělila řadu individuálních cen a ceny přehlídky získaly tři inscenace: **vamberská Na správné adrese**, **opatovická Audience** a **meziměstské Peklo** v **hotelu Westminster** v režii Ireny Kozákové – tato nás pak reprezentovala na Krakonošově divadelním podzimu ve Vysokém nad Jizerou.

Po celý loňský rok jsme pokračovali v **CYKLU VZDĚLÁVACÍCH DÍLEN**, o něž se pěkně stará Jarka Holasová. Jako každoročně proběhly dvě praktické dílny zaměřené na pomoc účastníkům Wolkrova Prostějova – péče o mladé recitátory určitě zúročuje i vzrůstající počet zájemců o recitační soutěže, letos se jich přihlásilo již 40.

Začátkem ledna 2014 jsme vzdělávací cykly zahájili dílnou hlasové výchovy s herečkou, dabérkou, režisérkou, učitelkou jevištní řeči a herectví pražské DAMU Evou Spoustovou. Na ni navázala praktická dílna zaměřená na výběr a interpretaci textů, kterou vedla Hana Kofránková, rozhlasová režisérka, dramaturgyně a učitelka uměleckého přednesu DAMU. Květnové a červnové setkání bylo věnováno dílně dramatických cvičení podle metody Jacques Lecoq s Vendulou Burger a Hankou Strejčkovou a obě dílny se setkaly s mimořádným zájmem účastníků. Dalším příspěvkem ke vzdělávání našich nových nadějí byla i dramaturgicko-režijní dílna Tomáše Jarkovského, dramaturga Divadla Drak, který nabídl společné přemýšlení o práci na inscenační a tvůrčí předloze a samozřejmě i vzájemnou inspiraci.

Divadelní Hromada vyšla v roce 2014 ve dvou číslech, celkem na 156 stranách. Číslo podzimní a zimní bylo už 70. v historii VSVD. Mimochodem, měli bychom

D I V A D E L N Í

chystat oslavy, napřesrok to bude 25 let, co existujeme. Loni jsem v souvislosti s Divadelní Hromadou upozornil, že od roku 2012 ji zveřejňujeme i v elektronické podobě na stránkách Impulsu. Přemýšleli jsme, zda se z ekonomických důvodů nezařídíme jako Amatérská scéna, která již v tištěné podobě nevychází, ale nakonec Rada VSVD rozhodla, že tištěné podoby se vzdávat nebudeme. Je třeba připomenout, že Divadelní Hromadu nevydává VSVD, ale Impuls – pokud by tam nastaly ekonomické problémy, či nedej bože Impuls byl z krajského úřadu amputován, museli bychom dát hlavy dohromady, jak dál. Stejně nás to však čeká: sám hodlám v příštím roce opustit předsednickou funkci i post šéfredaktora Divadelní Hromady, věk je prostě věk, i moje a naše Naďa se chystá koncem roku 2016 odejít z Impulsu (do důchodu), takže otázka budoucnosti Divadelní Hromady se jeví aktuální už dnes.

Není třeba připomínat, že v Divadelní Hromadě zachycujeme a zveřejňujeme vše, co se v divadelním životě našeho východočeského regionu děje – musím znovu citovat prof. Císaře, který o ní napsal, že „DH realizuje tu nejzákladnější a nejdůležitější funkci ve východočeském amatérském divadle: dává totiž pocit – a dokonce by se dalo říci jistotu – jednoty; sdružuje vědomím událostí, činů a společného směřování východočeské amatérské divadelníky, podílí se na uvědomování smyslu amatérské činnosti v širším, obecnějším kontextu.“ Ano, Divadelní Hromada nemá jen funkci dokumentační, ale i společenskou, sjednocovací a spolkovou. A na vztazích v našem spolku záleží, jaká Divadelní Hromada bude, a zda v budoucnu vůbec bude.

Náš **spolkový život** nespočívá jen na vydávání Divadelní Hromady, přehlídkách, vzdělávacích akcích, cenění apod. Odvíjí se i od stavu naší členské základny. Čtvrt století vývoje Volného sdružení východočeských divadelníků můžeme obecně spojovat i s rozvojem demokracie v Česku po pádu tzv. jediné a správné velké strany. Vznikli jsme ještě v době Československé republiky - 2. února 1991, tehdy v rámci Impulsu. V ten den se sešlo 263 divadelníků (ze 75 východočeských souborů - převážně činoherních, ale i 20 loutkářských a 13 členů z řad přátel a profesionálních spolupracovníků), po čtyřiceti letech bolševika jsme měli svou první svobodnou organizaci (vedle již existujícího SČDO a ADA). Přístupovali jsme k ní s nadějemi, ale i obavami a zažitými stereotypy. Proto jsme se původně prezentovali jako volné sdružení, tedy bez členské závislosti a „svazujících“ stanov. Ještě nějakou dobu trvalo, než bylo VSVD registrováno jako právnická osoba - občanské sdružení, k čemuž došlo více než po roce, 19. 8. 1992.

Od začátku loňského roku platí nový Občanský zákoník, který zrušil občanská sdružení. A my se znovu stali, jako sto tisíc podobných – spolky, které jsou pro evropskou občanskou společnost krví i motorem společenského pohybu. A naším hlavním úkolem je, dovolte mi volně citovat ze stanov: sdružovat - jako samosprávná, dobrovolná, nepolitická a nezisková organizace - ne-

Karel Šefrna představil návrh
na udělení ZO JKT Jiřímu Venclovi

profesionální divadelníky v České republice neb máme celorepublikovou působnost, jednotlivce i divadelní spolky jako právnické osoby, a to ke společnému cíli, jímž je vzájemná inspirace a organizační spolupráce při realizaci a prezentaci hlavní činnosti. Náš spolek samozřejmě hájí zájmy svých členů a může je zastupovat na veřejnosti. Do konce tohoto roku se musíme registrovat podle nového Občanského zákoníku, který stanoví řadu nových povinností při vedení a správě spolku. Všem členům VSVD jsme návrh stanov poslali k vyjádření, dnes bychom ho měli, samozřejmě po diskusi, v konkrétním znění schválit. Nové úpravy se ale netýkají podstaty – hlavní úkol našeho spolku trvá nezměněn, dělat vše dobré ve prospěch rozvoje amatérského divadla.

V této souvislosti je ale třeba zmínit **stav našeho členstva**: v minulé výroční zprávě (z února 2014) jsme konstatovali, že máme 143 řádných individuálních členů a 12 členských souborů. S mnohými jsme se však neviděli ani na valných hromadách, někteří neplnili ani svou základní povinnost platit členské příspěvky, což je bolest mnoha spolků. A navíc nový občanský zákoník stanoví, že tzv. kolektivními členy mohou být pouze subjekty, které jsou právnickými osobami, což některé naše soubory nesplňují. Proto jsme k datu této valné hromady provedli revizi členů: každému jednomu jsme poslali výzvu k potvrzení členství (popř. výzvu k zaplacení dlužných příspěvků) a také jsme vyzvali nové jednotlivce a soubory ke vstupu do našich řad.

Výsledek je tento: k 15. únoru 2015 evidujeme pouze 87 individuálních členů, kteří potvrdili či zaplatili členské příspěvky. Nárůst vybraných členských příspěvků je ovšem vyšší – vybrali jsme 28 672 Kč oproti předloňským 25 083 Kč. Do seznamu členů můžeme přičíst i 26 čestných členů (z toho 2 byli jmenováni „in memoriam“, 6 již zemřelo, aktivních je stále ještě 18). Dovolte poznámku: letos v červenci uplyne 10 let od úmrtí jednoho z našich čestných členů, bývalého ministra kultury Pavla Dostála, měli bychom toto výročí nějak připomenout - nu, už se na tom pracuje.

Polepšili jsme si ovšem v kolektivním členství: k 15. únoru 2015 evidujeme 15 členských souborů (spolků jako právnických osob). Loni jich bylo jen 12, ovšem spolu s červenokosteleckým souborem Na tahu, který nemá právní subjektivitu - proto se jeho členové Pavel Labík, Marcela Kollertová a Jiří Kubina stali individuálními členy. Podobně soubor Heřman Heřmanův Městec dnes reprezentuje jediná Jitka Řezáčová jako řádná členka VSVD. Nově do našich řad vstoupil Divadelní soubor J. K. Tyl Meziměstí, Divadlo A. Jiráska Úpice – Jednota divadelních ochotníků a U.F.O. (Unie Ftipných Osobností) z Týniště nad Orlicí. Spolu s „historickými členskými soubory“ (Divadelní soubor ADIVADLO Havlíčkův Brod, Divadelní soubor KLICPERA Chlumec nad Cidlinou, Divadelní soubor ERBEN Miletín, Divadelní soubor E. VOJANA Brněnec, Divadelní soubor VICENA Ústí nad Orlicí, Divadelní soubor J. N. ŠTĚPÁNKA Chrudim, Jednota divadelních ochotníků JAROSLAV Luže, Divadelní soubor SYMPHONION Třebechovice pod Orebem, Divadelní soubor DOVEDA Sloupnice, Kroužek divadelních ochotníků Dolní Dobrouč, Divadelní soubor EXIL Pardubice a Divadelní soubor SNOOP Opatovice nad Labem) dnes evidujeme 15 souborů, které si na plakát mohou psát „člen VSVD“. V získávání dalších by měl spočívat náš společný úkol, ve východočeském prostoru přece komunikujeme s dalšími více než osmdesáti soubory (!), které by se na činnosti VSVD mohly podílet, o účast na přehlídkách a na vzdělávání se přece ucházejí.

V roce 2014 jsme předávali další **Zlaté odznaky J. K. Tyla**: Otovi Dobrovskému (*1938) z České Třebové za celoživotní práci v amatérském divadle, Stanislavu Friedrichovi (*1934) z Miletína za celoživotní organizační činnost v oblasti kultury a ochotnického divadla v Miletíně a Ivaně Novákové (*1946) in memoriam z Pardubic za dlouholetou úspěšnou režijní práci v amatérských divadelních souborech v Pardubicích.

Rada VSVD se tradičně sešla na třech zasedáních, projednávala přípravu přehlídek, vyjadřovala se k propozicím celostátních přehlídek i k jednání celostátní odborné rady při ARTAMA, většinou bez výsledku. Často jsme se zabývali úrovní spolupráce s odbornými pracovníky ARTAMA. V několika komisích nás zastupují Naďa Gregarová a Marcela Kollertová, ale jednání to mnohdy nebývají veselá, byť prý občas humorná, nu, je to problém Artamy, resp. NIPOSu, ale myslím, že si musíme vystačit sami – ovšem k jednání na této úrovni by to chtělo nějaké další naše reprezentanty, nějaké neopotřebované. Rada VSVD se také zabývala dalšími návrhy na udělení zlatých odznaků J. K. Tyla a Ceny MK ČR, projednávali jsme tematické okruhy pro vzdělávání, zabývali se náměty, které vznesly soubory, např. autorskými právy, transformací občanských sdružení na spolky apod. Samozřejmě jsme připravovali tuto valnou hromadu, která letos není volební – podle nových stanov, které předkládáme, zvýšíme volební období na pět let, jak to umožňuje nový občanský zákoník.

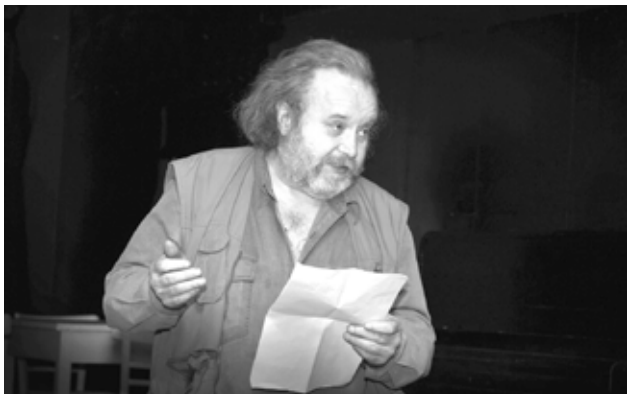
A jak jsme si vedli ve správě majetku (který nemáme) a v **hospodaření**? Už nějakou dobu sami nežádáme o granty na hlavní činnosti (přehlídky, vzdělávání, apod.). Jsou to vesměs projekty, na nichž spolupracujeme s Impulsem – ten na ně i v minulých letech žádal o dotace. Po jistých nepříjemných zkušenostech s Finančním úřadem se snažíme bránit kumulaci finančních operací. Impuls zajišťuje organizační a finanční stránku našich programových aktivit, my se podílíme na jejich koncepci a programu, spolupracujeme na personálním, popř. organizačním zajištění akcí. Přesto jsme požádali Královéhradecký kraj a MK ČR o grant na vydání publikace Františka Laurina *Divadlo mého života* a získali podporu ve výši 50 tisíc Kč, kterou jsme užili na financování výdajů spojených s vydáním, celkem dosáhly výše 53 755 Kč, rozdíl jsme uhradili z našeho účtu, který je v současné době přebytkový (máme na kontě více než 200 000 Kč), jak o tom uslyšíme v pokladní zprávě. Rada VSVD rozhodla i o příspěvku 5 000 Kč na vydání knížky *Hrál jsem v Národě*, která vyšla ve velmi omezeném nákladu 120 ks, takže se bohužel nedostane na všechny. Ale v Divadelní Hromadě si pár kapitol přečtete. Také jsme částkou 10 000 Kč přispěli do fondu Františka Zborníka, našeho přítele a známého českého amatérského divadelníka, který vážně onemocněl a musel podstoupit drahou protonovou léčbu – fond nazvaný *Hrajeme o život* nakonec soustředil tolik prostředků, že zbylo i na jeho další existenci, měl by financovat léčbu pacientů, především divadelníků, s diagnózami vážně ohrožujícími jejich život.

Co říci na závěr: rok 2014 byl pilný, jako vždy. Vzniklo mnoho inscenací, mnohé zazářily na celostátních přehlídkách. Soubory pilně zájezdují, amatérské divadlo je stále oblíbenější a množí se přehlídky, sály bývají plné. Svá kulatá životní jubilea oslavili např. Marta Hermannová, Zdeněk Stejskal, Lída Šmídová, Miroslav Houštěk, Luděk Richter, Petr Záruba, Hanka Voříšková, Jarka Holasová, Slávka Motalová, Lída Honzová, Markéta Světlíková, Libor Štumpf, Romana Hlubučková, Jarda Ipser a nestor loutkářů a muzikantů Karel Šefrna i prof. František Laurin. Všem ještě jednou přejeme hodně zdraví. Naše řady bohužel navždy opustili Jana Lelková z Červeného Kostelce, Jirka Musílek z České Třebové, Vladimír Šauer z Litomyšle a Vladimír Hrubý, dosud jediný a dlouholetý člen VSVD z novobydžovského souboru. Na ně budeme s láskou vzpomínat.

Do našich souborů ale přicházejí noví a především mladí lidé, kteří berou divadlo vážně a mají ho rádi. A pro to vše existujeme – chtěl bych věřit, že Volné sdružení východočeských divadelníků má před sebou nadějnou budoucnost, že bude jednou z pevných součástí českého amatérského divadla i silou, která je potřebná k neustálému boji s blbostí, nevzdělaností a nekulturností, která otravuje život a zašlapuje jeho přirozené tužby. Doufám, že i já a další, kteří jsme po dlouhá léta „osnovali“ VSVD, najdeme své následovníky.

A proto žijme podle takové víry. Jak řekl Charlie Cha-

D I V A D E L N Í

Zprávu revizní komise
přednesl její předseda Pavel Švorčík

plin: „Dělejme, co nám radí srdce. Lidský život je vlastně také divadelní představení, ale hraje se bez předchozích zkoušek: radujme se proto ze života, zpívejme, smějme se, mějme se rádi a žijme intenzivně každý jeho okamžik - dříve, než spadne opona a hra skončí bez potlesku.“

Není větší škody, než ztracený čas, jak zase pravil Michelangelo. Děkuji za pozornost.

*Mgr. Alexandr Gregar, Ph.D., předseda VSVD
v Pardubicích, 21. února 2015*

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ VSVD ZA ROK 2014

Rámcový přehled o hospodaření za rok 2014

Počáteční stav majetku k 1. 1. 2014

Hotovost pokladna	2 222,00 Kč
Zůstatek na BÚ	213 931,27 Kč

Celkem 216 153,27 Kč

Konečný stav k 31. 12. 2014

Hotovost pokladna	3 377,00 Kč
Zůstatek na BÚ	214 198,60 Kč
Celkem	217 575,60 Kč
Rozdíl k roku 2013	1 423,33 Kč

Příjmy:	79 701,67 Kč
Členské poplatky	28 672,00 Kč
dotace KÚ KHK	20 000,00 Kč
dotace MK ČR	30 000,00 Kč
doplatek fa – Gregar	799,00 Kč
Úrok	230,67 Kč

Výdaje:	78 279,34 Kč
Poplatky BÚ	1 132,50 Kč
daň z úroku	43,84 Kč
Vedení účtu	1 104,00 Kč

Občerstvení na „cenění“	1 440,00 Kč
náklady na dopravu	136,00 Kč
divadelní představení na VH VSVD	1 500,00 Kč
poplatek AITA/IATA	800,00 Kč
květiny	442,00 Kč
výroba knihy F. Laurin: Divadlo mého života	53 755,00 Kč
příspěvek na výrobu knihy A. Gregara	5 799,00 Kč
poštovné	1 826,00 Kč
příspěvek do fondu pro Františka Zborníka	10 000,00 Kč
materiál (rámečky)	301,00 Kč

Zpracovala: Ilona Chytráčková, pokladnice

ZPRÁVA REVIZNÍ KOMISE

(ke zprávě o hospodaření VSVD za rok 2014)

Dne 7. února 2015 provedla revizní komise ve složení Pavel Švorčík předseda, členové Pavel Labík a Ing. Jaroslav Josef, pokladní Ilona Chytráčková, kontrolu účetnictví VSVD za účetní období roku 2014.

Organizace se při vedení účetnictví řídí zákonem 563/1991 o účetnictví v platném znění a dle předpisu platného ke dni 31. 12. 2003 vede jednoduché účetnictví. Komise ověřila zápis o konečném stavu účtu a pokladny za rok 2013 a porovnála je s počátečními stavy na rok 2014 zapsanými v účetní knize a pokladně. Počáteční stav pokladny v r. 2014 byl 2.222,- Kč, počáteční stav účtu byl v roce 2014 213.931,- Kč. Obě částky jsou totožné se závěrečnými částkami z r. 2013.

Komise dále zkontrolovala, zda údaje vedené v účetní knize odpovídají příjmovým a výdajovým dokladům, jakož i výpisům z účtu a neshledala žádné rozdíly a závady. Rovněž tak zůstatky hotovosti v pokladně i na bankovním účtu u České spořitelny souhlasí s vedenou evidencí. Byla provedena kontrola hotovosti v pokladně, která k 31. 12. 2014 činila 3.377,- Kč a tato částka odpovídá rozdílu mezi ročními příjmy a výdaji vedenými touto formou. Prostředky vedené přes bankovní účet činily k 31. 12. 2014 214.198 Kč 27 haléřů a jako konečný stav odpovídají rozdílu mezi ročními příjmy a výdaji.

Jednotlivé doklady jsou vedeny chronologicky. Výdajové a příjmové doklady a výpisy z účtu jsou odděleně číslovány. Všechny doklady jsou potvrzeny předsedou VSVD.

Komise dále zkontrolovala správnost součtů a neshledala nedostatky.

Rovněž tak zkontrolovala, zda u částek, které jsou předmětem rozhodování rady nebo valné hromady, jsou uvedena data o rozhodnutích, na jejichž základě byly částky přijaty a vyplaceny. Jedná se zejména o příspěvek pro Františka Zborníka (léčení), vydání knihy prof. Františka Laurina *Divadlo mého života* a příspěvek Alexandru Gregarovi na vydání knihy *Hrál jsem v Národě*, členské příspěvky AITA/IATA.

Příjmy VSVD za rok 2014 jsou převážně z členských

příspěvků a organizace přijala za kontrolované období pouze příspěvek na vydání knihy prof. Laurina (dotace KÚ 20.000,- Kč a MK ČR 30.000,- Kč, tyto prostředky byly následně použity k výše uvedenému účelu.

Členské příspěvky jsou vedeny adresně (jmenovitě) a je možné vysledovat v této oblasti plnění členských závazků.

Revizní komise doporučuje Radě VSVD poděkovat paní Iloně Chytráčkové za vedení účetnictví v minulém období a požádat jí, aby je vedla i nadále.

*Pavel Švorčík, předseda,
Pavel Labík a Jaroslav Josef, členové
V Hradci Králové, 7. února 2015*

USNESENÍ VALNÉ HROMADY VOLNÉHO SDRUŽENÍ VÝCHODOČESKÝCH DIVADELNÍKŮ,

kteřá se konala dne 21. února 2015 v divadle Exil
v Pardubicích, celkem 49 mandátů.

Valná hromada:

I. schvaluje

- program valné hromady,
- mandátovou komisi ve složení Pavel Labík, Milan Zlesák, Alexandra Novotná
- návrhovou komisi ve složení Alena Exnarová, Marcela Kollertová, Petr Záruba
- návrh na udělení Zlatého Tyla v roce 2015 Jaroslavu Vikovi z Třebčovic pod Orebem, Jiřímu Venclovi z České Třebové a Ivaně Richterové z Police nad Metují
- udělení čestného členství VSVD Karle Dörrové
- stanovy VSVD, z.s. podle nového občanského zákoníku a nový organizační řád VSVD

II. bere na vědomí

- výroční zprávu předsedy Alexandra Gregara o činnosti VSVD v roce 2014
- zprávu hospodářky Ilony Chytráčkové o hospodaření v roce 2014
- zprávu předsedy revizní komise Pavla Švorčíka o správnosti a kvalitě hospodaření a vedení účtů v roce 2014
- návrh na udělení ceny Ministerstva kultury za divadelní a slovesné aktivity v roce 2015 Františku Zborníkovi

III. ukládá

Radě VSVD

- zajistit agendu a činnost VSVD a redakční rady Divadelní Hromady
- vypracovat rozpočet sdružení pro rok 2015
- přípravit program VSVD pro rok 2015

P.S. plné znění nových stanov VSVD najdete na stránkách <http://www.impulshk.cz/>

JEDNÁNÍ VALNÉ HROMADY

jsme dle dobrého zvyku zakončili divadelně.

Mravnost - marnost

Viděli jsme nové představení pardubického Exilu Mravnost – marnost, které vzniklo na motivy prvorepublikového filmu Mravnost nade vše, a to jako kabaret s řadou filmových písniček té doby. Navíc je inscenace příspěvkem k současnému názoru na pojmy mravnost a slušnost, ty dobové vyhnaly protagonisty filmu Hugo Haase a Adinu Mandlovou do exilu a Věru Ferbasovou do zapomnění. Haas jako prof. Karas ve filmové komedii říká, že mravné je vše, co je pravdivé a správné, exilový kabaret to také připomíná. Ve slavných rolích Ferbasové, Mandlové, Svozilové a Haase se představili Kateřina Prouzová, Simona Krausová, Jana Tichá a předseda VSVD Saša Gregar.

Foto v rubrice Ivo Mičkal

UDĚLENÍ ČESTNÉHO ČLENSTVÍ VSVD

Za celoživotní práci ve prospěch amatérského divadla a rozvoj Volného sdružení východočeských divadelníků

Volné sdružení východočeských divadelníků na základě usnesení své Valné hromady ze dne 7. února 2015 jmenuje paní Karlu Dörrovou svým čestným členem. Karla Dörrová se podílela již na založení VSVD, byla u zrodu mnoha jeho aktivit, postupových přehlídek, Inspirací, Open Air programu, spolupracovala na nezměrném množství jeho organizačních a vzdělávacích programů (také jako pracovnice Impulsu) i na vydávání Divadelní Hromady, vždy ochotná pomáhat, vždy zapálená pro divadelní umění a kamarádka všech, kteří je vytvářejí upřímně.

UDĚLENÍ CENY MK ČR

Valná hromada VSVD vyslovila dodatečný souhlas s rozhodnutím Rady VSVD podpořit návrh NIPOS- ARTAMA na udělení Ceny MK ČR panu Františku Zborníkovi.

PaedDr. František Zborník
* 27. 12. 1950

František Zborník patří k mimořádným osobnostem českého amatérského divadla od osmdesátých let minulého století. Byl hercem, režisérem i autorem slavného souboru Šupina Vodňany, s nímž se představil na řadě Jiráskových

Hronovů, na Wolkrově Přestějovu, Šrámkově Písku i na zahraničních festivalech. Mezi jeho slavné inscenace patří např. *Markéta* podle Vladislava Vančury, *Píseň o lásce a smrti kometa Kryštofa Rilka* i jeho vlastní autorské hry *Vyber si, synku*, *Na druhé straně řeky* a další. V posledních letech svou práci spojil s Divadelním klubem Jirásek v České Lípě. Neméně významná je jeho práce lektora na mnoha divadelních přehlídkách a festivalech, i činnost pedagogická, stále vede mnohé vzdělávací programy, semináře a workshopy. Je dlouholetým členem odborné rady NIPOS - ARTAMA (v letech 2001-2008 byl ředitelem tohoto Národního informačního střediska pro kulturu, poté i ředitelem odboru umění na ministerstvu kultury), působil rovněž jako vysokoškolský pedagog, dnes je dramaturgem Kulturního centra ve Vratislavicích u Liberce.

KOHO OZDOBÍME ZLATÝM TYLEM V ROCE 2015

Valná hromada schválila a celostátní komisi pro udělování Zlatého odznaku J. K. Tyla předložila návrh Rady VSVD na ocenění následujících divadelníků:

Ivana Richterová, * 2. 1. 1945
Za celoživotní všestrannou činnost
v amatérském divadle.

Ivana Richterová (nar. 2. 2. 1945) je od mládí - rodiče měli divadelní hospodu a celé generace Richterů jsou zapsány ve spolkových knihách DS Kolár, který funguje téměř 190 let - spojena s divadelním životem v Polici nad Metují. V místním divadelním spolku působí řadu desetiletí, ale známe ji i z ochotnických souborů v Teplicích, v Náchodě i Hronově. Dnes je oporou

polického Kolára jako režisérka i herečka.

Z někdejších „kádrových důvodů“ nesměla na gymnasium a řadu let pracovala v zemědělství, v traktorové stanici – a hrála divadlo. Pak nastoupila na Okresní kulturní středisko v Náchodě, kde zůstala až do chvíle, co ho po sametové revoluci zrušili. Už v roce 1979 se pracovně ocitla na Jiráskově Hronovu – řadu let dělala jeho zpravodajství a jiné potřebné profese. Mnozí si Ivanu vybaví i jako všestrannou organizátorku kulturního života na náchodsku. Po roce 1990, po velmi vážné zdravotní komplikaci, nastoupila do hronovského kulturního střediska a Jiráskův Hronov už měla na plný pracovní úvazek.

V sedmdesátých letech absolvovala Východočeskou lidovou konzervatoř, kde jí svět divadla pomáhali objevovat skvělí pedagogové jako Jan Císař a František Štěpánek. Na jevišti, jak sama říká, se ocitla už ve čtyřech letech, maminka ji půjčila jakési kočovné společnosti. V roli režisérky se ocitla poprvé při Gogolově *Ženitbě*, režírovala řadu her, i pohádek, a současný polický soubor tvoří v podstatě její divadelní odchovanci. Ivana zaujala svými

hereckými výkony mj. v Čechovových *Námluvách*, v *Kleci bláznů*, v *Hrátkách s čertem*, v Nušičových *Truchlících pozůstalých* i ve slavné polické inscenaci *Někdo to rád horké*, v poslední době září jako Ambra ve své milované hře *Tři na lavičce*, kterou také režírovala.

Již v důchodovém věku vymyslela spolu s dalšími spřízněnými dušemi v Polici nad Metují seniorský Klub Ostaš - připravuje výlety, přednášky, různé akce a pořady, toulavým autobusem jezdí se seniory po Broumovském výběžku, čte jim knihy na pokračování, vše pod heslem „Vesele stárnout!“. Pomáhá v novém polickém společenském středisku, stará se o kino, trhá lístky, svítí při školních představeních, hlídá výstavy a podílí se na organizaci Polických divadelních her, které mají tradici jen o něco starší než je sama Ivana Richterová.

Zdá se, že je toho na jednoho člověka moc. A protože se divadelníkům obvykle pomníky nestavějí, je dobře, když Ivanu Richterovou, již přes všechny životní peripetie nikdy neopouští humor, ozdobíme alespoň Zlatým odznakem J. K. Tyla.

Saša Gregar

Režie:

Police nad Metují: *Ženitba* (1973), *Archanděl zloděju* (1975), *Víkend uprostřed týdne* (1976), *Finský nůž* (1979), *O ševci Ondrovi a princezně Julince* (1981), *Z pekla štěstí* (1991), *Janka a drak Kruťák* (2012), *Až se zima zeptá, nebudu se bát aneb Tři na lavičce* (2012)

Nové Město nad Metují: *Tři muži v šachu* (zač. 80 let)

Hronov: *Drak Dynamit a princezna Julinka*, *Líná strašidla*, *O líném Honzovi* (asi tak 80 let)

Role: *Prověrka*, *Modrá obloha* (1963), *Drak je drak* (1964), *Nový šéf*, *Lucerna* (1965), *Slaměný klobouk* (1967), *Masér v dámské lázni* (1970), *Obecní hrdina* (1966), *Revizor* (1994), *Hrátky s čertem* (1996), *Mnoho povyku pro nic* (1997), *Ženitba* (1998), *Truchlíci pozůstalí*, *Báječná léta pod psa*, *Někdo to rád horké*, *Ptačí klec* (2010), *Tři na lavičce* (2012), *Kdo je tady ředitel* (2015), dětské role si nepamatuji, ale určitě to byl les, čarodějnice i pařez, ale už nevím v čem.

Hronov: *Vasa Železnovová*, *Sněhová královna*, *Lumpacivagabundus*, *Lucerna*, *Poprask na laguně*, *Veselé paničky Windsorské*, *Pygmalion*, *Hej člověče Boží*

Jaroslav Vik, * 18. 8. 1927
Za celoživotní všestrannou činnost
v amatérském divadle.

Jako mají profesionálové své legendární herecké rodiny Peškových a Hrušínských, tak podobně se dědí láska k divadlu (ušktnutí hadem z ráje) i u bezpočtu rodin ochotnických. Coby nezletilý chlapec jsem byl unesen uměleckým projevem pana Vika, když z jeviště mohutně zabušel „Ten punč, platím já!“ Uplynulo něco vody v Orlici

i v Dědině a zastavil mě jeho syn, taky Jaroslav, jestli bych si s ním nechtěl zahrát divadlo. Chtěl jsem. A tak se v polovině minulého století zrodilo naše přátelství a společně jsme na prknech Thálie mnohé podrážky prochodili.

Když jsme se poznali, měl už za sebou celou řadu

úspěšných rolí. Jeho mužný zjev jej přímo předurčil k rolím hrdinským. Však jich něco oživil. V *Jánošíkovi*, v antické hře *Či je to dítě...* Byl i mohutným Janem Roháčem a jeho zvolání do očí zhrouceného Zikmunda: „Bouře jde za mnou!“, to bylo něco! Ale on s noblesou dovedl hrát i postavy salonní. Báječného Fadinarda, majora Chateau Guiby v *Mamzelle Nitouche*... Nejlépe mu ale bylo, když mohl prokázat svůj smysl pro humor. Je málo ochotnických herců, kteří dokážou tak perfektně načasovat pointu vtipu. Rolí tohoto typu sehrál mnoho. Byl báječný partner ve hrách Voskovce a Wericha, kouzelný maršálek v *C. K. Polním maršálkovi*, půvabný Fortunato v *Poprasku na laguně*, roztomilý Klásek v *Lucerně*.

Mimořádné ocenění patří také jeho práci při přestavbě bývalé tělocvičny DTJ na dnešní Kulturní dům v Třebechovicích pod Orebem. Nebyť jeho organizačních schopností a také přesvědčovací dovedností, nebylo by tehdy (a možná ani dnes) v Třebechovicích kde hrát. Důležitá byla především jeho práce v „zákulisí“. Bylo totiž nutné nalézt cestičky a prostory pro navázání důležitých kontaktů, aby ředitelé a funkcionáři všech možných stupňů uvolnili nějaké peníze pro ty nadšence z Třebechovic. V rámci tehdejšího koncernu ZAZ jsme dělali „kulturní brigády“ na všemožných schůzích a aktivech. Dlužno říct, že jsme to dělali rádi a vždycky jsme přinášeli kousek divadla a radosti a smíchu. Jako bonus jsme dostali i příspěvek na přestavbu „dětějáčku“. A potom to teprve začalo! Šlo o to plány zrealizovat a postavit. Jarda nejen že vedl docházku členů souboru, ale on sám na stavbě odpracoval přes šest tisíc hodin! Rukama. Zadarmo.

Chápu jeho rozmrzelost, když jsme se po deseti letech vynucené nečinnosti do kulturního domu vrátili a nemohli jsme naše jevištěátko ani zákulisí poznat. Přesto se znovu dal do práce a výsledkem byly další krásné role. Však za ně dostal na nejrůznějších divadelních přehlídkách pěknou hromadu cen a čestných uznání. Že se kolem divadla točilo celé jeho příbuzenstvo, to je asi ten had z ráje. Málokdo si už dnes vzpomene, jak pěkně hrála jeho manželka Miluška (mimořádně to byla jedna z nejlepších nápověd, které jsem poznal), ale i jeho tchán. A dnes se divadlu věnují i jeho vnoučata, nemluvě o jeho bratrovi

Jiřím, znamenitým charakterním herci. Za roli strýčka Vézina v inscenaci *Hurá do Paříže aneb Slaměný klobouk, čili Helenka je ráda* dostal cenu za nejlepší mužský herecký výkon na přehlídce v Chlumci nad Cidlinou a také na FEMADu v Poděbradech. Za kolektivní roli řemeslníků ve *Snu noci svatojánské* čestné uznání na Krajské přehlídce v Červeném Kostelci, již v roce 1965 účinkoval na Jiráskově Hronově v inscenaci *Ze života hmyzu*.

Dosah jeho tvorby a dalších zásluh daleko překročil hranice obce, několikrát i kraje. Jaroslav hrál dobře počítáno na více než sedmdesáti místech republiky. Kvalitu jevištního prostoru, o nějž se zasloužil, poznali dnes už stovky amatérských i profesionálních umělců z nejrůznějších míst naší republiky. Je to báječný kamarád a to se bezpečně pozná zvláště v nelehkých dobách. Já to nejvíce ocenil, když jsem nejen nesměl hrát divadlo, ale ani učit. Tedy báječný herec, výborný kamarád a prima člověk. Takový ochotník si zaslouží, aby se stal nositelem Zlatého odznaku J. K. Tyla.

Rudolf Faltejsek

Jiří Vencí, * 28. 2. 1936
Za celoživotní obětavou práci pro amatérské
činoherní a loutkové divadlo

Od mládí projevoval zájem o recitaci, loutkové i ochotnické divadlo. Začínal v loutkové scéně Junáka, která po zrušení Junáka byla přejmenována na Loutkovou scénu Javorka, kam jsme se chodili my, mladí začínající loutkáři ze Svitav učit, jak se dělá loutkové divadlo. Později byl jedním z nadšenců, kteří pod vedením ing. Jindry Chudého vybudovali svépomocí velice pozoruhodné, dodnes sloužící divadlo, které nazvali Malá scéna. Právě v tomto divadle byly na začátku sedmdesátých let pořádány první krajské loutkářské přehlídky Východočeského kraje. A právě tam se setkala loutkářská pospolitost s Jiřím, pořadatelem, loutkářem, veselým recesistou, který stále překvapoval novými nonsensy, který se velice rád smál, takže si vysloužil pseudonym Jiřík - Řehtačka. Na ty festivaly s přátelským loutkářským souborem, který Jiří později několik let vedl, všichni ti, kteří byli v těch letech mladí, velice rádi vzpomínají...

Jiří Vencí ovšem není a nebyl jenom loutkářem. Záhy vstoupil do Divadelního spolku Hýbl, kde uplatnil svoje recitátorské schopnosti a postupně se dopracoval i k „velkým“ rolím, jako třeba v komedii V. Štármkové *Křeslo pro hosta*.

V posledních letech se Jiří věnuje drobné divadelní

tvorbě, každoročně se aktivně účastní Soutěží monologů a dialogů Pohárek SČDO, Memoriálu Zdeňka Kokty ve Velké Bystřici a hraje při mnoha dalších divadelních příležitostech.

K dokreslení rozsahu Jiřího zájmů připomínám i dlouholetou aktivní činnost v Sokole, Skautu a mnohých spolcích, např. esperantistů a šachistů.

Jiří Vencí léta patří k divadelním osobnostem kraje. Prožil plodný život s divadlem v srdci i na jazyku. Máme ho rádi, vážíme si toho, co pro divadlo a spolkový život v kraji udělal. Nikoho v životě nezklamal, mnohé velmi potěšil....

Proto navrhuji udělit Ing. Jiřím Venclovi z České Třebové Zlatý odznak J. K. Tyla za celoživotní práci v divadle a pro divadlo.

Karel Šefrna

DOPIS PŘEDSEDY VSVD: VŠEM DIVADELNÍM SOUBORŮM

Vážení přátelé, kolegyně a kolegové, obracím se na Vás jako předseda Volného sdružení východočeských divadelníků, tentokrát s výzvou k podpoře našeho spolku. Potřebujeme ji, nestačí VSVD vnímat jako dnes dobře fungující úspěšnou organizaci, je třeba myslet na budoucnost.

Napřesrok oslavíme své pětadvacetileté výročí, jako občanské sdružení jsme se registrovali 18. srpna 1992. O vzniku VSVD se však rozhodlo o rok dříve, v únoru 1991, dohodou 263 členů ze 75 východočeských činoherních i loutkářských souborů! Samozřejmě, že to byl jeden z výsledků sametové revoluce, která i divadelníkům nabídla nové možnosti. Řada souborů se vrátila ke spolkovému životu. Do té doby (připomeňme mladším) jejich společné aktivity organizovala krajská a okresní kulturní

střediska, která po listopadu 1989 vzala za své. Mnozí totiž považovali „organizaci“ zájmových činností státními organizacemi za překonanou. Ale ve východních Čechách, především díky organizačně zdatným a tvořivým pracovníkům kulturních středisek, připomeňme neúnavnou Mirku Císařovou, byl vybudován velmi silný kooperativní systém, dodnes z něho těžíme. Už před listopadem jsme (spolu)pořádali vynikající regionální přehlídky, např. Inspiraci, skvělý systém vzdělávacích kursů, mj. Východočeskou lidová konzervatoř.

Na čas zůstalo několik okresních kulturních středisek - královéhradecké se proměnilo v Impuls, zřizovaný dnes krajským úřadem – ale další zanikla a s nimi i organizační aktivity v menších regionech. Pražské ústředí, někdejší Ústav pro kulturně výchovnou činnost, nahradil NIPOS-ARTAMA, který udržuje systém celostátních přehlídek či vzdělávacích aktivit - koncepční úvahy rozvíjí prostřednictvím odborných rad, samozřejmě i ve spolupráci s celostátními svazky divadelníků, SČDO, ADA a naším VSVD, jenže víc jich není. Kdysi jsme se o systémovější spojení divadelnických zájmů pokusili iniciací Matice českých divadelníků, bohužel se tato snaha minula účinkem pro nezáměr samotných divadelníků...

Uplynulých dvacet let prověřilo akceschopnost nejen našeho sdružení, ale i možnosti Impulsu, který má v republice stále výjimečné a musím dodat i křehké postavení. Žádná podobná instituce není, jinde se divadelníci musejí starat o své aktivity sami. Existence VSVD je však dobrou devízou a vkladem do budoucnosti.

VSVD tvoří jeho členská základna a rada, zástupci sdružených souborů. K datu poslední valné hromady máme 15 členských divadelních spolků a 87 individuálních členů (loni, před revizí členské základny, jich bylo 143). Není to málo, ale bylo by prozíravé naše postavení zlepšit - ve východočeském regionu pracuje dalších cca osmdesát souborů! A ty by se na naší činnosti měly rovněž podílet, o účast na přehlídkách i na vzdělávání se přece ucházejí. Na činnosti VSVD, které hájí zájmy divadelníků, by se mělo podílet co nejvíce divadelních spolků, protože čím víc názorů, tím větší schopnost něco tvořit, nejen být „u toho“. Je na čase objevovat osobnosti, které by našemu sdružení vtiskly nové myšlenky, nové nápady. Podíl na činnosti VSVD by měl být výzvou pro všechny soubory, které své divadelnické usilování chtějí někam dovést, ať ve zlepšování svého umu, dovedností či prezentace své práce, nejen na domácím písečku, ale i podílem na budování celého amatérského divadelního „národa“.

Obracím se proto na vás s výzvou: Vstupte do našich řad! Podílejte se na konceptech a přípravě našich divadelních přehlídek, vzdělávacích akcí i na Divadelní Hromadě, na uplatňování zájmů divadelníků v rámci celé republiky. Jen v takovém společenství je budoucnost - naši předchůdci o tom byly přesvědčeni.

FRANTIŠEK LAURIN DIVADLO MÉHO ŽIVOTA

S podporou ministerstva kultury České republiky a Královéhradeckého kraje jsme vydali další publikaci, která rozšířila knihovničku Volného sdružení východočeských divadelníků: *Divadlo mého života aneb Sklídka z krasohledu*, vzpomínky divadelního režiséra a pedagoga prof. Františka Laurina.

František Laurin na téměř dvou stech stranách textu se s námi dělí o zážitky ze svých ochotnických začátků, studia na DAMU či setkání s mnoha významnými divadelními umělci, jmenujme alespoň Jana Pivce, Miloše Nedbala, Jiřinu Štěpničkovou, a třeba i anglického dramatika a herce Petera Ustinova. Laurinovy vzpomínky nás zavedou nejen na místa jeho působení v Realistickém i Národním divadle, kde byl režisérem, ale také do Divadla na Vinohradech, kde jako ředitel prožil sametovou revoluci, pak i do pardubického divadla, které umělecky vedl po roce 1990. A do televize a na pražskou konzervatoř - samozřejmě i mezi divadelní amatéry, do Hronova, Vysokého nad Jizerou i na mnohé režisérské kurzy. V knížce je na padesát fotografií, nejen z divadelního prostředí, ale i rodinné snímky. A obálku svou kresbou vyzdobil Laurinův přítel, významný český scénograf Josef Jelínek.

Knížka nepostrádá vtip, nadhled a humor, který je autorovi vlastní, včetně noblesy, tolerance a porozumění nejrozličnějším životním peripetiím, které prožil v dramatických dobách a v dramatickém prostředí. Františkova kniha končí slovy, že člověk, který dělá divadlo, by měl věřit, že jeho práce má nějaký vyšší smysl. Že když o tom sám pochyboval, připomínal si dialog z knihy Františka Kožíka *Rytíř smutné postavy*. Don Quijote tam říká: „Pomalu, pomalu odcházíme, neboť v loňských hnízdech není už letos ptáků.“ A Sancho na to: „Neumírejte, milostivý pane můj, ale poslechněte mé rady a žijte ještě dlouhá léta, třeba za nějakým křovím najdeme paní Dulcineu, vysvobozenou z čarů, a to bude potom radost...“

Laurinovy vzpomínky vám přinesou nejen potěšení, ale také osobitý pohled na divadelní i společenský život druhé poloviny dvacátého století i kousek po něm. Pokud o knížku bude mít zájem obraťte se na Naďu Gregarovou do hradeckého Impulsu.

(František Laurin. *Divadlo mého života aneb Sklídka z krasohledu*, VSVD a Impuls Hradec Králové, Grantis Ústí nad Orlicí 2014, 190 stran, ISBN 978-8086619-45-3.)

bylo...

Impuls Hradec Králové, Divadlo Jesličky Hradec Králové a Volné sdružení východočeských divadelníků
s finanční podporou Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR

WOLKRŮV PROSTĚJOV 2015

Krajská postupová přehlídka sólových recitátorů Královéhradeckého kraje
Divadlo Jesličky, Hradec Králové, 20. února 2015

33 účastníků

Lektorský sbor: Hana Kofránková, Lenka Chytilová, Jan Dvořák

RECITACE JAKO VAKCINACE?

Letošní krajské kolo Wolkrova Prostějova přineslo kromě věcí známých a trvalých (bezchybná organizace ze strany Impulsu a VSVD, finanční podpora Královéhradeckého kraje a ministerstva kultury) i jeden překvapivý medicínský objev: výrazné imunizační schopnosti recitace! Jen těmi si můžeme vysvětlit neuvěřitelný fakt, že v době vrcholící chřipkové epidemie se ve všech třech věkových kategoriích dohromady nedostavilo pouze šest přihlášených recitátorů! Na tento fakt správně upozornila hned úvodem hlavní organizátorka Naďa Gregarová. Doufáme, že z něj také vyvodí správné závěry! Věříme proto, že (při její známé buldočí vytrvalosti a nezlomnosti) budeme příští rok v propozicích číst: ...s finanční podporou Královéhradeckého kraje, Ministerstva kultury ČR a Všeobecné zdravotní pojišťovny!

A teď už k jednotlivým kategoriím: V té první (tradičně nejpočetnější – 19 soutěžících) byl lektorský sbor poměrně překvapen především výběrem většiny textů. Bohužel – negativně. Možná i díky menším čtenářským zkušenostem (než bychom u recitátorů tohoto věku předpokládali) jsme

si občas připadali jako na přehlídce recitátorů dětských. Přes dobré technické vybavení a soustředěné výkony většiny interpretů jsme proto postrádali alespoň trochu hledačství, odvahy, nonkonformnosti a snahy provokovat – zkrátka to, co by k tomuhle věku rozhodně mělo patřit. A nejenom v uměleckých disciplínách. Nakonec jsme se rozhodli poslat do Prostějova dvě bezesporu perspektivní interpretky s kultivovaným, ale přitom hravým a bezprostředním projevem a výraznou schopností navázat kontakt s publikem. V Prostějově ovšem budou muset počítat s konfrontací nejen se stejně disponovanými konkurenty, ale i s jejich zřejmě náročnějšími, ale více možností dávajícími texty.

Ve druhé kategorii (11 soutěžících) se kvalitativně poměrně výrazně oddělily výkony dvou interpretek od „zbytku pole“, takže lektorský sbor nemusel s návrhy na postup příliš váhat. V obou případech šlo o naprosto brilantní výběr a vyložení textů (u této kategorie už výše zmíněná „textová“ výtka rozhodně neplatila) a jejich velmi zajímavou a kvalitní interpretaci. Za zmínku možná stojí i fakt, že zatímco všechny čtyři postupy v prvních dvou kategoriích patří dívkám, všechny tři čestná uznání mají naopak pánské adresáty. Každý z nich lektorský

sbor nějakým aspektem svého projevu zaujal, ale jejich celková připravenost a disponovanost (zatím) jim postup přinést nemohla. Ale za rok – kdo ví...

Třetí kategorie byla opět bohužel zastoupena minimálně (3 soutěžící), zejména když tradiční fantom této kategorie pan restauratér Vrága dal tentokrát přednost před možným výletem do Prostějova jistému výletu na Filipíny. Jeho příznivce musíme uklidnit, bylo to ještě před obdobím tajfunů, takže příští rok se budeme moci na jeho účast opět těšit – pokud ovšem nebude zrovna na Aljašce či v Patagonii.

Ještě před uvedením celkových výsledků si neodpustím osobní poznámku. Jednak se stále nemohu smířit s redukcí na jeden soutěžní text. Recitátorům je tak odepřena možnost „ukázat se“ v různých polohách a přesvědčit tak publikum i lektorský sbor o opravdové šíři svého talentu. A druhak – zatímco před lety působila interpretace prozaického textu mezi mnoha a mnoha básněmi skoro jako milé osvěžení, dnes je to – z mého pohledu, bohužel, téměř naopak. A přitom jen výjimečně jde o prozaické texty opravdu kvalitní a přitom pro recitaci vhodné. No – snad se po čase kyvadlo zase pohne

na druhou stranu. A hlavně – snad imunizační a jiné kladné aspekty této činnosti na okraji dramatických umění nepominou.

Výsledky:

I. kategorie:

diplom a postup:

Anna VITVAROVÁ, ZUŠ Jaroměř

Petr Nikl: Popletená pohádka je, když některá písmena zabloudí

Zuzana JUKLOVÁ,

ZUŠ Střezina HK

František Němec: Dáma u výslechu

čestné uznání:

Lukáš MAREK,

Biskupské gymnázium HK

Jaroslav Seifert: Domov

II. kategorie:

diplom a postup:

Judita BRODSKÁ,

ZUŠ Střezina HK

Kateřina Tučková: Vyhnání Gerty Schnirch

Kateřina PRÁŠILOVÁ,

ZUŠ Jaroměř

Vladimíra Čerepková: Čtyři básně ze sbírky Ryba k rybě mluví

čestné uznání:

Zdeněk RYCHTERA,

Biskupské gymnázium HK

Jáchym Topol: Pořád píšu

Jiří Ondráček, Hořické gymnázium

J. K. Rowlingová: Příběh tří bratrů (Bajky barda Beedleho)

Karel Pešek, vítěz III. kategorie WP

III. kategorie:

diplom a postup:

Karel Pešek, ZUŠ Střezina HK

Roger McGough: Vegetariáni

čestné uznání:

Hana PROCHÁZKOVÁ

František Novotný: Dívám se pravdě do očí

za lektorský sbor Jan Dvořák

Impuls Hradec Králové, Městské kulturní středisko a Divadelní soubor NA TAHU při MKS Červený Kostelec
a Volné sdružení východočeských divadelníků
za finančního přispění Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR

ČERVENÝ KOSTELEC '15

Divadlo J. K. Tyla 4. - 8. března 2015

Východočeská přehlídka amatérského činoherního a hudebního divadla

Počet představení: 14, počet členů hrajících souborů: 260

Lektorský sbor: prof. Jan Císař (předseda), prof. František Laurin,
Jakub Korčák, Jaromír Vosecký, Regina Szymiková, Michal Zahálka

PROGRAM:

DS NA TAHU při MKS Červený Kostelec

J. Voskovec, J. Werich: NEBE NA ZEMI

Úprava a režie: Vlastimil Klepáček

DS KLICPERA Chlumec nad Cidlinou

Georges Feydeau: BROUK V HLAVĚ

Režie: Jaroslav Málek

DS NA TAHU při MKS Červený Kostelec

na motivy Jaroslava Vrchlického: NOC NA KARLŠTEJNĚ

Úprava a režie: Marcela Kollertová

ĐYVADLO NEKLID Trutnov

Joan Shirley: VRAŽDA SEXEM * Úprava a režie: Petr Vanžura

Divadlo A. Jiráka - Jednota divadelních ochotníků

Úpice, Jaromír Ptáček: KONEC DĚTÍ * Režie: Vladimír Heftlejš

Divadelní soubor VRCHLICKÝ Jaroměř

Ray Cooney: PEKLO V HOTELU WESTMINSTER *

Režie: Eva Urbancová

Divadelní Klub Vrchlabí

HOŘÍ, MÁ PANENKO * Režie: Václav Vondruška

DS ZDOBNÍČAN Vamberk

Agatha Christie: A PAK UŽ TAM NEZBYL ANI JEDEN *

Úprava a režie: Alexandr Gregar

Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové

Anton Pavlovič Čechov: VIŠŇOVÝ SAD * Úprava a režie:

Josef Jan Kopecký

U.F.O. – unie ftipných osobností, Týniště n/Orlicí

Jindřich Bartoš: SCHOPNOSTI ŽEN * Režie: Jindřich Bartoš

TRIARIUS, Česká Třebová

Florian Zeller: TEN DRUHÝ * Úprava a režie: Josef Jan Kopecký

DS HÝBL při Kulturním centru Česká Třebová

J. Suchý, F. Havlík, K. J. Erben: KYTICE * Úprava a režie: Jiří Jireš

Divadlo EXIL, Pardubice

Kelly McAllister: PUTOVÁNÍ S URNOU * Režie: Naďa Kubínková

Náchodská divadelní scéna, z.s. Náchod

Bengt Ahlfors: POPEL A PÁLENKA

Úprava a režie: Lída Šmídová

VÝSLEDKY:

Lektorský sbor na celostátní přehlídce amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně

NOMINOVAL

TRIARIUS, Česká Třebová
Florian Zeller: **TEN DRUHÝ**
Úprava a režie: Josef Jan Kopecký

Lektorský sbor na celostátní přehlídce amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně

DOPORUČIL

DIVADLO A. JIRÁSKA - Jednota divadelních ochotníků Úpice
Jaromír Ptáček: **KONEC DĚTÍ**
Režie: Vladimír Hetflejš

DIVADELNÍ KLUB Vrchlabí
HOŘÍ, MÁ PANENKO
Režie: Václav Vondruška

Lektorský sbor dále udělil

ČESTNÁ UZNÁNÍ:

- **Mileně Langrové**
za herecký výkon v roli Horácia v inscenaci hry NEBE NA ZEMI
- **Nadě Eflerové**
za herecký výkon v roli Scipia v inscenaci hry NEBE NA ZEMI
- **Martinu Mišíkovi**
za herecký výkon v roli Viktora Emanuela Champboisy a Boutona v inscenaci hry BROUK V HLAVĚ
- **Michalu Skalickému**
za herecký výkon v roli Kamila Champboisy v inscenaci hry BROUK V HLAVĚ
- **Markétě Bohunkové**
za herecký výkon v roli Alenky v inscenaci hry NOC NA KARLŠTEJNĚ
- **Petru Máslovi**
za herecký výkon v roli Petra, krále cyperského v inscenaci hry NOC NA KARLŠTEJNĚ
- **Marcele Kollertové**
za návrh scény a režii inscenace hry NOC NA KARLŠTEJNĚ
- **Josefu Horáčkovi**
za herecký výkon v roli Richarda Willeyho v inscenaci hry PEKLO V HOTELU WESTMINSTER
- **Lence Němcové**
za herecký výkon v roli Pamelý Willeyové v inscenaci hry PEKLO V HOTELU WESTMINSTER
- **Evě Urbancové**
za režii inscenace hry PEKLO V HOTELU WESTMINSTER

- **Alexandru Gregarovi**
za scénografii k inscenaci hry A PAK UŽ TAM NEZBYL ANI JEDEN
- **Alexandru Gregarovi a Aleně Joachimsthalerové**
za režii inscenace hry A PAK UŽ TAM NEZBYL ANI JEDEN
- **Karlu Uhlířovi**
za herecký výkon v roli Sira Lawrence Wargrava v inscenaci hry A PAK UŽ TAM NEZBYL ANI JEDEN
- **Jiřímu Proche, Jindřichu Bartošovi a Veronice Půlpánové** za formování mladého souboru autorského divadla
- **Janu Fikejzovi**
za hudbu k inscenacím her VIŠŇOVÝ SAD a TEN DRUHÝ
- **Daniele Stránské**
za herecký a pěvecký výkon v inscenaci hry KYTICE
- **Jiřímu Jirešovi**
za režii inscenace hry KYTICE
- **Janě Tiché**
za herecký výkon v roli Jo v inscenaci hry PUTOVÁNÍ S URNOU
- **Zdeňku Zelenému**
za herecký výkon v roli Viggo Bargmana v inscenaci hry POPELA PÁLENKA
- **Monice Jelínkové**
za herecký výkon v roli Ester Mickelsonové v inscenaci hry POPELA PÁLENKA

CENY:

- **Janu Brožovi**
za herecký výkon v roli Karla v inscenaci hry NOC NA KARLŠTEJNĚ
- **Lence Šrejberové**
za herecký výkon v inscenaci hry KONEC DĚTÍ
- **Milanu Hrycíkovi**
za herecký výkon v roli George Pigdena v inscenaci hry PEKLO V HOTELU WESTMINSTER
- **Marku Tomešovi**
za herecký a pěvecký výkon v inscenaci hry KYTICE
- **Michaele Svobodové**
za herecký a pěvecký výkon v inscenaci hry KYTICE
- **Zuzaně Kupkové**
za korepetici a herecký a pěvecký výkon v inscenaci hry KYTICE
- **Divadlu Jesličky Josefa Tejklá, Hradec Králové**
za pokus o osobitou interpretaci klasického textu A. P. Čechova VIŠŇOVÝ SAD
- **Tereze Vodochodské**
za herecký výkon v inscenaci hry TEN DRUHÝ
- **Zdeňku Tesařovi**
za herecký výkon v inscenaci hry TEN DRUHÝ

- **Josefu Janu Kopeckému**
za herecký výkon v inscenaci hry **TEN DRUHÝ**
- **Josefu Janu Kopeckému**
za režii a scénografické řešení inscenace hry **TEN DRUHÝ**
- **Ludmile Šmídové**
za herecký výkon v roli Věry Malmgrenové v inscenaci hry **POPELA PÁLENKA**

CENY ZA INSCENACI:

- **Divadlu A. Jiráka - Jednota divadelních ochotníků Úpice**
za inscenaci hry Jaromíra Ptáčka **KONEC DĚTÍ**, režie Vladimír Hetflejš - s přihlédnutím k apelativnosti představení
- **Divadelnímu klubu Vrchlabí**
za specifickou poetiku lidového divadla v představení **HOŘÍ, MÁ PANENKO**, režie Václav Vondruška
- **Divadelnímu souboru TRIARIUS, Česká Třebová**
za inscenaci hry Florianu Zelleru **TEN DRUHÝ**, úprava a režie Josef Jan Kopecký

ČERVENÝ KOSTELEC TÉMAT I HUMORU

Jsou věci, které se v Kostelci nemění: třeba že je tam příjemně, že je tam divadlo, na které se člověk může s potěšením dívat, a milí lidé, na které se těší. Ty věci, které se mění, jsou ve srovnání s nimi skoro nepodstatné: třeba ty inscenace. A letos také lektorský sbor, do nějž se po roční pauze vrátila Regina Szymiková a který nově posílil režisér a pedagog Jakub Korčák. A co že bylo v Kostelci letos k vidění?

Domácí soubor zahájil inscenací **Nebe na zemi**, v níž se démon východočeského autorského divadla Vlastimil Klepáček pustil do slavné předlohy Voskovce a Wericha

Milena Langrová a Naďa Eflerová
v rolích Horácia a Scipia v inscenaci **Nebe na zemi**

Martin Mišík ve dvojroli elegantního Emanuela Champboisyho a opileckého trhána Boutona v inscenaci **Brouk v hlavě**

- s překvapivou pietou. Je to škoda, protože divadlo V+W je bytostným založením divadlem autorským a jeho texty (až na nepočetné výjimky, mezi něž se *Nebe na zemi* zrovna nepočítá) svou rozvolněnou, revuální stavbou přímo lákají k tvůrčímu vpádu inscenátorů. Inscenace tak trochu doplácí na limity přeci jen již poněkud zvetšelého textu, nicméně i tak nabízí pozoruhodné komediální výkony, zejména díky Mileně Langrové a Nadě Eflerové v rolích Horácia a Scipia.

Chlumecký soubor Klicpera navázal pokusem o jednoho z nejčastěji uváděných a zároveň i jednoho z nejněsnadnějších světových dramatiků: Georgese Feydeaua a jeho **Brouka v hlavě**. Tato dobře známá fraška vyžaduje přepečlivou situační výstavbu, zejména (avšak nejen) ve scéně zběsilé honičky v pochybném hotelu U galantní kočičky, a komediálně nadaného tahouna ve dvojroli elegantního Emanuela Champboisyho a opileckého trhána Boutona. V té první věci bychom mohli k inscenaci Jaroslava Mála mít, přísně vzato, jisté výhrady, ovšem tahouna se jí v osobě Martina Mišíka nepochybně dostává - a solidní výkon, dlužno podotknout, podává i zbytek souboru.

Druhou inscenací domácího souboru byla **Noc na Karlštejně**, kterou nejen podle Vrchlického původní hry, ale i slavné filmově-muzikálové adaptace připravila režisérka Marcela Kollertová. Výsledkem je solidní výpravná inscenace s opulentními kostýmy, komplikovanou točitou scénou a dokonce i šermířskými výstupy, již vévodí vladařsky sošný Jan Brož v roli Karla IV.

Trutnovské Ďyvvadlo Neklid inscenovalo hru Joan Shirleyové **Vražda sexem** v úpravě a režii Petra Vanžury. Text je, řekněme, ne zcela brilantní anglickou fraškou o zmatcích v jednom domě, který okrajově nabízí témata krize středního věku a výčitek svědomí. Soubor se v duchu svého hesla o „divadle, které vedle legrace přináší i myšlenku,“ pokusil akcentovat ta vážnější témata, domnívám se však, že se tím poněkud naruší nijak zvlášť pevná výstavba textu. Výsledek tak pro mě při všech

Lenka Šrejberová v hlavní roli v inscenaci *Konec dětí*

sympatiích k hereckým výkonům i k pokusu o vědomou práci s tématem byl jakýmsi žánrovým nedorozuměním, na kterém se ukazuje, jak zásadní pro zdar inscenace je volba kvalitního, nosného textu.

Ještě výraznější zásah do předlohy provedl Vladimír Hettflejš s úpickým souborem v inscenaci *Konec dětí*, vzniklé na podkladě dávné rozhlasové hry Jaromíra Ptáčka o dívce, která (řečeno s tvůrci) „trvale uspala“ své těžce postižené novorozeně. Můžeme tvůrcům vyčítat, že občas hrají na až příliš sentimentální notu, že k výchozímu tématu přidávají další a další problémy tak, že celek asi až zbytečně přetěžkají, a že se občas v rozporu s proklamovanou objektivitou pouští na hranu citového vydírání - i tak ale zůstane nesmírně cenný počín, který má, jak jsme posléze viděli v kosteleckém klubu, schopnost vyvolat vášnivou diskuzi. A vedle ní i nepopíratelné divadelní kvality, mezi něž patří silný výkon Lenky Šrejberové v hlavní roli.

Pakliže *Vražda sexem* je poněkud problematickým textem s výraznými rysy anglické frašky, *Peklo v hotelu Westminster* věhlasného komediografa Raye Cooneyho

Hoří, má panenko, DS Vrchlabí

je čistou fraškou, která patří k tomu nejlepšímu ze svého žánru. U amatérských inscenací se často stává, že tvůrci pojmu úmysl humor ve fraškách dohrávat „komediálním“ herectvím zběsile nadsazených gest a groteskně vykulených očí. Ne tak jaroměřský soubor a jeho režisérka Eva Urbancová: na jevišti vidíme postavy, které seriózně řeší problém, který je může ohrozit, a humor pramení ze stále šilenějších a bezvýchodnějších situací, do nichž se při tom dostávají. A herecké výkony Milana Hrycíka, Josefa Horáčka a Lenky Němcové patří k tomu nejlepšímu, co komediální část kosteleckého repertoáru nabídla.

Vrchlabský soubor si zvolil předlohu proslulou a zároveň prudce lokální: podle Formanova proslulého filmu *Hoří, má panenko* vytvořil mohutné, takřka dvouhodinové zábavné pásmo se zpěvy, tanci i dobře známými scénkami; energie, nasazení a sytost hereckého projevu vzbuzují velkou úctu, neutuchající atak na diváckou bránu se pro mě ovšem po čase stal kontraproduktivním. Uznávám ovšem, že u velké části publika představení

Karel Uhlíř coby vrah v inscenaci vamberských *A nezbyl ani jeden*

bodovalo, a coby bytostně lidové divadlo je i proto inscenace Václava Vondrušky nesporným úspěchem.

Vamberští v čele s režisérkou Alenou Joachimsthaleovou spojili své síly se Sašou Gregarem a společně se vrhli na nesnadný úkol: *Deset malých černoušků* Agathy Christie. Mám dlouhodobě podezření, že klasická detektivka dnešnímu jevišti zrovna nesluší, a že při vši lásce a obdivu zrovna autorské divadelní texty Agathy Christie přinášejí více problémů než užitku: snad až na *Svědky obžaloby* všechny své náměty zpracovala podstatně lépe prozaicky, a výhod filmového média následně velice dovedně využívají scénáristé jejích četných adaptací. Vamberská inscenace jako by si byla vědoma toho, že text, jehož napětí plyne z postupných úmrtí, už dnes pozbyl trochy svého účinku, ovšem vydala se tak trochu dvěma směry zároveň. Na jedné straně se textu lehce parodicky (vedením některých figur i silnou stylizací některých úmrtí) vysmívá, na té druhé zároveň ale chce být zcela

vážně hororovou (například v hudbě a tajemných zvucích). Za prohřešek proti smyslu žánru potom pokládám fakt, že přinejmenším některých vražd se vrah dopustit prokazatelně nemohl. Přesto jde ale v mnoha ohledech o poučený pokus utkat se s nesnadnou látkou, k jehož kládům patří i pěkným českým slovem řečeno vystavovaná scénografie.

Dalším cenným pokusem byl Čechovův *Višňový sad*, jak jej v hradeckých Jesličkách Josefa Tejкла viděl Josef Jan Kopecký. Říkám-li „cenný pokus“, myslím to vážně, ačkoliv si tentokrát myslím, že jde o pokus, který úplně nevyšel. Kopecký čte Čechovův text jako absurdní, nedějovou hru, a tuto nedějovost posiluje výtvarnou stylizací, silným zapojením hudby i vedením herců, kteří záměrně nehrají dramatické situace. Že je Čechov dramatik bez děje a dramatických situací, to pokládám spíš za zažitý mýtus než za závěr, k němuž lze dojít analýzou materiálu, ovšem proč ne, možné je všechno a neexistuje nelegitimní přístup. Potom by ale byla potřeba, aby výsledná inscenace dostatečně kompenzovala to, oč divák připraví co do situací. Na kosteleckém představení se mi zdálo, že těch skutečně silných, metaforických výtvarných obrazů, které tuto kompenzaci poskytují, je tu bohužel příliš málo, i když jsou. Díky za ně, i za ten ambiciózní pokus, který je cennější než hra na jistotu, i když nutně nevyjde.

Týnišťský soubor U.F.O. - Unie fipných osobností se představil s autorskou komedií pojmenovanou *Schopnosti žen*, která sleduje milostné nezdary krásné mladé ženy, která absoluuje sérii schůzek s dokonale nepoužitelnými muži, zarámované do parodické přednášky dvou akademiků, muže a ženy, kteří rozebírají vzniklé situace. Zábavná, nenáročná hříčka, která dává příslib úspěšné tvorby nově vzniklého souboru i autora Jindřicha Bartoše.

Druhá dramaturgická volba Josefa Jana Kopeckého, provedená tentokrát pod hlavičkou třebovského TRIARIA, mě osobně silně potěšila: coby jeden z českých překladatelů her francouzského dramatika Florian Zeller (byť ne přímo této) vítám nasazení titulu *Ten druhý*

(dosud hrané jako *Ten třetí*). Jde o zábavný a silný text na pomezí absurdního a bulvárního divadla, který vychází z půdorysu milostného trojúhelníku, ovšem mezi jednotlivými scénami zahrnuje četné logické rozpory, které znejistňují divákovu vnímání, a dění nabývá na výhrůžné absurditě. Nakonec tak není nutně zřejmé, kdo je vlastně kdo, a jestli je tématem milostný trojúhelník, nebo nervové zhroucení. Kopecký oproti české premiéře v režii Petra Štindla v hradecké Besedě vědomě akcentuje temnější, nekomediální stránky textu, což se mu daří i díky trojici vynikajících hereckých výkonů: svého, Zdeňka Tesaře a Terezy Vodochodské. Poučená, rozmyšlená, zručně vybudovaná inscenace kvalitní hry.

Třebovský soubor Hýbl, který se dlouhodobě věnuje hudebnímu divadlu, sáhl po slavné Suchého a Havlíkové *Kytici*, materiálu při vši své proslulosti nesnadném. Inscenace v úpravě a režii Jiřího Jirše ovšem prokazuje hudebně-dramatické dovednosti souboru, a místy se velice šťastně potkává s kvalitami Suchého libreta; mým osobním vrcholem byl *Zlatý kolovrat*, který pokládám za divadelně nejvymyšlenější. Celek se v rámci náročné přehlídky už může jevit poněkud dlouze, ale vpravdě muzické dovednosti souboru nakonec stejně převáží.

U *Putování s urnou* amerického dramatika Kellyho McAllistera, jak jej zahrál pardubický Exil v režii Nadi Kubínkové, mám v první řadě asi lehký problém s materiálem; hra v mých očích ne úplně organicky kombinuje černý humor s až psychologickou drásavostí osudů nešťastníků ztracených v bezcílném životě kdesi na americkém Středozápadě. Ani inscenaci se potom po mém soudu nedaří najít skutečně funkční žánrový klíč, jakkoliv jí nechybí režijní ani herecké dovednosti, které jsou v Exilu tradičně na vysoké úrovni.

O nesmírně příjemné zakončení přehlídky se potom postaral náhodský soubor s dnes již klasickou Ahlforsovou komedií *Popel a pálenka*, v níž si velké herecké sólo nadělila režisérka Ludmila Šmídová. Snad až překvapivě dobře se jí povedlo vystříhat neduhů, k nimž mívají herecké „seberežie“ sklony: sebe sama i své partnery dovedla k situačně zdatně vybudované, vkusné a zábavné inscenaci, která co do divadelního řemesla patří nesporně ke kosteleckým vrcholům.

Kdybych měl nějak pojmenovat téma, o kterém jsem v rámci přehlídky vytvrle přemýšlel, byla by to důležitost dramaturgie. Dramaturgie ve smyslu pečlivé volby textu, jeho analýzy pro inscenační potřeby i ve hlídání toho, zda se textu dostává, co jeho jest. Je vidět, že řada východočeských souborů si s dramaturgií práci dává a s texty se snaží pracovat třeba i proti jejich srsti, ale cílevědomě a s rozmyslem. Nemusí to vždycky vyjít, ale i tak: je to dobrá zpráva, která slibuje mnohé zase pro další ročník Kostelce. Na ten se už teď těší

Michal Zahálka, foto Ivo Mičkal

Tereza Vodochodská a Zdeněk Tesař
v inscenaci *Ten druhý*

Impuls Hradec Králové a Volné sdružení východočeských divadelníků ve spolupráci s Divadlem DRÁK,
s finanční podporou Královéhradeckého kraje, Ministerstva kultury ČR a Města Hradec Králové

AUDIMAFOR 2015

27. - 29. března, Divadlo Drak Hradec Králové

Postupové kolo celostátní přehlídky experimentujícího divadla Šrámkův Písek,
přehlídky studentských divadelních souborů Mladá scéna a divadel poezie Wolkrův Prostějov.

Lektorský sbor: prof. Jan Císař, Alena Zemančíková,

Tomáš Žižka, Vladimír Hulec, Michal Zahálka

Počet představení: 14, počet členů hrajících souborů: 82

PROGRAM:

Edward a slečny, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

Edward Lear: BYL JEDEŇ DĚDEČEK ZA DVEŘMI

Dramatizace, úprava a režie: Jarka Holasová a soubor

Divadelní soubor Q10, Studio Divadla DRÁK, Hradec Králové

Mario Gelardi: MALAMADRE / Famiglia malata + Amico malvagio

Dramatizace, úprava, režie: Filip Huml

Divadlo Exil, Pardubice

Věra Chytilová: SEDMIKRÁSKY

Režie: Lucie Hašková

Jedenáct a půl kilogramu/Praha/Tuhaň

Jakub Maksymov, Tomáš Loužný: PAPERKY SLUNCE

Režie: Jakub Maksymov

Hermafrodit; sídlem v Hradci Králové

Ondřej Macl: VYZNÁNÍ TŘETÍHO POHLAVÍ

Režie: Ondřej Macl

JakKdo, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

Jarka Holasová a soubor: „A LA COMÉDIA DELL'ARTE“

Režie: Jarka Holasová

DREJG Náchod

„oPadání“ Putovní padající vizitace

Dramaturgie a režie: Martin Přibyl a Filip Stuchlík

Ted', nádech, a let'

PÍSNĚ O KRAJINĚ, PÁNU BOHU A ŽIVOTĚ LIDSKÉM
BAGDÁD, KÁBUL, AR RAQUAH, MAARRAN...

Dramatizace, úprava a režie: David Zelinka a soubor

Mikrle, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

Jakub Maksymov a soubor: SUBSTRÁT

použité texty: K. Čapek, B. Němcová

Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové

Jan Hostáň: POHÁDKA O NEŠTASTNÉM ŠROUBKU

Režie: Josef Jan Kopecký

Studio Šrámkova domu v Sobotce

A. C. Doyle: PES BASKERVILLSKÝ

Režie: Lada Blažejová

Divadlo TŘÍ, Pardubice

Tomáš Novotný: PODRAZ

Režie: Divadlo Tří

DOPLŇKOVÝ PROGRAM:

Divadlo Drak – LABYRINT SVĚTA A RÁJ SRDCE

VÝSLEDKY:

Lektorský sbor DOPORUČIL

na **WOLKRŮV PROSTĚJOV**

a udělil čestné uznání za inscenaci

Edward a slečny, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

Edward Lear: BYL JEDEŇ DĚDEČEK ZA DVEŘMI

Přeložil: Antonín Přidal, Jan Vladislav

Dramatizace, úprava a režie: Jarka Holasová a soubor

na **MLADOU SCÉNU**

a udělil čestné uznání za inscenaci

Jedenáct a půl kilogramu/Praha/Tuhaň

Jakub Maksymov, Tomáš Loužný:

PAPERKY SLUNCE

Režie: Jakub Maksymov

na **ŠRÁMKŮV PÍSEK**

a udělil čestné uznání za inscenaci

Divadelní soubor Q10, Studio Divadla DRÁK, Hradec Králové

Mario Gelardi: MALAMADRE / Famiglia malata

Dramatizace, úprava, režie: Filip Huml

Divadelní soubor Q10, Studio Divadla DRÁK, Hradec Králové

Mario Gelardi: MALAMADRE / Amico malvagio

Dramatizace, úprava, režie: Filip Huml

Mikrle, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

Jakub Maksymov a soubor: SUBSTRÁT

použité texty: K. Čapek, B. Němcová

Ted', nádech, a let'

BAGDÁD, KÁBUL, AR RAQUAH, MAARRAN...

Dramatizace, úprava a režie: David Zelinka a soubor

Lektorský sbor dále udělil **CENY:**

• **DS Hermafrodit v Hradci Králové**

za možná i třetí divadelní reformu v inscenaci

VYZNÁNÍ TŘETÍHO POHLAVÍ

• **DS Ted', nádech, a let'**

za výtvarně hudební počín v inscenaci

PÍSNĚ O KRAJINĚ, PÁNU BOHU A ŽIVOTĚ LIDSKÉM

• **Divadlu TŘÍ Pardubice za komediálnost**

ZÁPISKY Z BĚHU AUDIMAFOREM

Jsou přehlídky, kde se člověk může volně porozhlédnout po určité divadelní krajině. A pak jsou přehlídky, na nichž je člověk do téhle krajiny vržen a k tomu, aby se z ní v určeném čase zase dostal, musí si zaběhnout maraton, na závěr sotva dýchá a vlastně si jen matně pamatuje, co že to vlastně viděl. Audimafor, a to zejména ten letošní, patří nepochybně k těm druhým: patnáct položek programu v necelých čtyřiceti hodinách (včetně času na diskuzi, večírky i spánek), to už skoro přestává být zdravé. Zároveň je to ale nesmírně podnětné a návykové, i díky tomu, že se toho ve východočeském divadelnictví děje dost a dost, co stojí za pozornost.

Nesmírně příjemným prologem k nadcházejícímu blesnění byl *Jeden dědeček za dveřmi* souboru Edward a slečny, pod kterýmžto názvem se skrývají obvyklí podezřelí vzeší z jaroměřské ZUŠ a Jarky Holasové. Limericky Edwarda Leara inscenují nápaditě, neilustrativně, s důrazem na slovo a se svou obvyklou muzikalitou i šarmem. Mně osobně je takového neinvazivního divadla příjemných chvílí občas dost potřeba.

Soubor Q10, z něž se za pár let od jeho vzniku stal již svébytný fenomén a loni z Audimaforu se svým *Melounovým cukrem* doputoval až na Jiráskův Hronov, se tentokrát vrhl na Geraldioho hru *Zlomatka* a zpracoval ji do triptychu variací pod společným původním italským názvem *Malamadre*, které se liší kódem vyprávění (od činohry po hudebně-pohybové divadlo) i detaily příběhu a jeho zeměpisného zasazení. V Hradci jsme měli možnost vidět dva díly, z nichž jeden se vyznačoval významným podílem balkánsky laděného hudebně-pohybového vyprávění a ten druhý prudkou stylizací a silným zapojením otočné skříně, která slouží jako řada prostředí (a zároveň, vzhledem k tématu hry, nese i jistou metaforu: plné znění anglického idiomu, který u nás známe jako „coming out“, zní „coming out of the closet“, tedy „ze skříně“). Jistě by se člověk mohl na leccos ptát, třeba jestli si tohle téma

ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř, *Jeden dědeček za dveřmi*

v dnešním, relativně tolerantním Česku, zaslouží v plné délce tři hodiny jevištního času, jenže je to tak vymyšlené a provedené s takovým divadelním cvikem, že to všechny pochybnosti přebije.

Se *Sedmíkráskami* pardubického Exilu jsem bezradný: nevím, jestli se bytostně filmová látka vůbec hodí pro divadlo (takřka jistě vím, že by se musel hledat o poznání rafinovanější styl provedení), a už vůbec netuším, proč si tenhle příběh vybraly interpretky, které jsou přece jen již o něco starší než jeho hrdinky. Víc asi nemám, co dodat.

V *Paprsčích slunce*, své volné variaci na známý pohádkový příběh o třech zlatých vlasech děda Vševěda, vytváří Jakub Maksymov s Tomášem Loužným zdánlivě nenápadnou, leč zábavnou a loutkářskými nápady obohacenou činoherní hříčku pro dospělé, v níž se pohádce dostává hořce ironické pointy. Kromě toho je inscenace pozoruhodná uměřeným, neokázalým způsobem herectví i minimalistickou výtvarnou stránkou, v níž hlavní roli sehrává dlouhý masivní řetěz a promyšlené svícení.

Ondřej Macl ve *Vyznání třetího druhu* svou autorskou poému přednáší za pomoci kolegů v opulentně ošklivém, atakujícím divadelním rámci, který nám připomněl Treplevovo divadlo z nejrůznějších současných inscenací Čechovova *Racka*. Trochu škoda, protože spíš „nové formy“ potřebujeme autorského básníka, který věří síle svého slova. Což by Ondra, jak jeho texty znám, klidně mohl na jevišti zrovna tak, jak jim věří na papíře.

V inscenaci *A la comédia dell'arte* si tentokrát mladší soubor z jaroměřské ZUŠ pod vedením Jarky Holasové především zkouší trochu jiný divadelní kód, projevuje svou muzikalitu i smysl pro stylizaci, a rozhodně dává tušit, že i od něj se máme na co těšit.

Náchodští DREJGaři se záslužně vrhli na současnou módu divadla, kvůli kterému musí divák alespoň trochu putovat: v projektu *oPadání* se diváci, rozdělení na tři skupinky, postupně podle mapky vystřídají na několika dějištích, od parčíku před divadlem po pánské toalety. Sehrají se jim tu scénky spojené tématem, které potom vyústí v závěrečný „výchovný“ výstup na jevišti divadla.

Soubor Q10, *Malamadre*

Studio Šrámkova domu v Sobotce se představilo s autorskou komediální adaptací proslulého *Psa baskervillského*

Nápad sympatický, provedení nadšené, ale chtělo by to nějak lépe promyslet a pečlivěji napsat: v tomto tvaru zůstává nejzajímavější skutečně to putování.

Pardubický soubor *Ted', nádech a leť* mě osobně svým prvním festivalovým příspěvkem silně okouzli. V *Písničkách o krajině, Pánu Bohu a životě lidském* se nestane nic moc jiného, než že čtyři sympatičtí lidé a capella vícehlasně zpívají české, polské, ukrajinské a lotyšské lidové písně a mezitím na velkém bílém stole vybudují z chlebů, jablek, větví, zrní a drobných náboženských artefaktů nádhernou venkovsko-nebeskou krajinku. Nakonec ty chleby zase vezmou, rozkrájí a podávají publiku s výtečnou čochkovou pomazánkou. Takovou atmosféru a tak ryze příjemné místo k pobytu člověk nepotká, nejnom v divadle, často.

Do třetice Jaroměř: soubor Mikrle za scénářistické spolupráce svého dlouholetého člena Jakuba Maksymova přišel s čímsi jménem **Substrát**. Absolvoval jsem jej

jako jeden z aktérů: stal jsem se členem zahrádkářského spolku, posadili mě na jeviště *Draku* na bednu od piva, zatímco ostatní, zejména dámy, na nás shlížely z provaziště. Ze zasedání spolku se postupně (a docela nápaditě) vyklube zasedání dvanácti měsíčků, do nějž tak jako v předloze vpadne nejprve Maruška, která si coby kvítek nevinný odnáší fialky, jahody a jablka, a Holena, která se chová drze (v tomto případě téměř promiskuitně) a po zásluze je zkompostována. Zvláštní, chytré, vtipné divadlo o něčem, navíc herecky dost odvázané.

Dramaturgie Josefa Jana Kopeckého byla vždy, řekněme, směrově rozrůzněná: tentokrát si se svým souborem z hradecských Jesliček Josefa Tejkle vzal jako látku Hostáňovu *Pohádku o nešťastném šroubku*, naivní, leč neškodnou dětskou báseň o dění v továrně z dob hlubokého komunismu, rozdrolil ji na (po mém soudu jaksi vnějškový) voice-band a scénicky se jí vysmál, když v textu hledal sexuální dvojsmysly. Jestli to za tu jistě náročnou práci stálo, toť otázka, ale jako příspěvek do estetické kategorie „divadlo jako pí*ovina“ je to jistě přijatelný počín.

Studio Šrámkova domu v Sobotce se představilo s autorskou komediální adaptací proslulého *Psa baskervillského*, který tu posloužil zejména jako podklad pro stylizované divadlo bez kulís a dekorací, které nahrazují samotní herci. Výsledkem je vcelku poutavá dadaistická hříčka na detektivku, v níž se třeba Sherlock Holmes může převlékat za žabu, aniž by to kohokoliv příliš zaskočilo.

Druhou inscenací pardubického souboru *Ted', nádech a leť* byl *Bagdád, Kábul, Ar Raqqa, Maarran*, trýznivá, autenticky vyznívající zpráva o běžencích, tedy divadlo na jedné straně bytostně aktuální, na straně druhé ovšem nevyvolávající pocit, že by tu o tu aktuálnost nějak prvoplánově běželo. Osobně se mi zdá, že inscenace je nejsilnější ve chvílích, kdy nechce promlouvat co nejuporněji, ba dokonce tam, kdy je nejméně divadlem, to ale nic nemění na tom, že jde bezpochyby o jeden z výrazných počínů letošního roku.

Vysvobozením z trýznivého světa i z náročné přehlídky potom bylo představení *Podraz* pardubického autorského Divadla Tří, jehož zručný autor Tomáš Novotný se tentokrát inspiroval u Woodyho Allena a vydal se na notně černohumornou a setsakra vtipnou pouť za hledáním Boha kdesi v Chicagu. Vedle autorských dovedností je soubor silně na výši i herecky, takže co se mě týče, asi není, co víc si přát.

Michal Zahálka, foto Jan Slaviček

Z ohlasů:

Pro mě jsou mimořádná setkání s porotou, diskuse, kdy každý otevřeně a osobně pojmenovává svůj úhel pohledu, nikdo nikoho neuráží a nezesměšňuje, a nikdo se neuráží, nikdo se nad nikoho nepovyšuje, a ještě vše provází humor ... otevírá mi to obzory ...

Hanka Voříšková

DS *Ted', nádech a leť*, Pardubice, Bagdád, Kábul...

Impuls Hradec Králové a Volné sdružení východočeských divadelníků ve spolupráci s Divadlem DRAK
s finanční podporou Královéhradeckého kraje, Ministerstva kultury ČR a Města Hradec Králové

LOUTKÁŘSKÁ A DĚTSKÁ DIVADELNÍ PŘEHLÍDKA

10. - 12. dubna, Divadlo Drak, Hradec Králové

postupové kolo celostátní přehlídky **Loutkářská Chrudim**

a přehlídky dětských divadelních, loutkářských a recitačních souborů **Dětská scéna**.

Lektorský sbor: Nina Malíková, Anna Hrnecková, Jakub Hulák, Tomáš Jarkovský, Petr Hašek, Kamil Bělohávek

Počet představení: 19, směřujících na LCH 15, na DS 12, 156 členů hrajících souborů

PROGRAM:

JEMENTÉ, ZUŠ Střezina HK

Jiří Polehňa a spol. - na motivy textu J. Kahouna: AU, MAMÍÍÍÍÍÍÍÍ

Režie: Jiří Polehňa

Embete ZUŠ Střezina Hradec Králové

JENOVÉFA, KNĚŽNA Z BRABANTU - dle lidových textů,

Dramatizace, úprava a režie: Jiří Polehňa

Edward a slečny, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

Edward Lear: BYL JEDEN DĚDEČEK ZA DVEŘMI

Dramatizace, úprava a režie: Jarka Holasová a soubor

Klub loutkářů Úpice

Jana Dvořáčková: ČERNÁ A BÍLÁ FRÓNA

Dramatizace, úprava a režie: Radim Fryčka

LD Maminy Jaroměř

Jana Dvořáčková a Z. Zdražil: RYTÍŘ BRUMLA

A MALIČKÁ VÍLA, režie: J. Dvořáčková

Malé dvě, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

K. J. Erben: O ŠMOLÍČKOVI

Úprava, dramatizace a režie: Jarka Holasová

Dramatický soubor ZŠ Jičín Železnická

Pavel Šrut: KUCHAR SAM A MOŘSKÉ PANNY

Dramatizace, úprava a režie: Richard Koniř a Pavel Horák

D Studio Šrámkova domu Sobotka

Karel Poláček: A JE NÁS PĚT

Dramatizace, úprava a režie: Lada Blažejová

Miss Blechy Jaroměř

Michal Friml: TŘI PRASÁTKA A VLK

Úprava a režie: Jana Dvořáčková

DLS Blechy Jaroměř

Adam Zajíček a Danda Novotný:

KTERAK KAŠPAR HVĚZDY SČÍTAL

Úprava a režie: Jana Dvořáčková

JakKdo, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

Jarka Holasová a soubor: „A LA COMÉDIA DELL'ARTE“

Režie: Jarka Holasová

LD Maminy Jaroměř

J. Dvořáčková podle Kosmovy Kroniky české:

VYVRAŽDĚNÍ VRŠOVČŮ

Režie: Jana Dvořáčková

My, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

soubor a Jarka Holasová: HISTORIE?

Režie: Jarka Holasová

Rozcuchaní vrabčáci, ZUŠ Třebechovice p/O.

kolektiv žáků LDO ZUŠ: NOČNÍ MŮRY

Režie: Jiřina Krčíčková a kolektiv žáků LDO ZUŠ

Loutkové divadlo „Martínek“, Libáň

Jaroslav Dvorský: SKÁKAVÁ PRINCEZNA

Dramatizace, úprava a režie: František Grossman

Za dveřmi, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou

Saki: NEVHODNÁ POHÁDKA?

Dramatizace, úprava a režie: Romana Hlubučková

Tak jo!, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou

Pavel Šrut: JAK SE JANEK VYDAL ZA ŠTĚSTÍM

Dramatizace, úprava a režie: Romana Hlubučková

Zip, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou

podle J. Trnky: KOUZELNÁ ZAHRADA

Dramatizace, úprava a režie: Romana Hlubučková

Barevné knoflíky, ZUŠ Třebechovice p/Orebem

Otfried Preussler: MALÁ ČARODĚJNICE

Režie: Jiřina Krčíčková

Lektorský sbor udělil **CENY:**

- **Souboru Edward a slečny, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř**

za inspirativní kolektivní souhru v inscenaci
BYL JEDEN DĚDEČEK ZA DVEŘMI

- **Klubu loutkářů Úpice**

za hereckou a loutkohereckou práci v inscenaci
ČERNÁ A BÍLÁ FRÓNA

- **Loutkovému divadlu Maminy Jaroměř**

za inscenaci RYTÍŘ BRUMLA A MALIČKÁ VÍLA

- **Souboru Malé dvě, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř**

za inspirativní zpracování známé předlohy v inscenaci
O ŠMOLÍČKOVI

- **Dramatickému kroužku ZŠ Železnická, Jičín**

za inscenaci KUCHAR SAM A MOŘSKÉ PANNY

- **Adamu Zajíčkovi a Dandovi Novotnému**
za autorství inscenace KTERAK KAŠPAR HVĚZDY
SČÍTAL
- **Souboru JakKdo, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř**
za výtvarné zpracování inscenace „A LA COMÉDIA
DELL'ARTE“
- **Loutkovému divadlu Maminy Jaroměř**
za inscenaci VYVRAŽDĚNÍ VRŠOVCŮ
- **Souboru Rozcuchaní vrabčáci, ZUŠ Třebechovice p/Orebem**
za inscenaci NOČNÍ MŮRY
- **Souboru Tak jo!, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou**
za miniinscenaci JAK SE JANEK VYDAL ZA ŠTĚS-
TÍM

POSTUP NA LOUTKÁŘSKOU CHRUDIM: PŘÍMÝ POSTUP:

- **LD Maminy Jaroměř**
J. Dvořáčková podle Kosmovy Kroniky české:
VYVRAŽDĚNÍ VRŠOVCŮ
Režie: Jana Dvořáčková

DOPORUČENÍ:

- **LD Maminy Jaroměř**
Jana Dvořáčková a Z. Zdražil
RYTÍŘ BRUMLA A MALÍČKÁ VÍLA
- **Malé dvě, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř**
K. J. Erben: **O ŠMOLÍČKOVÍ**
Úprava, dramaturgie a režie: Jarka Holasová
- **Tak jo!, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou**
Pavel Šrut: **JAK SE JANEK VYDAL ZA ŠTĚSTÍM**
Dramaturgie, úprava a režie: Romana Hlubučková

POSTUP NA DĚTSKOU SCÉNU: PŘÍMÝ POSTUP:

- **Dramatický soubor ZŠ Jičín Železnická**
Pavel Šrut: **KUCHAR SAM A MOŘSKÉ PANNY**
Dramaturgie, úprava a režie: Richard Koníř
a Pavel Horák

DOPORUČENÍ:

- **Rozcuchaní vrabčáci, ZUŠ Třebechovice pod Orebem**
kolektiv žáků LDO ZUŠ: **NOČNÍ MŮRY**
Režie: Jiřina Krtíčková a kolektiv žáků LDO ZUŠ
- **Tak jo!, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou**
Pavel Šrut: **JAK SE JANEK VYDAL ZA ŠTĚSTÍM**
Dramaturgie, úprava a režie: Romana Hlubučková

PŘEHLEDKA, JEJÍŽ NÁZEV JE TAJEMSTVÍM...

O víkendu 10. – 12. dubna 2015 se v Divadle Drak uskutečnila již tradiční krajská přehlídka dětských a loutkářských souborů s možností postupu na festival Loutkářská Chrudim či na celostátní přehlídku Dětská scéna ve Svitavách. Z celkových 19 představení usilovala čtyři o postup na Dětskou scénu, osm na obě celostátní přehlídky a sedm na Loutkářskou Chrudim. Početnou porotu tvořili: předsedkyně Nina Malíková, odborný pracovník NIPOS - ARTAMA Jakub Hulák, dramaturg Tomáš Jarkovský, režisér Petr Hašek, scénograf Kamil Bělohlávek a divadelní lektorka Anna Hrnečková.

Kromě představení byly pro dětské soubory připravené dílny, pro jejich vedoucí (jak pevně věříme přátelské a neformální) rozhovory s porotou. V sobotu večer navštívili účastníci přehlídky představení Divadla Drak *Labyrint světa a ráj srdce*. Zážitek však neměli pouze oni, ale i my, kteří jsme představení vytvářeli. V netradiční inscenaci, která nechává na divákovi, kudy se vydá, co uvidí a jaký zážitek si odnese, se velmi dobře projevuje divácká zkušenost a aktivní divácký přístup. Jen málokterá repríza inscenace se setkala s tak vnímavým a poučeným publikem, ochotným přistupovat na hru a jít svému zážitku vstříc. Neplánovaně byl tedy podán dobrý důkaz, že se společnosti investice do divadelní výchovy dětí skutečně vyplácí.

Protože se jedná o přehlídku, kterou lze již považovat za zavedenou, pocítovali organizátoři potřebu najít pro ni stálý název. Do hledání jména byli chytře zapojeni účastníci dětských dílen. Celý víkend všichni napjatě čekali na nový název, aby jim děti nakonec oznámily, že v zájmu maximálního zvýšení zvědavosti odtajní nový název až spolu s vyhlášením dalšího ročníku přehlídky, tedy v roce 2016. Tímto činem daly děti najevo, že vzaly přehlídku za svou, rozhodly se spolupodílet na jejím chodu a připravit trochu hry a napětí také pro dospělé (kteří již na přehlídce nenápadně zkoušeli nejrůznější lsi a úplatky, aby z dětí název vyloudili).

Díky dvojímu směřování je přehlídka velmi pestrá. Nabízí představení výrazně odlišná nejen stylem, žánrem, ale také věkem inscenátorů a účinkujících a mírou jejich zkušeností. Kombinace různých oborů poskytuje nové úhly pohledu, některá témata vyvstávají mnohem výrazněji právě až z možnosti srovnání. Po celou dobu přehlídky se tak opakovaně objevovalo zejména jedno téma, ať už se zrovna mluvilo o kladech či problémech inscenace. A bylo stále zajímavější sledovat, jak která skupina právě na tomto poli uvažuje a pracuje.

Toto téma není vůbec jednoduché definovat, stejně jako není jednoduché jej vnímat a pracovat s ním. Jde o zveřejněný postoj herců k příběhu, který hrají. Ukázání či přímo pojmenování vztahu k látce, k postavám a jejich činům, zveřejnění vlastní motivace se příběhem zabývat. V podstatě lze říci, že jde o vytváření jakési druhé roviny

Soubor Maminy Jaroměř, Rytíř Brumla a maličká víla

inscenace nad či vedle prezentovaného příběhu, ať už zaznamenané ve scénáři, nebo pouze vyplývající z jednání herců. V případě loutkářských souborů je rozdíl mezi rovinou herců a postav zjevný, protože herci nejsou se svými postavami fyzicky totožní a vytváření dvou vrstev inscenace se tak stává téměř nezbytností. V představení dětských souborů je zveřejněná rovina inscenátorů logickou součástí metod epického divadla, které dnes divadlo hrané dětmi ve velké míře využívá: herci vystupují ze svých rolí a zase do nich vstupují, pracují s vypravěčem, songy a dalšími rozličnými metodami „zcizují“, tedy dávají najevo rozdíl mezi vlastní osobou a prezentovanou postavou. S čistě iluzivním přístupem se na poli divadla hraného dětmi setkáváme velmi málo. Téma se týkalo opravdu všech zúčastněných. Často právě odtud pramenil hlavní a těžko definovatelný problém inscenace. Naopak zejména inscenace, které byly porotou nominovány k postupu na dvě celostátní přehlídky, přinesly v tomto ohledu zajímavá řešení.

Křehká inscenace souboru **Maminy Jaroměř Rytíř Brumla a maličká víla**, jejíž spoluautorkou a režisérkou je Jana Dvořáková, je výrazně postavená na textu. Práce s maličkými marionetami je často redukována na minimum, v některých momentech se skoro zdá, že by se text obešel úplně bez loutek. V naivním příběhu se možná občas objeví nelogické prvky, dramatická je potlačena

a místa, která se přímo nabízí k podpoře napětí, jsou nevyužita... atd. To všechno ovšem vlastně není podstatné. Dvě vypravěčky totiž dávají od samého začátku jasné najevo, že tento příběh bude ryze holčičí, přesně takový, jak to holky mají rády: romantický, zamilovaný, plný zdobnělin a milostné poezie, bez bojů a zvrátů. Z postoje vypravěček je zjevné, že jejich porozumění pro vílu, která chce krásného rytíře, je absolutní, a že konec si naschvál udělají hodně šťastný, ať si kdo chce, říká, co chce. Síla tedy není ani tolik v samotném příběhu, jako právě v tom, s jakým zaujetím a až revolučně holčičím postojem je vyprávěn. Takový přístup většinu výše zmíněného zcela obhájí a inscenaci činí jednotnou a (minimálně pro nás holky) velmi sympatickou. Je jen škoda, že pro větší dramatickosti situace nechávají „holky“ stranou dva muže, kteří jsou na jevišti s nimi. Muži pokorně a bez protestu slouží tvaru, ale nejsou jako muži tematizováni. Čímž se jinak velmi povedená inscenace připravuje se o část účinku.

I ve druhém představení tohoto tvůrčího týmu, které také postoupilo na Loutkářskou Chrudim, je rovina souboru přímo tematizována. V inscenaci **Vyvrždění Vršovců** soubor prezentuje sám sebe jako dvougenerační rodinné divadlo, jehož principálka „teta Jana“ má zálibu v historii, což výrazně ovlivňuje charakter jejich práce. Tak je obhájena volba látky i předlohy, přemíra slov (autorka je už prostě taková), přílišné dějepisné detaily, dějové zvraty a je explicitně pojmenováno téma obsažené v obou rovinách inscenace. Z představení je patrné, že „tetu Janu“ mají všichni rádi, dobře ji znají a její libůstky jí rádi odpouštějí. Autorka na sebe navíc ústy vypravěče – nejmladšího člena souboru – přímo ukazuje a hlásí se ke svému autorství, soubor tedy vlastně s láskou přijímá a prezentuje to, co říká sama o sobě. Téma předků a jejich chyb se prolíná i do příběhu o Vršovcích. Díky tomu lze inscenaci považovat za to nejkompaktnější, co se na přehlídce objevilo.

Vzhledem k těmto dvěma úspěchům je zajímavé, že inscenace **Tři prasátka a vlk**, kterou Jana Dvořáková vy-

Vyvrždění Vršovců, soubor Maminy Jaroměř

Soubor Malé dvě, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř, O Šmolíčkovi

tvářela s dětskou skupinou **Miss Blechy Jaroměř**, rovinu vyprávěčů příběhu zcela opomíjí. Hrají-li ovšem jednoduchou pohádku o třech prasátkách dívky na prahu dospělosti, je obhájení volby takové látky nezbytné. Zvláště, berou-li do ruky loutky. Ačkoli je v inscenaci přímo přítomná i postava vyprávěče, odpověď na otázku, co dívky na této předloze zajímá, jaký mají důvod se jí věnovat, divák nedostane. Pozornost se tedy soustředí na četná nedůsledná a ledabylá řešení situací a není nic, co by je vyvážilo.

A přitom rovina vztahu k prezentované látce nemusí být konstruována nijak složitě. Například představení **O Šmolíčkovi** souboru **Malé dvě, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř**, doporučené na Loutkářskou Chrudim, nabízí prosté zaujetí mladých herců možnostmi loutkového divadla. Stejně jako Miss Blechy volí notoricky známou látku, která jim věkově již ne zcela přísluší, používají ji však jako pole pro hru a divadelní pokusy. Baví se právě kombinací známých motivů s možnostmi jejich inscenování a s ním spojenými možnostmi posunu významu. Jsou si vědomí humoru, který do hry vnášejí právě zvolené jevištní prostředky a zároveň tyto prostředky dobře ovládají. Gagy detailně vystavují, uvědomují si potřebu načasování, dynamiky, přesnosti provedení atd.

Nejasná motivace může zradit i velmi zkušený a kvalitní soubor, jakým je **Edward a slečny, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř**. Z jejich koláže Learových limericků **Byl jeden dědeček za dveřmi** je zjevné, že recitátoři jsou talentovaní a inteligentní. Skvěle komunikují mezi sebou i s publikem, evidentně rozumí specifickému vtipu básní, vědomě pracují s atmosférou, budují napínavé minisituace, nespěchají, ovládají hudební nástroje atd. Ovšem není docela jasné, co tím vším myslí, kam míří, z jakého důvodu to dělají. Proč se zrovna oni rozhodli pro takové verše, proč je poskládali tímto způsobem. Pracují dynamicky se vztahy mezi recitátory, nepracují však se základním vztahem inscenátorů k látce. V mnohém velmi kvalitnímu představení tak chybí tah a pointa. Někam nás zve, ale nedovede nás tam.

Velmi zajímavě vzhledem ke sledovanému tématu vynívalo představení souboru **EMBETE, ZUŠ Střezina**

Hradec Králové s názvem **Jenovéfa, kněžna z Brabantu** v režii Jiřího Polehni. V tomto případě totiž jako by se vztah souboru k textu a jeho motivace příběh vyprávět proměňovala každou minutu. Jednou se zdálo, že archaické lidové texty inscenuje soubor vážně, že se pietně snaží navazovat na tradici rodinných divadel, přičemž komické momenty jsou spíše kouzlem nechtěného a v podstatě chybou. Jindy to naopak vypadalo, že jsou inscenátoři zaujati právě absurditou textu a v nadsázce poukazují na jeho směšně rychlá či naivní řešení situací, netypická jména, či slova. Jindy spíš jako by si herci dělali legraci sami ze sebe, své neschopnosti hrát s loutkou, nebo naopak našli zalíbení v technických možnostech / nemožnostech marionety... Nebylo tak například úplně přehledné, zda vrcholné číslo nekonečného umírání laně, která si z technických důvodů ne a ne pořádně lehnout, je třeba ocenit za propracovanou výstavbu gagu, nebo přivírat oči nad technicky pokaženou pointou (i když zřejmě druhá možnost je správně). Všechny tyto přístupy se v inscenaci objevovaly, žádný však nebyl určující. Přes velmi vtipné momenty tak celý kus působil zejména rozpačitě.

V divadle hraném dětmi jsou metody epického divadla mimo jiné skvělým pedagogickým nástrojem, kdy soubor může přímo v představení pracovat s osobitým výkladem textu, zveřejňovat důvody, proč si text zvolil, explicitně dávat najevo, jaké spojitosti s vlastním pojetím světa našel v předloze apod.

Dobrym příkladem byla inscenace nominovaná na celostátní přehlídku Dětská scéna. **Kuchař Sam a mořské panny Dramatického souboru ZŠ Jičín Železnická** v úpravě a režii Richarda Koníře a Pavla Horáka využívá nestárnoucího konfliktu mezi děvčaty a chlapci. Vypráví sice o námořnicích a mořských pannách, je ale zcela zjevné, že hrána je o realitě této dětské skupiny (a většiny dalších smíšených skupin téhož věku). Přičemž v tomto případě nechybí ani sebeironické hledisko jednotlivých pohlaví namířené do vlastních řad. Vedle mnoha jiných kvalit je hlavní předností inscenace právě stále napojení herců na tuto osobní rovinu. Vede totiž k jejich samozřej-

DS ZŠ Jičín, Kuchař Sam a mořské panny

Noční můry souboru Rozcuchaní vrabčáci

mé a živé existenci na jevišti, která je jedním z nejceněnějších výsledků divadla hraného dětmi.

Pracuje-li soubor metodami autorského divadla, kdy ve středu zájmu stojí téma, které teprve určuje výběr materiálu a práci s ním, stává se nefiktivní rovina herců dominantní. Tento přístup většinou velmi pomáhá dětskému jevištnímu projevu, děti rozumí každému slovu a každé situaci. Inscenace **Noční můry** souboru **Rozcuchaní vrabčáci, ZUŠ Třebechovice pod Orebem**, kterou spolu s celým souborem režírovala Jiřina Krůčková, pracuje se strachem a zlými sny dětí. Využívá jejich vlastní literární práci, rozehrává situace epickými prostředky vycházejícími z her a cvičení a hledá „nepsychologické“ možnosti divadelního výrazu. Porota inscenaci doporučila na Dětskou scénu.

Zajímavé však bylo všimnout si, jak i v tomto druhu představení může primární motivace souboru – mluvit o vážných věcech ve vtipné hororové nadsázce – v jistých okamžicích sklouznout spíše k jakési ostentativní útrpnosti hraničící s vydíráním. Pouhým momentálním přístupem herců k prezentovanému tématu může být zásadně ohrožena myšlenka a celistvost inscenace. Minimálně nám pedagogům z toho zřejmě vyplývá, že zvláště v divadle hraném dětmi je třeba se opakovaně domlouvat na konkrétních důvodech společné práce. Proč zrovna tohle a zrovna tady děláme, čím se nás to týká, co tím chceme říct. A hlídat, zda naše odpovědi jsou z díla zjevné.

Mohlo by se zdát, že všechny přehlídky musí porotcům, divákům i účinkujícím po čase splynout v jeden neurčitý dojem, že po pár ročnících bylo již všechno viděno a vyřešeno. Není tomu tak. Jak snad napovídá i tento článek, každá přehlídka je skvělou příležitostí k novým úvahám o divadle a divadelní výchově, vede ke znovobjevování starých dobrých pravd, pochopení něčeho, o čem jsme měli pocit, že to dávno chápeme, usvědčování se z vlastních omylů atd. Takže nezbyvá než se těšit na přehlídku další... ať už se bude jmenovat jakkoli.

Anna Hrnečková

A CO JSME JEŠTĚ VIDĚLI:

Soubor **JEMENTÉ, ZUŠ Střezina Hradec Králové** se představil s představením **Au, mamíiiiiii**, kterou s dětmi na motivy textu Jiřího Kahouna připravil Jirka Polehňa. Hráli malými marionetami na stole s kulisami stromů, ale v podstatě zůstalo u etudy, která se s Kahounovou poetikou poněkud mýjela.

Letos se přehlídky zúčastnily po dosti dlouhé době také dva tradiční soubory. **Klub loutkářů Úpice** si vybral k nastudování text Jany Dvořákové na motivy starého vlámského příběhu **Černá a bílá Fróna**. Hrají marionetami, v rozdělené interpretaci. Předloha není právě nej kvalitnější, ale před marionetovou scénou jsou dva spolupracující vypravěči, kteří občas pomocí plošných loutek či obrázků posunou děj, herecky byli dobří a loutky slušně voděné, takže mělo představení půvab sousedského divadla. Lektorský sbor ocenil soubor za hereckou a loutkohereckou práci. Druhým tradičním souborem bylo **LD „Martínek“ Libáň**, které si vybralo k nastudování **Skákavou princeznu** Jaroslava Dvorského a řada lidí prý hrála poprvé. Soubor se pokusil o nový přístup – v úvodu osloví děti, pak postaví v zatím prázdném zeleném portále scé-

Soubor Tak jo!, Jak se Janek vydal za štěstím

Porota, zleva Tomáš Jarkovský, Petr Hašek, Kamil Bělohávek, Anna Hrnecková, Jakub Hulák a Nina Malíková

nu a v něm odkrytě vodí marionety. A občas dál komunikují jednotlivci s dětmi. Ale zůstali na půl cesty, protože se nedozvíme, proč právě tuhle pohádku hrají tímto způsobem a co je na ní zajímavá

Soubor **JakKdo, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř**, nastudoval pod vedením Jarky Holasové inscenaci „*A la comédia dell' arte*“, k čemuž je inspirovala návštěva dílny masek a workshop v Albánii a tak se pustili do této ne zcela snadné disciplíny. Vsadili na černobílé kostýmy a masky. Je vidět, že jsou poučení, snaží se dostat do hereckého gesta, ale pro diváky nejsou všechny situace zcela čitelné, protože chybí přesnější fázování. Nejlépe tak nakonec vychází závěrečná epizoda Pulcinely hraná loutkami. Lektorský sbor ocenil soubor za výtvarné zpracování inscenace.

Soubor **My (Convivium), ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř**, pracuje pod vedením Jarky Holasové v tomto složení prvním rokem a prý se chtěl zabývat nešvary dneška, a proto si vybral maňásky, protože se domníval, že rakvičkárna se k tomuto tématu hodí. V inscenaci **Historie?** pracovali s paravánem rozčleněným do více oken – hracích prostorů, a to je trochu limitovalo. Místy jsme se neorientovali v jednotlivých situacích a v tom, kdo zemřel. Ale učit se pracovat s maňásky bylo pro soubor určitě přínosné.

Představení **DLS Blechy Jaroměř** potěšilo o především tím, že příběh vymysleli dva kluci, kterým je 7 + 8 let. Příběh, který hrají v úpravě a režii Jany Dvořákové, nese název **Kterak Kašpar hvězdy sčítal**. Odehrává se maňásky na paravánu s několika jevišťátky a s vyprávěčem. Je to hezký nápad, který se ale spíš vypráví než děje. A poněkud mimo je recitace Hrubínovy básničky, k níž jsou vyzvány děti. Ale Adama Zajíčka a Dandu Novotného ocenil lektorský sbor za autorství inscenace.

Pravidelně se setkáváme se soubory z chlumecké ZUŠ vedenými Romanou Hlubučkovou. Letos tu byly hned tři. Soubor **Za dveřmi, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou**, se představil se Sakiho **Nevhodnou pohádkou**, která bývá poměrně často inscenovaná dětskými soubory, i když to není právě téma pro děti. Nemůže tak dojít

ke střetu dětí s dospělými, když dospělí jsou také hráni dětmi. Cestují vlakem: uprostřed stojí paraván, který představuje okno ve vlaku a po každé straně jsou tři židle, tedy kupé, v němž cestuje babička s dětmi a cizí pán. Pokud vypráví babička, odehrává se to stínohrou, když začne pán, paraván se otočí a jsou využity různé, poněkud nesourodé prostředky. A také není dostatečně dotažen rámec a ne zcela zřetelně oddělené situace, kdy jsou děti postavami v kupé a kdy hrají ve vyprávěné pohádce. Ale jinak jsou děti příjemné, vzájemně spolupracují a komunikují a rozumějí si, což bývá u souborů vedených Romanou pravidlem. Stejně tomu bylo i u souboru **Zip, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou**, v představení **Kouzelná zahrada** podle předlohy Jiřího Trnky. Dívky byly přirozené, ale v řadě věcí jsme se jen obtížně orientovali, a pokud někdo neznal předlohu, bylo to pro něj určitě ještě složitější. Dívky si na dvorku četly z Trnkovy knížky, pak hrály vybrané příběhy s panenkami a prádlem, které na šňůry na začátku pověsily, ale protože si vybraly hned tři různé části, bylo to poněkud roztříštěné a leccos nečitelné. Nejlépe dopadlo představení **Jak se Janek vydal za štěstím** z knihy Kočičí král Pavla Šruta v podání souboru **Tak jo!, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou**. A to i přesto, že je to soubor nový a jde o jeho první společnou inscenaci, kterou pod vedením Romany připravil, ale byl to úkol přiměřený věku dětí. Scénu a loutky si soubor vyrobil sám. Hrají na nízkém praktikáblu, na němž je roztahována a obracena dekorace, která je v podstatě obrázkovým leporelem znázorňujícím jednotlivá zastavení a hraje se malovanými plošnými loutkami vedenými na tyčce shora. Při prosvícení domečku je použita i stínohra. Jednotlivá zvířátka se děti pokoušejí rozdílně charakterizovat. Inscenace má jednoduchý a pevný řád a děti cítí situaci a sebe vzájemně, i když na krajské přehlídce se občas trochu zasekly a vznikly tak problémy s fázováním. A při úprku loupežníků z domečku byl také trochu zmatek. Ale v každém případě jde o celek čistý a autentický. Lektorský sbor udělil souboru cenu za miniinscenaci a doporučil jej na LCH i na Dětskou scénu.

Alena Exnarová, psáno pro Loutkáře,
redakčně upraveno, foto Jan Slaviček

Impuls Hradec Králové, Divadelní soubor Erben a Město Miletín, Volné sdružení východočeských divadelníků
za finančního přispění Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR

MILETÍNSKÉ DIVADELNÍ JARO 2015

XIII. východočeská přehlídka venkovských divadelních souborů
s postupem na národní přehlídku Krakonošův divadelní podzim

ve Vysokém nad Jizerou

Miletín, Sousedský dům, 24. – 26. dubna 2015

Lektorský sbor: prof. František Laurin, Alexandr Gregar, Jaromír Vosecký

Počet představení: 8, počet účastníků 113

PROGRAM:

DS MASKA při TJ Sokol Česká Skalice

Eva Schwarzová: LESNÍ PŘÍBĚH

Režie: Eva Schwarzová

Divadlo Opatovice – Občanská beseda

v Opatovicích nad Labem

Petr Zelenka: DABING STREET

Režie: Aleš Dvořák

DS Klicpera Chlumec nad Cidlinou

Rudolf Trinner: AGENTURA DRAHOUSK

Režie: Stanislav Dašek

DS VOJAN Libice nad Cidlinou

Jindřiška Netrestová: NEOHROŽENÝ MIKEŠ

Úprava a režie: Jaroslav Vondruška

Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové

MUŽ PĚTI SESTER

volně podle skandální prvotiny Jaroslava Havlíčka Muž sedmi
sester a s využitím scénáře Olgy Šubrtové a Martina Gläsera

Dramatizace, úprava, scéna, kostýmy a režie: Jaroslav Pokorný

Divadelní ochotnický spolek Ochotní Smitice

Vladimír Soukup: SLUNCE NAD ŘEKOU

Režie: Josef Machač

NOS - Nechanický Ochotnický Spolek - Nechanice

Norman Robbins: HROBKA S VYHLÍDKOU

Režie: Zuzana Kramářová

DS KOLÁR Police nad Metují

Lars von Trier: KDO JE TADY ŘEDITEL

Režie: Jaroslav Souček

VÝSLEDKY:

Lektorský sbor na Krakonošův divadelní podzim

NOMINOVAL

DS KOLÁR Police nad Metují

Lars von Trier: KDO JE TADY ŘEDITEL

Režie: Jaroslav Souček

DOPORUČIL

Divadlo Opatovice – Občanská beseda v Opatovicích nad Labem

Petr Zelenka: DABING STREET

Režie: Aleš Dvořák

Lektorský sbor dále udělil

ČESTNÁ UZNÁNÍ:

- **Evě Schwarzové**
za roli Myši v inscenaci hry LESNÍ PŘÍBĚH
- **Markétě Knápkové**
za roli Zajíce v inscenaci hry LESNÍ PŘÍBĚH
- **Aleně Vrbové**
za roli Jany v inscenaci hry DABING STREET
- **Evě Šimonové**
za roli Gabriely Sladké v inscenaci hry AGENTURA
DRAHOUSK
- **Vojtěchu Nováčkovi**
za roli Kurta Šutrštajna v inscenaci hry AGENTURA
DRAHOUSK
- **Jakubu Starému**
za roli Kováře Mikeše v inscenaci hry NEOHROŽENÝ
MIKEŠ
- **Ondřeji Růžičkovi**
za roli Skřeta/Prince Podzemní říše v inscenaci hry
NEOHROŽENÝ MIKEŠ
- **Jaroslavu Vondruškovi**
za režii inscenace hry NEOHROŽENÝ MIKEŠ
- **Zdeňku Tesařovi**
za roli Škvora v inscenaci hry MUŽ PĚTI SESTER
- **Petru Hlušíčkovi**
za roli Honzy v inscenaci hry SLUNCE NAD ŘEKOU
- **Kateřině Podlipné**
za roli Jany v inscenaci hry SLUNCE NAD ŘEKOU
- **Stanislavě Barnetové**
za roli Paní Boženy v inscenaci hry
SLUNCE NAD ŘEKOU
- **Leoně Rouskové**
za roli Paní Růženy v inscenaci hry
SLUNCE NAD ŘEKOU
- **Lucii Novákové**
za roli Anny Franklinové v inscenaci hry
HROBKA S VYHLÍDKOU
- **Jaroslavou Soumarovi**
za scénu k inscenaci hry KDO JE TADY ŘEDITEL

- **Jaroslavu Součkovi**
za režii inscenace hry KDO JE TADY ŘEDITEL

CENY:

- **Andree Moličové**
za roli Lady v inscenaci hry DABING STREET
- **Josefu Janu Kopeckému**
za roli Pavla v inscenaci hry DABING STREET
- **Michalu Dvořákovi**
za roli Michala Krose v inscenaci hry DABING STREET
- **Janu Fikejzovi**
za hudební složku inscenace hry DABING STREET
- **Aleši Dvořákovi**
za režii a scénografii inscenace hry DABING STREET
- **Janu Antlovi**
za roli Kristoffera v inscenaci hry KDO JE TADY ŘEDITEL
- **Jiřímu Trnovskému**
za roli Ravna v inscenaci hry KDO JE TADY ŘEDITEL
- **Věře Kříčkové**
za roli Lisy v inscenaci hry KDO JE TADY ŘEDITEL
- **Květě Videňové**
za roli Heidi A. v inscenaci hry KDO JE TADY ŘEDITEL

CENY ZA INSCENACI:

- DS KOLÁR POLICE NAD METUJÍ
Lars von Trier: **KDO JE TADY ŘEDITEL**
Režie: Jaroslav Souček
- DIVADLO OPATOVICE – Občanská beseda
v Opatovicích nad Labem
Petr Zelenka: **DABING STREET**
Režie: Aleš Dvořák

DIVADELNÍ JARO V MILETÍNĚ

V závěrečném hodnocení Miletínského divadelního jara 2015 (už třinácté krajské a na Krakonošův divadelní podzim postupové přehlídky venkovských divadelních souborů Královéhradeckého kraje) citoval předseda poroty prof. František Laurin obrozenského dramatika Josefa Kajetána Tyla: „Nevěřte vychvalujícím kmotříčkům anebo referentům, kteří se bojí, aby vás neurazili, kdyby pořád kadidlo netrousili...”

Prof. Laurin měl při tom na mysli, že při debatách o osmi inscenacích, které se v Miletíně hrály, porota nehladila pouze „po srsti“. Hodnocení vždy sledovalo smysl uvedených inscenací - samozřejmě v mezích možností, dovedností a zkušeností jednotlivých souborů. Už po léta absentují nižší stupně soutěžních přehlídek (kdysi např. okresní) a amatérských souborů i na venkově přibývá, takže se při „poměrování sil“ setkávají soubory začínající

DS Maska při TJ Sokol Česká Skalice, Lesní příběh

či divadelní tvořivostí nedotčené, se soubory talentovanějších tvůrců. Což zadělává na některé problémy v chápání kritiky: nezkušený divadelník bývá výroky poroty – mírně řečeno – zaskočen. O svém umu přesvědčený a namyšlený diletant existuje stále (nejen v amatérském divadle), v Miletíně to však byly jevy okrajové.

Miletínská porota ve složení prof. František Laurin, Alexandr Gregar a Jaromír Vosecký rozhodně kadidlo netrousila. Přehlídka měla velmi pěknou a přátelskou atmosféru, byť oproti minulým ročníkům mnoho vystupujících (i zvědavých) souborů přes víkend nezůstalo, takže jako v dřívějších letech nezněly kytary až do rána. Poněkud se vyprázdnil i sál Sousedského domu, miletínské publikum zůstalo doma. Bylo totiž hezky a v tu dobu (24. - 26. dubna) v Miletíně a okolí se nabízelo i mnoho jiných lákadel.

Z osmi titulů přehlídky bylo šest českých a dva zahraniční, dvě pohádky (z České Skalice **Lesní příběh** a z Libice nad Cidlinou **Neohrožený Mikeš**). Obě spojovala jedna věc – v době, která hledá pro děti překotnou, větší internetovou zábavu, nabídla zážitek zcela obyčejný a lidský, že lidé mohou žít spolu v družnosti a že se jim dostane pomoci, když dojde na malér, že spolu s kamarády se lze obětovat a vyhrát statečností. Téma a herecký zápal byly většinou přesvědčivější, než sama inscenace.

DS Vojan Libice nad Cidlinou, Neohrožený Mikeš

Divadlo Opatovice, Dabing street

DS Kolár, Police nad Metují, Kdo je tady ředitel

Opatovický soubor hrál Zelenkovu hru, která je současným hitem pražské Dejvické scény, **Dabing Street**, krutou hru o vzorku frustrované společnosti. Inscenace v režii Aleše Dvořáka, velmi pevně vybudovaná a s výtečnými hereckými výkony, byla ve svém účinku burcovací a varující. Zaujala i výjimečná scénografie a hudební koncept. Přesný timing situací a vynikající herecké výkony nabídlly vzrušující divadelní zážitek.

Divadelníci z Chlumce nad Cidlinou předvedli hru **Agentura miláček**, reprezentující jistý typ zábavného divadla s jednoduchou zápletkou, jakési podobenství o manýrách dnešních agentur všeho druhu. Zahráli ji poměrně svižně, některé postavy dokonce přesahovaly rámec tradičního amatérského divadla.

Soubor z královéhradeckých Jeslíček nabídl svou volnou adaptaci Glaserovy a Šubrtové dramatizace **Muže sedmi sester** podle románu Jaroslava Havlíčka. Cynický text (byť výrazně poetický, s tajemnou vnitřní krásou) o hrubé manipulaci s člověkem hradečtí silně redukovali (hráli „pouze“ o pěti sestrách, což uvedli i v názvu). Zůstala jen jakási pouhá „kopulační“ témata v podobě skic či etud, navíc natolik lineárně a prvoplánově inscenovaných, že smysl sekvencí, které z bohatého příběhu zbyly, divákovi unikaly.

Smiřičtí ochotníci obnovili svou činnost nedávno.

Divadelní ochotnický spolek Ochos Smiřice, Slunce nad řekou

V Miletíně se představili „tramskou“ hrou se zpěvy **Slunce nad řekou**, jednoduchým příběhem, spíše však sledem událostí kolem několikrát prodaného lesního srubu, přerušovaným známými písničkami za doprovodu kytar. V jakémsi „klipovém“ představení se smiřickým podařilo navodit příjemnou a spontánní náladu, zábava a pohoda vládla na jevišti i v hledišti, k čemuž jistě přispěly i některé příjemné herecké výkony.

Nechanický soubor si vybral přitažlivý, avšak nesnadný text, Robinsonovu **Hrobku s vyhlídkou**. Komplikovaný příběh lidí na hranici šílenství, uzavřených v jednom prostoru se svými obsesemi. Žánrově na pomezí absurdity a černé komedie, náročnou na režijní, ale především na herecké ztvárnění – právě nezkušenost, herecká i režijní, nenabídla přehlednější vnímání situací a sugestivnější napětí. Soubor, herecky značně nevyrovnaný, však hrál s chutí až překotnou, což působilo sympaticky.

Posledním představením přehlídky byla adaptace Trierova filmu **Kdo je tady ředitel**, úspěšná v pražském Švandově divadle. Tentokrát (snad) v prvním provedení amatérského souboru, velmi nesnadný text. DS Kolár Police nad Metují ho ztvárnil přehledně, s vervou a chutí. Komediální náboj předlohy se vděčně odrážel do hlediště díky přesvědčivým hereckým výkonům, pevně vybudované režii a zajímavé scénografii. Z toho důvodu ho porota nominovala na celostátní přehlídku Krakonošův divadelní podzim do Vysokého nad Jizerou. Tam ještě pro podobné kvality rovněž doporučila opatovický **Dabing street**. Obě inscenace získaly Cenu přehlídky.

Čestným uznáním byla oceněna řada hereckých výkonů, v každém představení se nějaký našel. Skutečně mimořádné získaly Cenu přehlídky, o ně se však rozdělili jen herci z Opatovic (Andrea Moličová, Josef Jan Kopecný a Michal Dvořák) a z Police nad Metují (Jan Antl, Jiří Trnovský, Věra Křičková a Květa Vídeňová). Opatovičtí si navíc odvezli Cenu za režii a scénografii (Aleš Dvořák) a Cenu za vynikající hudební složku k inscenaci **Dabing Street** (Jan Fikejz).

Podle závěrečného hodnocení prof. Františka Laurina zaznamenal Alexandr Gregar, (psáno pro AS)
foto Martin Hlaváček

Školské zařízení pro DVPP KHK, Divadlo Jesličky Hradec Králové, Impuls Hradec Králové,
Volné sdružení východočeských divadelníků s finanční podporou Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

s postupem na celostátní přehlídku Dětská scéna
Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové 13., 14., 16., 17. dubna 2015

Odborný a organizační garant přehlídky Mgr. Jana Portyková
Porota: Josef Kopecký, Tereza Vodochodská, Jana Portyková
Počet recitátorů: 80, počet recitátorů v okresních kolech: 400
(Hradec Králové 125, Náchod 70, Rychnov nad Kněžnou 62, Trutnov 70, Jičín 73)

I. KATEGORIE 20 soutěžících

ČESTNÉ UZNÁNÍ:

- Anežka Polehlová, ZUŠ Třebechovice p.Orebem
Miloš Kratochvíl: O botě a tkaničce
- Dominika Midlochová, ZUŠ Chlumeck nad Cidlinou
Jiří Kahoun: To se neříká
- Jana Senetová, ZŠ Schulcovy sady, Dvůr Králové n/L.
Josef Kolář: Kiki je rozmazlená
- Adriana Liv Jedličková, ZŠ Vamberk
Sergej Michalkov: Moje štěně

CENA:

- Natalie Paříková, ZŠ Schulcovy sady, Dvůr Králové n/L.
Josef Kolář: Už nikdy nebudu chytat veverka
- Josefína Pacovská, ZUŠ Jaroměř
Miloš Kratochvíl: Věrný škrtič

II. KATEGORIE 21 soutěžících

ČESTNÉ UZNÁNÍ:

- Šárka Hrbáčková, ZŠ M.Horákové, Hradec Králové
Vojtěch Steklač: Inspektor
- Filip Dubský, ZŠ Kostelec nad Orlicí
David Laňka: Průšvihy Billa Madlafouska
- Eliška Pechová, ZUŠ Trutnov
Miloš Macourek: O Kryštůfkovi, který se schoval v mixéru
- Adriana Antošová, ZŠ Dětenice
L. Rožnovská: Jak přišla Větrenka na svět

CENA A POSTUP DO CELOSTÁTNÍHO KOLA:

- Šimon Přívratský, ZŠ M. Horákové, Hradec Králové
Vojtěch Steklač: Jak jsem byl slepice
- Alžběta Teperová, ZŠ a MŠ Bílá Třemešná
Jiří Kahoun: Přírodověda

III. KATEGORIE 19 soutěžících

ČESTNÉ UZNÁNÍ:

- Štěpán Hajzler, ZUŠ Střezina, Hradec Králové
Pavel Šrut: Sám doma
Emanuel Frynta: Hlemýžď
- Martin Karban, ZUŠ Jaroměř
Miloš Macourek: Strýc Silvestr
Miroslav Holub: Stručná úvaha o přesnosti
- Veronika Faitová, ZŠ Rokytice v Orl.h
Rachel Renée Russellová: Deník Mimoňky
Pavel Friedmann: Motýl
- Johana Valešová, ZUŠ Hořice v Podkrkonoší
Zdeněk Malinský: Tajemný nápis
Ivan Vyskočil: Jak a kudy do krajiny snů

CENA A POSTUP DO CELOSTÁTNÍHO KOLA:

- Štěpánka Pospíšilová, ZUŠ Třebechovice p/Orebem
Pavel Šrut: Lichožrout
Miloš Macourek: Slepice
- Michaela Součková, ZŠ Trutnov
Ivan Martin Jirous: Pohádka o čarodějnici
Petr Nikl: V tramvaji

IV. KATEGORIE 20 soutěžících

ČESTNÉ UZNÁNÍ:

- Kateřina Černá, ZŠ Rokytice v Orl.h
Ivan Kraus: Tak vy jste ryba!
Nick Cave: Prokletí Millhavenu
- Hynek Pacák, Gymnázium Náchod
J.Kinnley: Deník malého poseroutky
Karel Čapek: Zločin v chalupě
- Miroslava Lorencová, ZŠ Hořičky
Melita Denková: Tady pořád něco chybí
Rudolf Křesťan: Výskyt

- Damián Tejkl, ZUŠ Rychnov nad Kněžnou
Arthur Buchwald: Smrt čerstvým vzduchem
Quido Machulka: Idyla

CENA A POSTUP DO CELOSTÁTNÍHO KOLA:

- Jan Skorunka, ZUŠ Střezina, Hradec Králové
Rudolf Křest'án: Krystalický host
Jaroslav Hašek: Den voleb
- Alžběta Skořepová, ZUŠ Jaroměř
Zdeněk Šmíd: Co je slyšet, když se leze na Salatín
Miloš Macourek: Strýc Evžen

SOUTĚŽ DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ

Od února do dubna letošního roku se v okresech, resp. v Hradci Králové konala okresní a regionální kola soutěže dětských recitátorů. Měl jsem možnost podívat se letos na okresní kola v Hradci Králové, Jičíně, Náchodě a Trutnově – a musím za všechny členy našich porot říct, že jsme byli velmi spokojeni. Jak jednotlivé výkony, tak především dramaturgická volba textů nás velmi potěšily, výkony těch, kdo z okresních kol postoupili do kola regionálního, byly skutečně velmi dobré. Potěšitelný byl i fakt, že se do soutěže přihlásilo mnoho nových škol, resp. se po dlouhé době v programech objevily opět školy, které na soutěže v posledních letech nejezdily. Zdá se, že tato disciplína se opět zdárně rozjíždí, oslovuje nové a nové recitátory, že umělecký přednes znovu stoupá v kurzu.

Hodnotím-li jednotlivá okresní kola, nemohu nezmínit, jak potěšeni jsme byli viditelnými posuny mezi kategoriemi, jak patrná, zřejmá, jasná je práce pedagogů, kteří žáky vedou – ale myslím to tak, že je evidentní, že je velmi poctivě a pregnančně vedou, ale že jejich práce není vidět na výkonech, že výkony nejsou plakátově vypovídající o jejich práci, že dokážou žáky sice skvěle vést, ale zároveň to není okaté, že žáci jejich pokyny ne že plní, ale že je přijímají za své a žijí je sami za sebe. A to je pro každého, kdo s dětmi pracuje, jistě tím největším úspěchem. Své znalosti předávat, ale za výkonem nebyť vidět, zachovat, ba podpořit individualitu dítěte, pouze ho nasměrovat, popostrčit, ukázat směr. Klobouk dolů před Vámi, kolegové!

Píšu-li o posunech mezi kategoriemi, myslím to především tak, že v míře technické zdatnosti jsou rozdíly mezi kategoriemi očividné, že se nechá nádherně sledovat, v jakém stádiu osvojování si „řemesla“ děti jsou. Je nádherné sledovat, jak se vyvíjí, jak se rozvíjí z poupěte do vybarveného květu.

Okresní kola byla pohlazením po duši.

Ohodnotím-li potom krajské kolo, mohu konstatovat, že téměř všem postupujícím z kol okresních se podařilo zopakovat svůj nadstandardní výkon. Jen v minimu při-

padů vystoupení na regionu vyšlo méně, někde byla vidět snaha vyjít z hodnocení poroty – a nové zpracování třeba úplně nezafungovalo, jinde bylo zase patrné (především u nižších kategorií), že odstup od naučení textu, jeho přednesu na školním, resp. okresním kole – a účasti v Hradci je už velký, že se trochu vytratila radost z jeho přednesu, že se z toho stala tak trochu povinnost. To byly ale spíše výjimky, většině interpretů se jejich výstupy velmi vydařily!

V krajském kole pro mne bylo nejzajímavější porovnávání výstavby textu. Mluvně a technicky zde vystupovali děti poučené a šikovné s texty, které jsme už slyšeli a o jejichž volbě již mluvili, proto byla výstavba, pointování – a na tom viditelné porozumění tím, čemu jsme věnovali v krajském kole velkou pozornost. A dětem se navíc velmi dařilo.

Rozhodování o tom, kdo nás bude reprezentovat na celostátním kole, bylo neuvěřitelně jednotné, v názorech jsme se shodovali – a do národního kola tak vyslali recitátory, o kterých ani jeden z nás nepochybuje. Přejeme jim mnoho úspěchů – a zlomte vaz!

Josef J. Kopecký

Adriana Liv Jedličková, ZŠ Vamberk

bylo...

DÍLNA**S PŘEDNESEM O PŘEDNESU**

Uskutečnila v sobotu 17. ledna v Impulsu. Setkání dvou desítek zájemců o přednes s lektorkou Janou Machalíkovou bylo přeplněné a po okraj naplněné. Zúčastnili se jí nejen recitátoři, kteří se připravují na krajské kolo uměleckého přednesu Wolkrův Prostějov, ale i vyučující této disciplíny. Na začátku Jana všechny náležitě uvolnila motivovanou rozcvičkou těla i pusy a pak už jsme se vrhli do práce, na kterou vymezený čas nestačil. Výuka probíhala prakticky nad texty, které si účastníci přinesli a na kterých Jana ukazovala postupy práce s textem od jeho výběru až po interpretaci. Není to cesta jednoduchá, ale stojí za to. Přes text dává recitátor najevo svůj názor a to se cení.

Zaslechnuto:

- *Přednes je o tom, že dáváme něco ze sebe*
- *Vy nesete svou kůži na trh!*
- *Neilustrovat a nečíst čárky*
- *Nevstupujeme do rolí, ale cítíme je*
- *Pozor na všeobecné poetično a poetičné mlžno!*

Na začátku Jana všechny náležitě uvolnila motivovanou rozcvičkou těla i pusy

HLEDÁNÍ HLASU

S EVOU MÁLKOVOU-SPOUSTOVOU

Na v pořadí již třetí setkání s Evou Spoustovou v sobotu 7. února se přihlásil ohromující počet zájemců a to je moc dobře. Většina se z nich se s Evou setkala poprvé, tak jsme začínali od začátku. Převážná část Evina profesního života je tvořena praktickou prací s hlasem. Dozvěděli jsme se co všechno a jak náš hlas ovlivňuje, jak je důležitý přirozený rozvoj od narození, jak pomáhá pozitivní myšlení a hlavně, že neděláme věci dobře nebo

špatně, ale tak, jak jsme v tuhle chvíli na daný úkol právě zralí. Poskládali jsme si vlastní tělo, aby jím mohla bez překážek proudit krev (kyslík) – energie a vyzkoušeli, jak vlastně hlas vzniká. Snažili se eliminovat křeče, protože naše tělo si zažité stresy pamatuje, abychom se uvolnili a mohli mít radost. Všechno začíná a končí v těle, tělem můžeme ovlivňovat svoje nitro i venkovní svět.

Zaslechnuto:

- *„Mám problém“ neexistuje, mám překrásné téma k řešení!*
- *Chcete pobavit bohy? Naplánujte si život!*
- *Místo, kde nám létají motýlci, když jdeme na rande.*
- *Dědictví šprcovatých postýlek...*
- *Správný postoj: chodidla- lyžáky, klenby, tři opěrné body stehna, lastura, rozepnout zip-pas, betony na předloktích, otevřené okno, aktivní větrník*

Setkání s Evou může být obrovskou ozdravnou změnou pro váš další život.

Být vidět je bezpečné! Nic si neber osobně. Děkujeme!

O TVORBĚ

INDIVIDUÁLNÍCH HERECKÝCH VÝSTUPŮ

byla 21. března dílna s Jonášem Konývkou, absolventem a nyní odborným asistentem Ateliéru Divadlo a výchova JAMU v Brně, hercem a režisérem souboru Reverzní dveře.

Po počátečním protažení, rozhybání se v prostoru a seznámení nám Jonáš odkryl krásu právě této tvorby, kdy jeden herec může zastat celé divadlo. Tvorba samozřejmě začíná výběrem předlohy, východiska a může být směřována od tématu k námětu nebo od námětu k tématu a potom nastupují další pojmy jako divadelnost, tvůrčí svoboda, vstřícnost diváka, odstup a nadhled, jednání, situace, konflikt, postava...A potom jsme se už prakticky

Hlasová výchova s Evou Spoustovou

zabývali ve skupinách vybranými prozaickými texty, jejich tématy a postavami a zkusili jsme i leccos nahodit i předvést.

Vyzkoušeli jsme si prvních 30 vteřin, které jsou nejdůležitější – jak upoutat diváka a co mu beze slov sdělit...a bylo to skvělé. A co Vy? Zkuste vejít do dveří...a ... upoutat.

DÍLNA NA TÉMA HEREC V SITUACI

s Kamilou Konývkovou Kostřicovou proběhla v sobotu 18. dubna a zájem o ni projevil hlavně členové studentských divadelních souborů. Bylo to tvořivé setkání s režijním pohledem do herecké práce z pozice „oka zvenčí“, který je pro hereckou práci tak důležitý. Šlo o autorskou tvorbu, která očividně účastníky dílny bavila. Po úvodním protažení, vzájemném seznámení se a napojení se na sebe prostřednictvím her a akcí v prostoru, došlo k jednoduchému zadání jednoduché herecké akce typu: vstoupíš do pokoje s květinou. Další práce byla proložena hereckými cvičeními, která pomáhají k vlastní tvorbě, následoval návrat k původnímu zadání, které vytvořilo skupiny. Došlo k umístění situace do prostoru a následovalo přemýšlení o sdělení, detailech, překážkách...přidání dalších postav v paralelní situaci a dařilo se moc. V novém prostoru, kde nyní Impuls sídlí, během celého dne docházelo ke krásným náhodám a načasování neplánovaných akcí s těmi plánovanými a hranými, až jsme se nestačili divit. Děkuje, Kamilo a těšíme se někdy příště!

Jarka Holasová

P.S. Podzimní vzdělávací program připravujeme, včas ho rozešleme elektronicky a zveřejníme na webu.

bude...

ČERVENÝ KOSTelec 2016

Krajská postupová přehlídka
amatérského činoherního
a hudebního divadla

24. – 28. února 2016

Divadlo J. K. Tyla Červený Kostelec

Datum uzávěrky přihlášek: 30. října 2015

Ukončení výběru inscenací: 31. ledna 2016

Přehlídka je otevřená souborům bez ohledu na jejich regionální příslušnost.

Přehlídka zahrnuje účast divadelních souborů v těchto třech kategoriích:

- soubory, které uplatňují principy hereckého divadla dramatické postavy, a soubory, jejichž inscenace vycházejí z textů dramatických autorů;
- soubory využívající různých principů hereckého divadla, jejichž inscenace vycházejí z nejrůznějších zdrojů tzv. otevřené dramaturgie;
- soubory hudebního divadla.

Každý soubor se může zúčastnit se stejnou inscenací pouze jedné krajské přehlídky, která je programově postupovou **pro Divadelní Piknik Volyně**.

POZOR!!! - z jednání programové rady bude vyloučena inscenace, která se v roce 2016 zúčastní dvou a více krajských přehlídek s postupem na jakoukoli celostátní přehlídku. Pokud se soubor v předchozím roce účastnil např. krajské přehlídky na Šrámkův Písek, může se účastnit jedné krajské přehlídky s postupem na DPV.

Odborná porota krajské soutěže má právo nominace a doporučení neomezeného počtu inscenací s uvedením pořadí pro program celostátní přehlídky. **(Celostátní propozice na rok 2016 se připravují, aktuálně upřesníme.)*

Postupové krajské přehlídky činoherního a hudebního divadla vrcholí **celostátní přehlídkou amatérského činoherního a hudebního divadla**, jež je koncipována jako soutěžní přehlídka amatérských divadelních souborů dospělých, které ve své inscenační praxi reflektují zákonitosti divadla jako uměleckého druhu a jejichž adresátem je dospělé publikum.

Odborná porota krajské soutěže má **rovněž právo** doporučení inscenací s uvedením pořadí **pro program celostátní přehlídky inscenací her pro děti a mládež Popelka Rakovník**.

Odborná porota má možnost udělit další kolektivní i individuální ocenění.

PRKNA PRAŠTĚLA, PRAŠTÍ A PRAŠTĚT BUDOU

ZPRAVODAJSTVÍ Z POSTUPOVÝCH PŘEHLÍDEK SPŘÁTELENÝCH POŘADATELŮ VE VÝCHODOČESKÉM REGIONU

Pardubický kraj

ORLICKÁ MASKA 2015

Postupová přehlídka amatérského
činoherního a hudebního divadla
v Pardubickém kraji
12. – 15. března 2015
Ústí nad Orlicí

Pořadatel:

MALÁ SCÉNA Ústí nad Orlicí, o.s.
ve spolupráci s DS Vicena Ústí n/O.
a Klubcentrem Ústí n/O. za finanční
podpory Ministerstva kultury ČR,
Pardubického kraje
a Města Ústí nad Orlicí

Počet představení: 10
počet členů hrajících souborů: 165
lektorský sbor: Alexandr Gregar,
Vladimír Fekar, Jana Franková

DIVADLO BY SE MĚLO DĚLAT POŘÁDNĚ

Pod názvem Orlická maska se
poprvé letos konala krajská přehlídka
činoherního amatérského divadla pro

Pardubický kraj, a to po tom, co na
úbytě skončila někdejší přehlídka Zlom
vaz v České Třebové, která si po něko-
lika letech existence nenašla ani místní
publikum, ani dost zájemců o vystou-
pení, v roce 2014 musela být dokonce
zrušena, přihlášily se pouze tři soubory.

Příležitosti zaplnit volné místo se
chopil orlickoústecký spolek Malá scé-
na, místní Klubcentrum a členové sou-
boru Vicena, kteří nastoupili na vše-
možné „podpůrné“ posty. Šéfka Malé
scény Lenka Janyšová skvěle zajistila
kompletní produkce, vystupující sou-
bory měly k dispozici technicky dobře
vybavené Roškotovo divadlo (sál pro
300 diváků) i útulnou a komunikač-
ně přívětivou Malou scénu (110 míst
a společenské prostory). Navíc se po-
dařilo přilákat místní diváky, majitelé di-
vadelního předplatného měli vstup na
soutěžní představení zdarma. A mnozí
to využili, i v dopoledních či odpoled-
ních časech nebyly sály prázdné, v so-
botu večer dokonce bylo vyprodáno,
přestože v tu samou chvíli Roškotovo
divadlo uvádělo Cimrmanovce s Čes-
kým nebem a v Kulturním domě bylo
nabito na rockovém koncertě. Čtrnácti-
tisícové Ústí nad Orlicí si na diváckou
základnu stěžovat nemusí - v případě
představení ochotnických souborů je
ale takový zájem mimořádný, podobný
známe snad jen v Červeném Kostelci.

Orlická maska na svém prvním
ročníku představila deset inscena-
cí devíti souborů. Jedním z nich byla
i pražská Divadelní sekce, ostatní příje-
ly z východočeských měst od Pardubic
po Lanškroun. Nová přehlídka jakoby
zároveň navazovala na tradiční výcho-
dočeskou v Červeném Kostelci (konala
se o týden dříve), kde se sešlo čtrnáct
inscenací, mezi nimi i tři z „lůna“ kraje
pardubického (dvě z České Třebové,
jedna z Pardubic) a do Ústí nad Orlicí
naopak z královéhradeckého prostoru
vnikly soubory z Miletína, Vamberka
a Chlumce nad Cidlinou. Tyto zdánlivě
geografické informace přidávám proto,
že obě přehlídky umožnily srovnávání
širšího kontextu práce východočes-
kých divadelníků.

V porotě Orlické masky zasedli
Vladimír Fekar, dramaturg městského
divadla Zlín, Jana Franková, herečka
a pedagožka DAMU a autor tohoto
článku. A pokud nad něčím často po-
zvedli obočí, pak to byla dramaturgie
- vesměs naplněná zábavnými žánry
a texty ne právě kvalitními - repertoár
přehlídky i v Ústí nad Orlicí samozřej-
mě odrážel dnešní orientaci amatér-
ských souborů, většinou zahlcených
ctížádostí „ubavit“ své publikum a za-
jistit si přízeň pořadatelů na venkově.
Mnohé soubory (a nebylo tomu jinak
ani v minulosti) si vybírají osvědčené

komediální tituly, s nimiž rády brázdí republiku „kočovné“ profesionální soubory celebrit (Procházka, Trávníček) nebo různých divadelních agentur (Háta, Hanzlíček, DAP, Globus aj.), nic nového pod sluncem. I amatérské soubory své inscenace mnohdy „prodávají“ už před svou domácí premiérou z jisté ambiciózní potřeby profesionály napodobit, ale i proto, že snadněji mohou umořit náklady do inscenace vložené (znám soubor, který dokonce svým členům za „zájezdovou štaci“ platí).

Pokud inscenátoři mají smysl pro žánr, režisér nápady a herci komediální schopnosti, bývá úspěch zaručen, v domácích podmínkách se většinou dostaví. Jiné to bývá „venku“, kde opora v autenticitě spolku chybí. Což platilo i pro soubory na Orlické masce: toporně vyráběný humor a nějaký ten bonmot přikrmený šarží či podbízivým gestem v amatérském provedení mnohdy nepostrádá půvab zábavné neohrabanosti a postačí vkusu spřáteleného publika. Horší je to před „objektivnějším“ publikem.

Produkce obsahující větší či menší míru vkusu či divadelnosti jsme viděli i v Ústí nad Orlicí. Např. představení *V Pasti lanškrounského souboru Ve středu* či *Madam Colombová zasahuje orlickoústeckého DS Vicena* nebo *Vodní družstvo DS Erben Miletín* v mnohém nedosáhla na základní di-

DS Zdobničan Vamberk, Na správné adrese

vadelní abecedu. Zkušenější (tradiční) ochotnickou divadelností zaujala *Otylka* souboru **Klicpera Chlumec nad Cidlinou**, *Na správné adrese* v provedení **DS Zdobničan Vamberk** a konečně také komedie *Dovolená po česku* v provedení **Divadla Exil Pardubice**, především kultivovanějším herectvím, promyšlenou scénografií a režii (čestné uznání režiséru Petru Boháčovi a cena za herecký výkon Alexandru Andrejsovi). Rozdíl mezi těmito inscenacemi bychom mohli najít především v hereckých dovednostech či více méně zdaři-

lé organizaci mizanscény, ale málokdy v dovednosti vytvořit dramatickou situaci. Ohlas inscenace se často opíral jen o vtipnější herecké kreace.

Náročnější soubor s dramatickou předlohou bojovala režisérka **souboru Vicena** Jarmila Petrová. V bohaté kostýmní výpravě a pevnějším scénickém rámci nastudovala Daňkovy *Hříčky o královnách*. Podobně se uvedla i **pražská Divadelní sekce** s Feydeauovým *Broukem v hlavě*. V obou inscenacích jsme viděli velmi tradiční ochotnické herectví - byť u každého trochu jinak: ústečtí se pokusili o stylovou interpretaci žánru, pražští naopak zaujali porušováním stylu od konverzačního po „romanticky-operní“, jímž se pokusili ozvláštnit klasickou situační frašku osobitějším nadhledem a svérázným humorem.

Zbývající dvě inscenace lektorský sbor doporučil na národní přehlídku (žádná nebyla nominována). Nabídly totiž i něco navíc, byť ani jedna z nich nebyla prostá určitých problémů, např. ve výstavbě situací, v temporytmu či různorodosti a kvalitě hereckých výkonů:

Soubor **Škeble Lanškroun** sáhl rukou svého principála Jana Střechy po povídce Daniela Keyese *Růže pro Algemon* (známe z inscenace Divadla v Celetné, od roku 1990 se s Janem Potměšilem v hlavní roli hraje dodnes).

DS Klicpera Chlumec nad Cidlinou, Otylka

SDO Diviš Žamberk, *Ženitba*

Lanškrounští ji pod názvem *Vo tom mi nemluv* zaplnili písničkami, mnoha proměnami, choreografií a dalšími efekty, a to v žánru jakéhosi dramatického kabaretu. Inscenace i přes mnohé nedostatky zaujala jak několika výraznými hereckými výkony, tak naléhavostí tématu (osamělosti v dnešním technicky dokonalém světě). Porota udělila cenu za herecký výkon Vojtěchu Kráčmarovi v roli Charlieho a souboru cenu za inscenaci.

Divadelníci ze Žamberka se pustili do klasické látky, Gogolovy *Ženitby*, a to prostředky osvědčenými – výraznými hereckými výkony, jimž dominoval Libor Toncr v trojroli Štěpána, Duňásky, Starikova. Dobře mu sekundovali i Michal Belobrad (Ževakin), Petr Dostálek (Podkolesin) a Martin Mimra (Kočkařev), porota pochválila i nenápadnou, ale účelnou režii Ivany Šrámkové.

Často si při ohlédnutích za amatérskými inscenacemi připomínám výrok režiséra Jana Grossmana, že „divadlo (a sám poznamenávám i divadelníci) se nemá brát příliš vážně, ale mělo by se dělat pořádně“. Na současných (krajských) přehlídkách, které nejsou plodem nějakých předchozích lokálních výběrů z toho „co vše je k dispozici“, jak tomu bývalo kdysi, se zkusnější soubory a talentovaní tvůrci často setkávají s takovými, kteří disponují pouhou elementární představou o di-

vadle a divadelnosti - srovnávání to bývá poučné, ale mnohdy hořké...

Mgr. Alexandr Gregar, Ph.D.

Lektorský sbor **doporučil** na celostátní přehlídku amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně:

- **DS Škeble Lanškroun**, *Vo tom mi nemluv*, úprava a režie Jan Střech
- **SDO Diviš Žamberk**, N. V. Gogol *Ženitba*, režie Ivana Šrámková

Lektorský sbor udělil **čestná uznání**:

- **Heleně Lochmanové** za herecký výkon v roli Kateřiny Alexejevny a Kateřiny Veliké v představení DS Vicena Ústí nad Orlicí *Hříčky o královkách*
- **Aleně Joachimsthalerové** za herecký výkon v roli Georgette v představení DS Zdobničan Vamberk *Na správné adrese*
- **Oldřichu Plašilovi** za herecký výkon v roli Paula v představení DS Zdobničan Vamberk *Na správné adrese*
- **Janě Sekaninové** za herecký výkon v roli Luízy v představení Divadla Ve středu Lanškroun *V pastí*
- **Ivaně Šrámkové** za režii představení SDO Diviš Žamberk *Ženitba*
- **Michalu Belobradovi** za herecký

výkon v roli Ževakina v představení SDO Diviš Žamberk *Ženitba*

- **Petru Dostálkovi** za herecký výkon v roli Podkolesina v představení SDO Diviš Žamberk *Ženitba*
- **Martinu Mimrovi** za herecký výkon v roli Ževakina v představení SDO Diviš Žamberk *Ženitba*
- **Tereze Kroulikové** za herecký výkon v roli slečny Griffitové v představení DS Škeble Lanškroun *Vo tom mi nemluv*
- **Petru Boháčovi** za režii a scénu v představení Divadla Exil Pardubice *Dovolená po česku*
- **Veronice Křepínské** za herecký výkon v roli Aleny v představení Divadla Exil Pardubice *Dovolená po česku*
- **Janu Kunovi** za herecký výkon v dvojroli Viktora Emanuela Champsboisy a Boutona v představení Divadelní sekce Praha *Brouk v hlavě*
- **Kláře Angelescu** za herecký výkon v roli Luisy v představení Divadelní sekce Praha *Brouk v hlavě*
- **Růženě Kněžourkové** za herecký výkon v roli Amálie v představení DS Erben Miletín *Vodní družstvo*
- **Vlastovi Drdovi** za herecký výkon v roli Jamese v představení DS Vicena Ústí nad Orlicí *Madam Colombová zasahuje aneb kam zmizel ten diamant?*

Lektorský sbor udělil **ceny**:

- **Liboru Toncrovi** za herecký výkon v trojroli Štěpána, Duňásky, Starikova v představení SDO Diviš Žamberk *Ženitba*
- **Vojtěchu Kráčmarovi** za herecký výkon v roli Charlieho v představení DS Škeble Lanškroun *Vo tom mi nemluv*
- **Alexandru Andrejsovi** za herecký výkon v roli Jana v představení Divadla Exil Pardubice *Dovolená po česku*

Lektorský sbor udělil **cenu za inscenaci**:

- **DS Škeble Lanškroun** za inscenaci *Vo tom mi nemluv*

SNĚHOVÝ BRNĚNEC 2015

XII. ročník krajské postupové
přehlídky venkovských divadelních
souborů v Pardubickém kraji na
Krakonošův divadelní podzim 2015
9. -12. dubna
v Lidovém domě v Brněnci

Pořadatelé:

Divadelní soubor E. Vojana Brněnec
a Krajská knihovna v Pardubicích

Lektorský sbor: Prof. Mgr. František
Laurin, předseda poroty,
Mgr. Marie Caltová, Mgr. Petr Kolínský

Účast na přehlídce byla velice početná. Kromě dvou mimosoutěžních představení se na jevišti Lidového domu prezentovalo sedm inscenací. **Chvaletické divadlo JEN TAK** předvedlo pohádku *Rákosníček a jeho rybník*, kterou na motivy knihy Jaromíra Křivky a Z. Smetany převedla do dramatické podoby Janka Ryšánek Schmiedtová. Text je silnější v jednotlivých situacích, které naznačují, co život vodní říše ohrožuje, než v rámcovém představení světa, do kterého vstupujeme. Režisér Martin Venc vedl jednotlivé herce k výrazné komediál-

Chvaletické divadlo Jen tak,
Rákosníček a jeho rybník

DS Doveda Sloupnice, Filuta Pepíno

nosti. Posílit by měl jednak proměnu některých situací, jednak jejich obrazivost. Dokázal, že je toho schopen. Venc sám, v titulní roli *Rákosníčka* (čestné uznání za herecký výkon), je přesvědčivý tam, kde obecná vitalita přechází ve zviditelněné myšlení jak situace řešit.

Soubor **Doveda ze Sloupnice** se předvedl inscenací *Filuta Pepíno*, čerpající z kořenů komedie dell'arte. Hra převážně rozhlasové autorky M. Křepelkové působí jako moralita s problematickým morálním naučením. Soubor, pod vedením režisérky Markéty Světlíkové (cena za režii), vzal psaný text jenom jako základ pro vlastní scénář. Vzniklo kolektivní představení, ve kterém všech sedm účinkujících je neustále aktivně přítomných na scéně. Hrají své postavy, dohrávají svými reakcemi význam výstupů, zpívají a hrají na hudební nástroje a současně vytvářejí výtvarnou podobu jevištního prostoru i kostýmu a masky. Hlavní roli nehraje text, ale hravé pohrávání si s významem. Pohybovým kreacím, přecházejícím někdy až do akrobatických výkonů se nekladou meze. Jaroslav Novák v titulní roli *Pepína* (cena za herecký výkon) ztvárnil filutu okouzleného životem, který si dělá z přetlaku energie legraci z toho, co náš život deformuje - z lenosti, pomluv, pýchy a lakoty. Jan Bednář a Martin Pelikán zís-

kali čestné uznání za své postavy, ale uznání patří i jejich partnerkám Ireně, Tereze a Viktorii Štochlovým a Elišce Novákové. Souhra a vyrovnanost hereckých výkonů, nápaditost v řešení detailu, obrazivost a muzikálnost byly důvodem k nominaci inscenace na přehlídku Krakonošův divadelní podzim 2015 ve Vysokém nad Jizerou. Je ještě nutné pracovat na tempo-rytmu inscenace a zvážit délku úvodního povídání o komedii dell'arte.

DS E. Vojan Brněnec,
Dobře rozehraná partie

Divadelní soubor Eduarda Vojana z Brněnce si vybral prvotinu rakouského dramatika Stefana Vögela *Dobře rozehraná partie*. Přesto, že aktéry příběhu jsou většinou zástupci penzijního věku, téma je všeplatné. Ukazuje, že cestou k překonání pocitu samoty je otevření se přátelství a lásce. Režisérská dvojice Jan Heger – Kučera a Milada Pavlasová vybrali konverzační komedii, na kterou mají perfektní herecké obsazení. Jaroslav Pavelka (cena za herecký výkon) vytvořil v hlavní roli Freda s autentickou samozřejmostí proměnu nerudného samotáře v člověka opojeného svými city. Ale protože jde o komedii, mohl více zdůraznit milou směšnost postavy pramenící z vojenského nadšencství. Komedialnost, tkvící v podivínství, nechyběla Jiřímu Zelenému (cena za herecký výkon) v postavě svérázného šachisty Walta. Plnokrevné postavy odměněné čestným uznáním vytvořili Dušan Blažka jako urputný Fredův syn Leonardo a Jana Čiháková v roli temperamentní uklízečky Rozalindy. *Dobře rozehraná partie* získala Cenu za inscenaci a byla, jako první v pořadí, doporučena na přehlídku ve Vysokém nad Jizerou.

Divadelní klub z Makova se prezentoval dramatem Karla Čapka *Matka*. Hra, čerpající z dobových událostí před vypuknutím druhé světové války, byla napsána jako naléhavý apel varující před zrůdností fašismu. Principy mužského světa, kde se řeší otázky cti, slávy a poslání za cenu vlastního života jsou konfrontovány se světem matky, která naopak o zachování kontinuity života zoufale bojuje. Parametry našeho současného života jsou dobře pohybující se na hraně bytí a nebytí na hony vzdálené. Snad to způsobilo, že étos hry byl nahrazen kresbou pocitů. Problém byl i s mužským obsazením, proto režisér Luděk Hájek přetvořil dva syny na dcery. Pro svou schopnost přirozeně existovat na jevišti získala Kristýna Dušková za postavu doktorky Terezy čestné uznání.

Divadelní soubor Zmatkaři z Dobronína se prezentoval tragikomedii současného anglického dramatika Jima Cartwrighta *Dva*. Prozrazuje

DS Zmatkaři Dobronín, Dva

autora - herce, protože hra je svou stavbou především příležitostí pro virtuozitu dvou protagonistů, kteří ztvárňují všechny postavy hry. Příběh manželů hostinských rámuje vstupy jednotlivých hostů, kteří v reálném čase jednoho večera v mikro scénkách nebo monologických výpovědích prezentují svoje osudy. Zatímco vlastní příběh hostinského a hostinské je jenom povrchně naznačený, různorodé zlomky životních osudů hostů jsou velice emotivní, pestré a barvité. Zvláštní cenu za nejlepší herecký výkon přehlídky získala Tereza Fialová, protože dokázala změnou intonace, gestem i držením těla vytvořit dokonalou přeměnu svých různorodých postav. Podobně si vedl i Vladimír A. Mátl (cena za herecký výkon), který jí byl tvůrčím a inspirativním partnerem. Oba dokonale zahráli fiktivní spoluhráče. Cenu za režii si odnesl hostující Ladislav Valeš za kompaktní výpověď a invenční vedení herců. Problematický je jeho výklad závěru příběhu Hostinského a Hostinské. Odkrytí společné bolesti by mělo jejich život osvobodit, ne ukončit. Dobronínská inscenace je jako druhá doporučena do Vysokého nad Jizerou.

Divadelní soubor Městečko Trnávka uvedl argentinskou situační duchařskou komedii Eduarda Rovnera *Vrátila se jednou v noci*. Matka vystoupí ze záhrobí, aby činila dobro svému synovi, který má před svatbou, ale život mu naopak komplikuje. Protože jde spíše o přebarvování reality, ve kterém nehrozí rozbití stávajících vztahů, nemá hra potřebné napětí. Temperament a kreativitu předvedli herci spíše v tanečních kreacích než v jednotlivých situacích. Komedialní žánr nejpřesněji postihl Ondřej Čech ve vedlejší roli Julia (čestné uznání).

Divadelní soubor Kantoři z Mikulovic se prezentoval francouzskou komedií Jean-Marie Chevreta *Odjezd nejistý*. Moudrá myšlenka, že pohoda v manželských vztazích by neměla existovat za cenu potlačení osobnosti, je vyjádřena s úsměvnou komedialností. Problém je ve zdoluhavém opakování některých situací. Inscenaci by prospělo posílení názorové určitosti Jeana (Jiří Kostelník), který sice dokáže příjemně na jevišti existovat, ale měl by si uvědomit, že je protihráčem tří opačně smýšlejících žen. Z výrazných komediálních výkonů představitelky ženských hrdinek byla nejkreativnější Marta Ostřá v roli Marie-Claire (čestné uznání).

Sněhový Brněnec 2015 je možné pojmenovat jako barvitý, inspirativní a plodný. Protože i chyby je možné považovat za přínos, pokud vedou k zamýšlení.

Marie Caltová, psáno pro AS

Výsledky:

NOMINACE NA KDP a Cena za inscenaci: DOVEDA Sloupnice – *Filuta Pepino*

DOPORUČENÍ NA KDP a Cena za inscenaci: 1. DS Eduarda Vojana Brněnec - *Dobře rozehraná partie*
2. DS Zmatkaři Dobronín – *Dva*

Ceny:

- **Jaroslavu Novákovi** (Doveda Sloupnice) za herecký výkon v roli Filuty Pepina v inscenaci *Filuta Pepino*
- **Jaroslavu Pavelkovi** (DS E. Vojana Brněnec) za herecký výkon v roli Freda v inscenaci *Dobře rozehraná partie*

- **Jiřímu Zelenému** (DS E. Vojana Brněnec) za herecký výkon v roli Walta v inscenaci *Dobře rozehraná partie*
- **Tereze Fialové** (DS Zmatkaři Dobronín) za herecký výkon v inscenaci *Dva*
- **Vladimíru A. Mátlovi** (DS Zmatkaři Dobronín) za herecký výkon v inscenaci *Dva*
- **Markétě Světlíkové** (Doveda Sloupnice) za režii inscenace *Filuta Pepino*
- **Ladislavu Valešovi** (DS Zmatkaři Dobronín) za režii inscenace *Dva*
- souboru **Doveda Sloupnice** za inscenaci s přihlédnutím ke scénografickému řešení hry *Filuta Pepino*
- souboru **E. Vojana Brněnec** za inscenaci hry *Dobře rozehraná partie*

Porota se rozhodla udělit **Zvláštní cenu** za nejlepší herecký výkon přehlídky **Tereze Fialové** (DS Zmatkaři Dobronín).

Čestná uznání:

- **Martin Vencí** (Chvaletické divadlo JEN TAK) za herecký výkon v roli Rákosníčka v inscenaci *Rákosníček a jeho rybník*
- **Jan Bednář** (Doveda Sloupnice) za herecký výkon v inscenaci *Filuta Pepino*
- **Martin Pelikán** (Doveda Sloupnice) za herecký výkon v inscenaci *Filuta Pepino*
- **Dušan Blažka** (DS E. Vojana Brněnec) za herecký výkon v roli Leonarda v inscenaci *Dobře rozehraná partie*
- **Jana Čiháková** (DS E. Vojana Brněnec) za herecký výkon v roli Rosalindy v inscenaci *Dobře rozehraná partie*
- **Kristýna Dušková** (Div.klub Makov) za herecký výkon v roli Terezy v inscenaci *Matka*
- **Ondřej Čech** (DS Městečko Trnávka) za výrazný herecký výkon ve vedlejší roli v inscenaci *Vrátila se jednou v noci*
- **Marta Ostrá** (DS Kantoři Mikulovice) za herecký výkon v roli Marie-Claire v inscenaci *Odjezd nejistý*

Pořadatelé DS E. Vojana Brněnec a Krajská knihovna v Pardubicích – oddělení regionálních a kulturních služeb vyhlásili v rámci přehlídky **Anketu diváka**, kterou vyhrálo Chvaletické divadlo JEN TAK. (2. místo – DS Městečko Trnávka, 3. místo DS Zmatkaři Dobronín).

Hana Cihlová,
foto Pavel Škranc

SVITAVSKÝ FANDA 2015

Krajská postupová přehlídka
na celostátní přehlídce
experimentujícího divadla Šrámkův
Písek, přehlídky studentských
divadelních souborů Mladá scéna
Ústí nad Orlicí a divadel poezie
Wolkerův Prostějov.

Letos proběhla 11. dubna
v prostorách Fabriky Svitavy
a divadla Trám.

Pořádá Středisko kulturních služeb
města Svitavy za finančního příspěví
Pardubického kraje
a Ministerstva kultury ČR.

Přehlídky se zúčastnilo celkem
pět divadelních souborů se šesti
soutěžními inscenacemi a jedno
představení bylo jako host přehlídky.
Porota pracovala ve složení:
Petr Váša, Adam Krátký, Petr Mohr.

DS Čistírna Pardubice: Bio

Představení *Bio* je pocta biografu, promítač chystá promítačku, přichází první divák a na scéně se odehrávají dějiny kinematografie. Od němé grotesky po sci-fi. Klasická promítačka se mění v digitalizovaný projektor. Celé představení je sledem více či méně zdařilých etud, tak jak je soubor ZUŠ zkoušel na svých hodinách. Inscenaci chybí pevná dramaturgie a vše působí více, či méně nahodile. Přesto je projev mladých herců sympatický. Soubor pracuje pod pedagogickým vedením Kláry Litterové.

Ty-Víš –Kdo Církevní SZŠ s.r.o. Brno: Jeffreymu je šoufl

Provokativní biografická činohra Keitha Waterhouse Spencera o reálném životě novináře Jeffryho Bernarda, o životě zasvěceném alkoholu. Ta hra se stala předlohou pro inscenaci mladých herců z Brna. Jedná se o vlastní dramatizaci a vlastní režii, což je velmi sympatické. Přesto, že je snaha o výpověď zřejmá, námět dramatu je nad síly tvůrců. Mladí lidé přece jenom ztvárňují postavy, kterým už bylo padesát a život je velmi tvrdě poznamenal. Nicméně, inscenace je velmi zajímavá užíváním symbolů (dámy pouze s jednou botou, rozbitá sklenička na závěr...). Velmi zajímavé a zároveň přesné je nastolení alter ega hlavní postavy. Brněnský soubor Ty-Víš-Kdo je určitě příslibem mladého alternativního divadla a Pavel Vaculík II. – svým zjevem připomínající Woody Allena, je mladý intelektuál, který určitě neřekl poslední slovo v amatérském divadle.

DS Čistírna Pardubice: Ještě

Druhé představení souboru Čistírna z Pardubic, souboru vedeného Klárou Litterovou, se představil tématem mnohem závažnějším, než v případě inscenace *Bio*. *Hraj ještě*, podle literární předlohy Jenny Downhamové, je dramatem dívky, která umírá na leukémii a přesto tolik touží žít. Chce poznat vše, co jí tak rychle uniká. Sex, lásku, revoltu, drogy, alkohol, řízení auta, krádež v obchodě... problém inscenace spočívá především v dramatizaci předlohy. Klára Litterová – jako autorka textu a režisérka, se snaží postihnout všechny momenty dramatu a dotýká se všech dějových peripetií. To zákonitě vede ke schematizmu, povrchnímu zjednodušení. Postavy jsou mnohdy jen nahozené (viz rodiče). Jistá nešikovnost je i v častých (a mnohdy zbytečných) představách jinak velmi jednoduché scény. Přesto všechno je výpověď mladých lidí sympatická. Je zřejmé jejich zaujetí tématem.

Odřený lokty Olomouc: A kráska, zvíře...

Fyzický divadelní dvacetiminutový soubor s pohádkovým tématem *Kráska*

Jokunihokladabanequam ZUŠ Střezina Hradec Králové, Vila Čivava

souboru Reverzní dveře Brno za originální moderování přehlídky Svitavský Fanda 2015.

Doplňkový program přehlídky obstaralo divadlo **Autoteatro z Brna** s představením *Hranice hry* – komorní hrou pro dva diváky. Hrál se pro zájemce po celý den v restauraci i foyeru Fabriky. A jaký byl Svitavský Fanda 2015? - Přátelský, vřelý, takový je už šest let. Všechny soubory přijely už v pátek a žily ve Fabrice až do neděle, kdy už přehlídka dávno skončila. Společně si všichni užili sobotní koncert svitavské kapely The Dozing Brothers ve velkém sále Fabriky. A tak to má být, neboť se Svitavským Fandou je vždy dobré pobýt.

Petr Mohr

ky a *Zvířete* velmi mladých divadelníků z Olomouce, vedených Vítem Zborníkem, získal Cenu za inscenaci a doporučení na Mladou scénu. O inscenaci podrobně píše Petr Váša: „*Intenzivní minimalistické fyzické divadlo, překvapivě podávající jádro klasického příběhu o obtížích kultivace pudové stránky člověka, vzbuzující řadu asociací s malými i velkými dramaty současnosti.*“

Jokunihokladabanequam ZUŠ Střezina Hradec Králové: Vila Čivava

Jolana Brannyová vede na ZUŠ mladý divadelní soubor s nevyslovitelným názvem. *Vila Čivava* je poctou Pablu Picassovi. Soubor upravil jeho jediný dramatický text *Touha chycená za ocas*. Na velkém jevišti přidali projekci Picassových nejslavnějších obrazů, oblékli si úžasné kostýmové kreace – nejroztodivnější klobouky smotané z toaletního papíru a vydali se přehrát jedno z nejznámějších surrealistických děl. Hra - velká podívaná s přesnou režii Jolany Brannyové se potýkala s množstvím hereckých prohrůšek (nedbalá mluva a nedotažená gesta - ve stylizaci takové podívaná nezbytné). Opět se jednalo o pozoruhodnou výpověď. Cenné je jistě to, že se soubor kolektivně podílel na dramatizaci textu, který se opravdu nevidí každý den. Pro diváky většinou úplně první setkání s takovým typem divadla. Rozhodně

však na letošním fandovi měla tato inscenace své místo. Soubor získal cenu za celkovou koncepci a výtvarnou stránku inscenace.

DOMA Svitavy: Emilie

Jediné klasické činoherní představení celé přehlídky. Úprava divadelní hry *Baronka a služka* Michaela Mackenzie. Tragikomedie o pokusu převychovat dívku, která vyrůstala mezi zvířaty, se změnila v drama lidských pudů. Dvě herečky a jeden muž schovaný ve stínohře. Hra je slušně zvládnutá. Herečka v roli Baronky je v zajetí stále jednoho hereckého výrazu. Velmi zajímavý je herecký výkon Terezy Obloukové v roli služky. Za ni dostala cenu. Tato studie retardovaného člověka svědčí o hlubším studiu postavy.

Ceny na Fandovi 2015: Cena za inscenaci *A kráska, zvíře...* souboru Odřený lokty Olomouc s doporučením k postupu na národní přehlídku studentského divadla Mladá scéna 2015 v Ústí nad Orlicí, **Ocenění za celkovou koncepci a výtvarně scénografické ztvárnění** inscenace *Vila Čivava* souboru Jokunihokladabanequam ZUŠ Střezina Hradec Králové, **ocenění za herecký výkon** Tereze Obloukové v inscenaci *Emilie* souboru DOMA Svitavy a **Cena ředitele Střediska kulturních služeb města Svitavy** členům

SVITAVSKÝ DÝCHÁNEK 2015

Loutkářská a dětská divadelní
přehlídka Pardubického kraje
postupová na celostátní přehlídce
Dětská scéna a na Loutkářskou
Chrudim 2015
17. - 19. dubna 2015
Fabrika Svitavy

Letos ve Svitavách pošesté!
Poprvé zároveň krajská přehlídka
loutkářských souborů Pardubického
kraje.

Lektorský sbor:
Jakub Hulák, Daniela Weissová,
Zuzana Jirsová a Michal Drtina

Během pátku až neděle bylo všem účastníkům Svitavského dýchánku nabídnuto pobytí na celé přehlídce dětského a loutkového divadla, bohužel většina souborů opustila Svitavy brzy poté, co své představení sehrála a co se vedoucí zúčastnili rozhovoru s porotou. Není nutné připomínat, jak podnětné pro další cestu ke komponování divadelního tvaru by mohlo být zhlédnutí vystoupení jiných skupin i účast na dis-

kusích. Pro hrající děti z různých souborů bylo velmi příjemné, že v čase, kdy vedoucí diskutovali s porotou, dostaly příležitost se setkat a společně pracovat v dílnách vedených Berit Hönigovou, Ivetou Kocifajovou a Větem Piskalou - studenty brněnské JAMU. Následující zpráva zmiňuje pouze část dýchánku, týkající se třinácti „činoherních“ vystoupení dětských souborů.

Počet uvedených inscenací se na první pohled může jevit jako potěšující. Avšak po zhlédnutí nelze jinak, než doporučit uspořádání přehlídek již v rámci okresu - například v Pardubicích. Na okresní přehlídku pak zvát kompetentní lektory, kteří by v přípravě inscenace včas vyslali signál, kudy je možno ubírat se dál. Mnohým vedoucím by prospělo poučení, jaký smysl má kultivace dětí po stránce osobnostní, sociální, morální i umělecké.

Konkrétněji k překážkám, které vznikaly už výběrem látky či režii, brzdily přirozený projev dětí, deformovaly estetické a někdy i mravní citění dětí: především absence vzájemného vnímání partnerů, absence podnětů, které by mohly být roznětkou pro přirozené chování a jednání a vznik divadelních situací. Akci nahradilo odříkání textu. Děti paměťově statečně zvládaly vše, co jim bylo určeno. Ale slova se jim stala brněním, v němž se nemohly hýbat a jednat, děti byly režii vystrčeny na forbinu a odtud „čelem k divákům“. A často, když domluvily - „přestaly být“...

Šest ze třinácti zúčastněných souborů funguje při základních školách. Učitelkám je třeba poděkovat za to, že se jejich prostřednictvím do škol vrací divadlo.

Inscenaci *O velrybě z Modrého moře* zahrál **Dramatický soubor ze ZŠ Prachovice** (vedoucí Eliška Ptáčníková), literární předlohu od Pavla Šruta *Kuchař Sam a mořské panny* do divadelní podoby převedl **Dramaťáček ZŠ Heřmanův Městec** (vedoucí Kateřina Vacková, **Dramatický kroužek při ZŠ Brněnec** (vede Jana Peterková) uvedl *Princeznu ze mlejna*. **Dramatický kroužek Žoužel při ZŠ Žďár nad Orlicí** (vedoucí Renáta Šťastná) vznikl teprve v lednu letošního roku a

předvedl moderní pohádku *Princezna Esemeska a Princ Email*. Pod stejným vedením vystoupil i soubor **Dramec Beta Pardubice** s muzikálem *Mamma mia*. Soubor **3. B Zámecká, Litomyšl** (vedoucí Jitka Bobková) potěšil diváky pohádkou *Smutné království* a byl oceněn za jevištní souhrn. Představení svižně začalo, z projevů jednadvaceti dětí číselo chut' hrát, zároveň byla patrná jejich schopnost orientace v prostoru. I schopnost vnímat spoluhráče byla u této skupiny na velmi dobré úrovni.

Rytmické střídání pohybu a mluveného slova, energie a spolupráce, tak by bylo možné charakterizovat vystoupení inspirované knihou Kornélie Němečkové a Josefa Bruknera *Malí sportovci*. Paní učitelka M. Hezká přesně ví, co její svěřenci potřebují - **Benešácci ze ZŠ Benešovo náměstí, Pardubice** byli oceněni za souhrn a spolupráci na jevišti.

Divadelní kroužek DDM Heřmanův Městec (vedoucí Andrea Martínková) zvolil k divadelní adaptaci předlohu *Gýges a prsten* z Řeckých bájí a pověstí od Eduarda Petišky. Příběh byl na jevišti spíše odvyprávěn, pohybovým aktivitám by prospělo více energie a přesnosti. Řecké báje se staly podnětem k divadelní tvorbě také souboru **DS Veselé zrcadlo Gymnázia Ústí nad Orlicí** (vedoucí Lenka Janyšová). Scénář jejich *Ifigenie* vyrostl ze studia

trojice literárních anebo dramatických textů od Euripida, Rudolfa Mertlíka a Miroslava Slavíka. Z představení číselo zkoumání cest k divadelnosti, hledání možností hry v aréně a cílená kultivace aktérů v oblasti osobních dovedností. Ne všechny tyto snahy byly naplněny, ale soubor i vedoucí jsou na dobré cestě. Vystoupení souboru bylo porotou oceněno za zabývání se anticou látkou.

Další dvě inscenace uvedené na Svitavském dýchánku spojuje autorská tvorba. **Dramatický kroužek BETA Pardubice** vyšel z námětu dvou dívek ze souboru. Konečné úpravy scénáře a režijního vedení inscenace *Bomba v batohu* se chopil vedoucí Václav Rybyšar. Jevištní výpověď však příliš nezapůsobila, oscilovala mezi žánry a postrádala napětí. Dalším autorským textem tentokrát vytvořeným vedoucí L. Pilařovou byl detektivní příběh s příděchem humoru, v němž důležitou úlohu sehraje Ezop a jeho bajky. Vystoupení souboru **Zjev Jevíčko** na diváky příznivě působilo nasazením hráčů, zvládnutím typového herectví, vhodně volenou hudbou a také svižnými představami. Inscenace *Jak je důležité mít Ezopa* byla oceněna za jevištní projev. Na motivy Karla Poláčka vzniklo radostné a vskutku divadelní představení *Bylo nás šest aneb napadlo hodně sněhu*. Vedoucí Zdenka Selingerová

Dramaťáček ZŠ Heřmanův Městec, Kuchař Sam a mořské panny

vá velmi dobře ví, jak využít přirozené energie a hravosti kluků ze souboru a zároveň ji při vystoupení před diváky udržet „na řetězu“. Dokázala herce vést tak, aby vznikaly divadelní obrazy, hra měla spád, rytmus a při tom neztratila kouzlo přirozenosti. Inscenace byla oceněna za souhrn a energii.

Básně Shela Silversteina přivedl **Dramatáček ZUŠ Chrudim** (vedoucí Renata Klečková) k vystoupení *Jen si tak pohrát*, které bylo doporučeno do širšího výběru na Dětskou scénu 2015 a oceněno za výběr předlohy a kultivovaný projev hrajících dětí. Bylo by třeba ještě doladit dramaturgii a zvážit, nakolik použité transparenty vskutku hře pomáhají (jak po stránce samotné manipulace, tak po stránce výtvarné) a zejména v první části dopřát jednotlivým básním čas k vyznění pointy. Lesk představení dodávala zejména koncentrace hráčů, technická vybavenost a chuť podělit se s diváky o svou radost z veršů, kterými se ve výuce zabývali.

Tolik ke Svitavskému dýchánku 2015. Zbývá poděkovat organizátorům a všem „neviditelným“, kteří zabezpečovali plynutí přehlídky. „Viditelným“ dětem a mladým lidem z Dramatické školičky pak za jejich milé a vtipné uvádění jednotlivých představení.

Za porotu ve složení Dáda Weissová, Jakub Hulák, Michal Drtina zapsala další členka poroty Zuzana Jirsová.

P.S. Loutkové soubory byly tři:
Anna Hradec Králové – Jirka a Anička Polehňovi *Jauuuu mamííí*,

LS Amigos Gymnázium Josefa Ressela Chrudim *Chrudimské pověsti aneb O chrudimském Kacafírkovi a Čertově mlýnu*

a **Dramatická školička Svitavy soubor Bubliny Medvěd!?!** – inscenace získala doporučení do programu LCH. Tuhle hru hrála Jana s dětmi Ioni na Mladé scéně a na Hronově, takže už ji divadelníci budou znát.

Petr Mohr

Recitátoři krajské přehlídky v Pardubicích

KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA DĚTSKÝCH RECITÁTORŮ „DĚTSKÁ SCÉNA“ 15. - 16.4. + 20. - 21. 4. 2015 sál Domu hudby v Pardubicích

Odborná porota
(v níž střídavě zasedli)
Emílie Zámečnicková,
Jana Trojanová, Petr Kouba,
Klára Litterová, Josef Vrána

Účast v krajském kole 80 recitátorů,
v okresních kolech 450

VÝSLEDKOVÁ LISTINA:

I. kategorie (2. – 3. tř. ZŠ)

– končí na úrovni kraje

Diplom

- Lucie Vanišová (ZŠ Zámecká Litomyšl)
- Daniela Hegrová (ZŠ Zámecká Litomyšl)
- Tereza Gregarová (ZŠ Ústecká Česká Třebová)
- Eliška Konečná (ZŠ Palackého Moravská Třebová)

II. kategorie (4. – 5. tř. ZŠ)

Diplom a postup

- Agáta Duškovová (ZŠ Zámecká Litomyšl)

- Hana Kočová (ZŠ Ústecká Česká Třebová)

Diplom

- Petr Zelinka (ZUŠ Chrudim)
- Hana Andrusivová (ZŠ Heřmanův Městec)

III. kategorie

(6. – 7. tř. ZŠ + odpovídající roč. G)

Diplom a postup

- Karolína Syrová (Dramatická školička Svitavy)
- Natálie Finsterlová (ZŠ Jevíčko)

Diplom

- Tereza Macasová (ZUŠ Lonkova Pardubice)
- Natálie Venclová (Letohradské soukromé gymnázium)
- Andrea Zoulíková (Gymnázium SŘMR Skuteč)

IV. kategorie

(8. – 9. tř. ZŠ + odpovídající roč. G)

Diplom a postup

- Michal Busta (ZUŠ Chrudim)
- Viktorie Štochlová (ZŠ Sloupnice)
- Adam Weinlich (Dramatická školička Svitavy) – náhradník

Diplom

- Klára Odehnalová (Letohradské soukromé gymnázium)
- Petr Veselka (ZŠ Jevíčko)

Liberecký kraj

PSANÍ Z LOMNICE

Postupová přehlídka amatérského
činoherního a hudebního divadla

Jizerské oblasti '15

19. - 22. března 2015

Lomnice nad Popelkou

Pořadatel:

Divadelní spolek J. K. Tyl
Lomnice nad Popelkou

Na lomnické přehlídce jsem byl poprvé, nemám tedy žádnou možnost srovnávání či sledování tendencí, ale to se snad časem změní: příjemná akce, krásné město i divadlo, které mě architektonicky uchvátilo, takže se do něj rád zase vrátím. Ovšem popořádku. Hlavním dojmem z letošního ročníku je, že soubory jizerské oblasti především rády baví. A jelikož komedie je obor zdánlivě lehký (ale ve skutečnosti nejtěžší), došlo i na některé ryze řemeslné neduhy.

Domácí soubor zahájil svou inscenaci Goldoniho *Lháře*, vzešlou přinejmenším částečně ze slavné úpravy

Miloše Hlávky známé jako *Benátská maškaráda*. Režii a zároveň hlavní roli Lelia na sebe vzal Petr Sádek; ve výsledku by nám/divákům mělo být jedno, kdo co přesně dělal, ale faktem zůstává, že hrát a zároveň režirovat je věc nesnadná a tady se pravděpodobně projevila zejména na nevyrovnaném, převážně volném tempu kusu. Na druhou stranu v inscenaci najdeme několik velice solidních komediálních výkonů a povedená je i její výtvarná stránka.

V mnoha směrech nejambicióznějším kusem přehlídkového programu bylo představení *Libických*: autorská inscenace se vším všudy, původní hra Jiřího Hlávky *Ale já jsem doktor Faust*, s autorem jako režisérem i představitelem hlavní role. Ambicemi je to hra skoro jak od Toma Stopparda: dramatizace filozoficko-vědeckého problému teorie bublin, k tomu ještě faustovský mýtus, který sám o sobě stačí ne na jeden večer, ale klidně i na měsíc. Možná by nebylo od věci ubrat zajců, které se text i inscenace snaží honit, i tak ale nezbyvá než smeknout.

Soubor z České Skalice přivezl hru klasiku anglické frašky Raye a Michela Cooneyho, text známý jako *A je to v pytlí!* a zde uváděný jako *A je to v p...!* Takže nakonec může být pravděpodobně ještě o poznání hůře. Dě-

jiště inscenátoři přesadili z Anglie do Prahy - bojím se, že místy trochu na efekt a mechanicky: třeba ilegální přistěhovalec je v ostrovním Spojeném království něco jiného než někdo, koho právě přivezli z Rozvadova. Ale gró, totiž fraška inscenovaná se smyslem pro jistou závažnost situace a dramatický konflikt, zůstalo potěšitelně zachováno.

Josefodolský soubor si předsevzal úkol vysloveně nelehký: Shakespearovu hru *Dobry konec všechno spraví*, dějově košatý a zároveň čínsi nebohový text, jehož bytostně ironické rozuzlení, v němž je hlavní hrdina v podstatě lstí dotlačen k svatbě (jakože všechno dobře dopadlo), zaměstnává zejména britské inscenátory už dlouhou řadu let. Josefodolské podání před problematizací textu uhnulo a inscenuje jej jako kostýmní pohádku; jistě je to legitimní volba, domnívám se ale, že dramatické vlastnosti tohoto zvláštního textu jsou s tím přece jen v rozporu. Každopádně je v první řadě ocenitelná odvaha pustit se do nepřiliš známého a silně komplikovaného textu.

Semilští přivezli představení *Ach ta Julie*, další z dlouhé řady pokusů amatérských i profesionálních divadelníků vyrovnat se s poetikou minikomedií Pierra-Henri Camiho. Říkáva se to vždycky, a řeknu to i tady: Camiho texty jsou hry ke čtení, literární hříčky, jejichž poetika stojí v první řadě na absurditě a nadsazenosti toho, co se v nich odehraje jen tak mimoděk, jako by nic. Aby něco přinášelo jejich jevištní provedení, je třeba velice pečlivě hledat klíč; já osobně jsem nic, co bych za skutečně funkční klíč považoval, na jevišti ještě neviděl. Když se absurdita (jako v případě této inscenace) nahodí už do způsobu jevištního provedení, najednou jako by ty texty už nebyly ani potřeba, což je mi – i přes zřejmou nápaditost a herecké i hudebnické schopnosti tvůrců – líto.

K příjemným zážitkům přehlídky patřilo bezesporu vystoupení tanvaldského souboru, který představil svůj *Tah dámou aneb napřed trochu hudby* podle hry Miroslava Horníčka *Dva muži v šachu*. Známou kratochvilnou hříčku o válce, lásce a ješitnosti povýšily kultivované výkony celé čtveřice, přesto by

Libice, Ale já jsem doktor Faust, Jiří a Marcela Hlávkoví

D I V A D E L N Í

Česká Skalice, A je to v p...!

DS Josefův Důl,
Dobry konec všechno spravi

si asi zasloužila trochu více vzruchu a temperamentu.

Hrádecký soubor se s velkou řemeslnou dovedností, sytostí a umem vrhl na oblíbený titul Antonína Procházky *S tvou dcerou ne*, přičemž inscenaci dovedl asi do nejlepší možné podoby. Hlavním úskalím v tomto případě je text, budovaný od vtipu ke vtipu a od hlášky ke hlášce bez propracované situační výstavby a dramatického oblouku. Zvláště dostane-li se Procházka do sousedství Cooneyho, vyniknou tyto jeho neduhy zcela zřetelně. To ovšem hrádecké inscenaci jako takové neupírá na jejím nesporném půvabu.

Michal Zahálka

Lektorský sbor ve složení Michal Zahálka (předseda), Alexandr Gregar, Dušan Zakopal a Jaromír Vosecký

žádnou nominaci ani doporučení na Divadelní Piknik Volyně nenavrhnul. Zato udělil řadu čestných uznání a čtyři ceny: **Marcele Hlávkové** za herecký výkon v inscenaci *Ale já jsem doktor Faust*, **Miroslavu Širokému** za herecký výkon v inscenaci *A je to v p...!*, **Ladě Vackové** za herecký výkon v inscenaci *A je to v p...!*, a **DS VOJAN Hrádek nad Nisou** za herecké ztvárnění postav v inscenaci *S tvou dcerou ne*.

red.

JOSEFODOLSKÉ DIVADELNÍ JARO

25. ročník postupové přehlídky
venkovských ochotnických souborů
Libereckého kraje
a Českého středohoří
8. - 10. května 2015
Josefův Důl

Pořadatel:

Divadelní soubor J. K. Tyl Josefův Důl

Zátitu nad přehlídkou převzal senátor Parlamentu ČR pan Jaroslav Zeman, přihlášeno bylo sedm souborů s osmi inscenacemi, z toho dvě představení byla nesoutěžní. Jako host zavítal do Josefova Dolu DK Jirásek z České Lípy s „černou groteskou“ *Maratův Sade*. Páteční dopoledne bylo

určeno především dětem a milovníkům pohádek. DS Havlíček ze Zákup přivezl pohádku Jiřího M. Šimka *Jak Dobrák se stal králem a Vykuk do pekla přišel*. Tato inscenace byla nesoutěžní, ostatní již zápolily o přízeň poroty.

DS Havlíček Zákupy v pátek odpoledne potěšil milovníky detektivního žánru titulem *Osm žen* francouzského dramatika Roberta Thomase. Večer patřil domácímu souboru DS J. K. Tyl Josefův Důl, který po velkolepém zahájení, nabídl divákům klasiku – komedii Williama Shakespeara *Dobry konec všechno spravi*. Sobotní dopoledne patřilo souboru L.S.D. z Lučan nad Nisou a jejich inscenaci *Strašidlo Cantervillské* Oskara Wilda. Odpolední štafetu převzal Spolek divadelních ochotníků DS Máj Tatobity a připomněl divákům dobu Národního obrození v Čechách pohádkovou veselohrou V. K. Klicpery *Ženský boj*. Při sobotním večerním představení sál josefodolského divadla doslova praskal ve švech. DS Krakonoš z Vysokého nad Jizerou přitáhl mnoho diváků hudební komedií Martina Vačkáře a Ondřeje Havelky *Zločin v Posázavském Pacifiku*. Závěr přehlídky v nedělním dopoledni patřil divadelnímu souboru TJ Sokol z Bozkova a jejich veselohře se zpěvy *Lovu zdar* na motivy frašky Vlasty Buriana a Emila Artura Longena.

V porotě pracovali pánové Rudolf Felzmann, Jan Hlavatý, Jaromír Kejzlar (tajemník poroty) a František Zborník jako předseda. Porota nominovala na Národní přehlídku Krakonošův divadelní podzim ve Vysokém nad Jizerou tamní DS Krakonoš a doporučila tam

DS Máj Tatobity, Ženský boj

DS Havlíček Zákupy, Osm žen

i DS J. K. Tyl z Josefova Dolu. Návštěvnost představení byla vysoká, i v méně atraktivní časy. Pořadatelé připravili i malou výstavku kostýmů, drobných rekvizit a dekorací ze svého fundusu. Své výrobky nabídli k prodeji obyvatelé Domova Maxov z Horního Maxova, účastníci přehlídky se mohli stravovat v místním hotelu Porta Aperta, který pořadatelům vyšel velmi ochotně vstříc. Po celou dobu přehlídky spolupracovali i někteří žáci místní ZŠ, kteří operativně zařizovali vše potřebné. Divácká návštěvnost předčila očekávání i zásluhou propagace, pořadatelé ji nepodceňovali, nápomocna byla média, např. RCL Liberec, Český rozhlas sever, Televize RTM, deníky Jabloneckého regionu a úzká spolupráce s mnoha infocentry. V roce, kdy pořádající soubor DS J. K. Tyl slaví 70 let od svého založení a pořádá jubilejní 25. ročník Josefodolského divadelního jara, můžeme směle konstatovat, že přehlídka se opravdu vydařila. Děkujeme proto všem, kteří se zapojili do příprav akce, děkujeme sponzorům, kteří poskytli finanční podporu nebo věcné dary, za vstřícnost děkujeme také manželům Verhoefovým, majitelům budovy divadla v Josefově Dole.

Hana Stuchlíková,
jednatelka spolku

MODRÝ KOCOUR 2015

XX. ročník postupové přehlídky
na Šrámkův Písek, Mladou scénu
a Divadelní Piknik Volyně
26. února - 1. března 2015, Turnov

Pořadatel:
Turnovská Bohéma
- Turnovské divadelní studio

Devatenáct více či méně inspirativních soutěžních i nesoutěžních představení různých druhů a žánrů divadla, tři dlouhé pozdně noční rozbory v restauračních zařízeních během prodlouženého víkendu i další speciální zážitky. To přináší snad pouze turnovský Modrý kocour, letos na konci února již jeho XX. ročník. Popsat podrobně veškeré přehlídkové dění nelze, pohlédneme se pouze po soutěžních inscenacích. Ale hned v úvodu připomenou slova zástupce jednoho souboru: na otázku, zda pojedou na Kocoura odpověděl, že „tam ne, tam je velká konkurence“. Protože i amatéři rádi soutěží a taktizují... Soubory, které tu vystupují míří na několik národních přehlídek a někdy ani přesně nevědí na jakou. O tom, kam by se případně „hodily“ ať rozhodne porota... Tedy:

Na Mladou scénu - typickým zástupcem studentského divadla byla

liberecká **Stopa** s inscenací *Dobrý pejsek nikdy neumírá*. S odkazem na jméno psa Karla Čapka se soubor rozhodl zmapovat v několika periodách života běh dívky věčně nespokojené s dosavadním věkem (až umírající stařeny) Dášanky. Kolektiv projevils smysl pro společnou hru, trochu méně již pro divadlo, souboru byla sama „cesta cílem“, což není vůbec špatné. Další liberecký soubor **Vydýcháno** přivezl ambicióznější činoherně taneční inscenaci s názvem *Už nikdy sami*, jejímž tématem bylo hledání svobodomyšlného ducha k odporu proti totalitnímu systému. Rozpor dvou světů působivě jevištně metaforicky vyjádřil volný pohyb (tanec) hlavní hrdinky oproti drezuře a slovnímu „papouškování“ davu s maskami. Inscenace měla několik silných míst, včetně závěru, kdy odbojná dívka po boku s nalezenou sestrou vypadla z role - a ve chvíli nejistoty učila, že není sama. Taneční ozvláštňování přehlídky tradičně zprostředkovává **TS Magdaléna** Rychnov, který se obvykle snaží o drobná prolomení čisté taneční formy. Nejinak tomu bylo v choreografii podle populární literární předlohy I. Douskové *Oněgin byl Rusák*. Úvodní působivá koláž projevů vládců historie z antického Říma až k našemu současnému prezidentovi navodila atmosféru dusné totality. Následoval soustředěný tanec různě překrucovaných dívčích těl - humor literární předlohy ovšem poněkud zmizel. Pražští **Oldstars** uvedli v režii Tomáše Staňka jako první Češi slovenskou hru Zuzi Ferenczové *Vyskočit z kůže*. Naléhavost jejich výpovědi vystihuje text programu: „Je jí skoro šestnáct a má problém velký jako největší panelák uprostřed největšího sídliště na světě. Má 84 dní na to, aby ho vyřešila...“. Scénu tvořil praktikábl, který se proměnil např. ve střechu paneláku, hudební složku obstaral současný pop. Na malém prostoru s minimem prostředků se podařil malý divadelní zázrak - příčinou je vedle textu autorky (přirovnávané k Sarah Kane) i talentovaný mladičkový herecký kolektiv a nenápadná Staňkova režie, podstatným rysem inscenace byla věrohodnost a autenticita herců. O této inscenaci jistě ještě uslyšíme.

Kocour činoherní - soubor Podio z nedalekých Semil zahrál pásmo komických mikrodramat Pierra-Henri Camiho pojmenované dle jednoho z nich *Ach ta Julie*. Inscenační postup se však nejevil jako šťastný. Herci s nabílenými tvářemi a v černých kostýmech, ale grotesknímu vyznění bránilo velmi pomalé tempo až zdoluhavost. Při hodnocení se dokonce vyskytla otázka, zda režisér nenalezl novou cestu k jevištní interpretaci těchto divadelních miniatur - obávám se, že nenalezl. Domácí dvojice Petr Hofhans a Jan Baron Marek tvořící divadlo pod názvem **Společnost bloumající veřejnosti** vystoupila s dlouho připravovanou inscenací hry maďarské dramatičky Katalin Thuróczy *Klozet*. Důkladně vyškoleni Sergejem Fedotovem, na kterého se v programu odkazují, se interpreti pustili do poctivé herecké práce, s důrazem na každý detail a okamžik na scéně a pokusili se tak zázračně oživit dramatický text. Změnou původního názvu *Klozet pro služebnictvo* se pokusili přizpůsobit maďarské realie našim zkušenostem. Děj aktovky se odehrává v stísněném prostoru chátrajících veřejných toalet, které se staly ubohým domovem starého profesora vyhozeného z univerzity, jehož klid ovšem naruší noční příchozí, mladý bezdomovec. Po zpočátku poněkud drsné vzájemné konfrontaci („boj o matraci“) se nakonec ukáže, že bezdomovec je bývalým a dobrým studentem profesora. Oba herci využili realisticky vytvořený prostor k nápaditým hereckým akcím nepostrádajícím vtip a překvapení, aniž by zároveň rezignovali na závažnost životní situace obou postav. Poskytli jeden z vrcholných zážitků přehlídky (byť podle mého mínění jejich herectví nevyužilo potenciálu obou aktérů).

S vlastním textem *Kupci* v režii autora Jiřího Homoly se představil soubor **Kladina Kladno**. Tragikomický příběh se odehrává v panelákovém bytu v Karl-Marx-Stadtu, krátce před sjednocením Německa. Typická východoněmecká rodina prodává za výhodných podmínek svůj byt zájemcům ze Západu. V prostředí groteskně realisticky vykreslené domácnosti se má postupně rozehrát drama řešící otázku

Turnovské divadelní studio, Král Maciůs první

viny a trestu (žena z paneláku je odhalena jako bývalá levicová teroristická atentátnice, má na svědomí smrt syna „kupujícího“ páru). Inscenace zaujala svou „dokumentárností“ i smyslem pro komiku, slabinou byl nedostatek napětí a nedůraz na velké téma, což se paradoxně vytrácelo pod nánošem přesných detailních snah o komickou autenticitu. Kuriózní zážitek poskytl **soubor z Makova u Litomyšle**. S pravou ochotnickou vášní, v dobových kostýmech i kulisách a s občasnou nejistotou v textu i v hereckém projevu, se pustil do *Matky* Karla Čapka. Odvážně nahradil postavy dvou synů dcerami, ale jinak nabídl pouze prosté seznámení s hrou našeho klasika. (Překvapilo ovšem, že toto protiválečné drama může svým obsahem i formou oslovit dnešního diváka, což potvrzuje tvrzení našeho současníka, že „atmosféra světové války visí ve vzduchu“.)

Dramaturgické překvapení ovšem připravilo porotcům **Broukovcovo Kamdivadlo** z České Kamenice. Přivezlo do Turnova hned dvě inscenace, první byl *Letní den*, tragikomická konverzační absurdita o dvou sebevraždách z odlišných příčin. První je „únavně úspěšný“, druhý životní smolař, oba osudově spojuje i rozděluje zájem o jednu ženu. Text si inscenátoři, tak jako v minulosti, nenapsali sami, ale inscenovali hru Slawomira Mrozk –

ztratili tak poněkud svou osobitou lehkost, ale jistou dávku vtipu a nadhledu jim není možné upřít, napomohlo i typově zajímavé obsazení, jednoduchá praktická scéna a práce se světlem. I v případě inscenace „broukovců“ *Rána pod pás* mě soubor znejistil, než jsem si ověřil, že uvedený autor Richard Dresser (nar. 1951) opravdu žije a velmi úspěšně tvoří v USA a že v Turnově inscenovaná jeho černá komedie byla oceněna jako nejlepší hra roku 1996. Děj se odehrává v tajemné továrně v neznámé zemi mezi třemi společně izolovanými pracovníky kon-

DS Oldstars Praha, Nestyda

trolního oddělení, střety, či neshody mezi nimi vyrůstají díky nesmyslným byrokratickým pravidlům... Inscenátoři (respektive režisér a představitel vedoucího Jaroslav Střelka), jako by zůstali v prvotním okouzlení zajímavým textem a pozapomněli na možnosti činoherního divadla. Hercům nepomohl ani lehce abstraktní prostor velké scény, jsem si ale jist, že k intenzivnějšímu vyznění inscenace by stačilo málo, třeba jen zmenšit plochu - takto zůstali pouze českými pionýry díla pozoruhodného amerického autora.

Na Písek – soubor (respektive skupina souborů) **Oldstars Praha** a jeho režisér Tomáš Staněk nebývá spojován s velkým divadelním experimentováním a proto může být jejich cesta směrem k Písku sice překvapivá, ale rozhodně oprávněná. Inscenace textu africké hry o dospívání **Nestyda** (aut. Koffi Kwahulé) to jasně dokazuje. Režisér velmi mladého souboru se postavil před nelehký úkol, především jaký klíč najít k mytologicky bohatému světu, plnému navíc odkazů na západní popkulturu. Po formální stránce Staněk vytvořil téměř uhrančivé dílo – čtyři herci na intimním hracím prostoru vysypaném oblázky, kde vzplály ohně i lidské vášně. Občas ale nebylo patrné „proč“ se tak děje. Jistým handicapem byl i těsný kontakt s diváky a obsazení postav rodičů a „děti“ stejně starými vrstevníky. Inscenace spíše nabízela velmi kvalitní režijní a herecké cvičení, nikoliv strhující divadelní podívanou. Ale přesto by se z ní mohli mnozí experimentátoři mnohému učit.

Náchodští experimentátorští matadoři režiséra Ondřeje Pumra soubor **D.R.E.D** vystoupili s představením *Nudle se krájí jemně*, která volně vychází z životních osudů a tvorby maďarského soudobého skladatele G. Ligetiho (1923 – 2006). Dredí tradičně pracují v divokém sledu na sebe navazujících působivých obrazech, pracují například s lidskou nahotou, moukou, válcem na nudle a židlemi, vše podbarvují živou hudbou a především pestrou hrou s divadelními konvencemi (např. recitační sbor umístěný za diváky dirigovaný polonahým mužem ve fraku aj.). Veškeré dění přitom bylo předsta-

veno přehledně, včetně vyprávěných životopisných údajů skladatele. Ale netroufám si říct, nakolik mu byli svým počínáním nablízku. Od pasu dolů nahý dirigent ztělesňoval spíše tvorbou posedlého „šilence“, hledajícího „svou“ pravdu. Výsledný dojem z představení byl pozitivní a mohl bych ho pojmenovat jako jemnou kultivovanou divadelní provokaci. Ale na mysl se dere otázka, zda by souboru a režisérovi neprospělo inscenovat jednou pevný činoherní text, určitě by to stálo za pokus (experiment).

Přednáškou o imaginární cestě na Balkán, doplněnou promítáním diapositivů (z Turnova!) a krátkými hranými výstupy z cesty, byla inscenace *Cesta je cíl* pražského souboru **Ojebad**. Přiznávám, jejich jevištní působení ve mne přílišné nadšení nevyvolává, samotný nápad a struktura inscenace však rozhodně za povšimnutí stojí. Možná, že ona zoufalá nedotaženost a často velmi nepřesvědčivý herecký projev je pouhou součástí přesvědčivé výpovědi „neukotvené mladé generace - odhalující realitu v celé své nahotě“, jak píší v programu.

XX. jubilejní Modrý kocour skončil 1. března. Potvrdil, že se postupně stává méně experimentálním, ale možná to souvisí s jeho věkem. Rozhodně není na místě hovořit o slabé úrovni, ale nelze opomenout, že vysoký standard často zajišťují nesoutěžní představení, často v podání zahraničních hostů, o kterých zde nepíši. K nelibosti zvrhlých divadelníků se zde ale neobjevil ani jeden výslovný propadák! Tradičně početná porota ve složení VI. Hulec, P. Christov, M. Pšenička, K. Tomas, P. Lanta a J. Stuchlík se tentokrát na jednotlivých nominacích a doporučeních shodla v podstatě jednohlasně. Na závěr připomínám, že otec festivalu Petr Haken, vždy podporovaný svou ženou a rodinou, se rozhodl předat otěže přehlídky jiným a nezbývá než mu poděkovat za dvacet let práce, která zplodila tuto unikátní amatérskou divadelní událost. Neodchází prý ale zcela, příští ročník ukáže, jak se tento „festival balkánského typu“ změní...

Výsledková listina - doporučení na národní přehlídku Divadelní Piknik

Volyně: **Společnost bloumající veřejnosti Turnov** s inscenací *Klozet*, na Mladou scénu Ústí nad Orlicí: v pořadí 1. **Oldstars Praha** s inscenací *Vyskočit z kůže!*, 2. **TS Magdalena Rychnov** s inscenací *Oněgin byl Rusák!* 3. **Vydýcháno Liberec** s inscenací *Už nikdy sami!* a konečně na Šrámkův Písek v pořadí: 1. soubor **D.R.E.D. Náchod** s inscenací *Nudle se krájí jemně!* 2. **Oldstars Praha** s inscenací *Nestyda!*

Petr Lanta

MODRÝ KOCOUR BUDE MÍT NOVÉHO ŠÉFA

Když jsem zakládal festival v roce 1996, bylo to malé setkání divadelníků z okolí Turnova. Jediným vzdálenějším hostem bylo Rádobydivadlo Klapý. *Ukrutný Lorco, koridou voníš* byla inscenace, která předurčila směřování celého festivalu. Klasická témata, nové přístupy, setkání kvalitních zkušených inscenátorů s nastupujícím mládím. Od druhého ročníku jsem se snažil skládat program ze studentských a experimentujících souborů, vždy doplněných o zkušenost. Rádobydivadlo zůstalo věrno Modrému kocourovi natrvalo, objevovat se začaly další kvalitní soubory a samozřejmě spousta studentských a jinak mladých inscenací. Zajímavá byla konfrontace amatérů s nastávajícími profíky, na Kocourovi se ukázaly inscenace z DAMU, JAMU, konzervatoře či VOŠ. I pan profesor Laurin přivezl svou inscenaci a zavzpomínal na svého otce, který kdysi stál na turnovském jevišti. Brzy se naskytla možnost pozvat Poláky, tedy studenty z Polska a začalo setkávání mezinárodní. Soubor z Jaworu následovala Jelenia Góra, Opole, pravidelným účastníkem se stal skvělý loutkář Adam Walny. K Polákům se později přidaly i německé a slovenské soubory.

Komunita, která vznikla okolo festivalu, samozřejmě stárne a někdy se přiklání více ke klasice, takže se Kocour zcela přirozeně vyvinul do podoby vícežánrového setkání. Objevuje se klasická činohra, experimenty, studenti, ale i loutkáři či divadlo jednoho

herce. Od třetího ročníku se stává festival postupovým. Nejříve do Písku, později na Prima sezónu, předchůdce Mladé scény, nakonec i na přehlídku činoherního a hudebního divadla. Spojení všech žánrů se ukázalo jako skvělý tah. Do svého pravidelného kalendáře si Kocoura zařadilo mnoho souborů z Prahy, severních i východních Čech, z Polska. Z původních sedmi inscenací je dnes dvacítko. Dovolím si uvést pouze některé a omlouvám se těm ostatním. DRED, Oldstars, Nejhodnější medvídci, Tyjatr, Antonín DS, Broukovo Kamdivadlo, Stopa Liberec, Podio Semily a několik místních souborů. Jsem rád, že si někteří oblíbili Kocoura natrvalo, stejně tak vítám i úplně nové tváře, začínající soubory, které mají snahu někam směřovat.

Hrací prostory byly dlouho jen dva, klasické kukátko a studiová scéna na velkém jevišti, které Turnov zdědil po odsunuté armádě. Prostor však časem zchátral, nebyla vůle ho držet dál a Kocour se přesunul přes malý sál ZUŠ až do prostoru nového kulturáku.

Všechno jednoho dne končí. Poslední léta jsem začal mít s Kocourem více starostí než radosti. Co dělat? Rezignovat na vývoj a zastavit se na daném stavu? Rezignace na vývoj vede nezadržitelně ke stagnaci, k zániku a další rozvoj již není v silách mých a mé ženy Moniky. Do týmu přicházely i děti, Kristina, Vojtěch a Theresia Anna, takový trochu rodinný podnik to vždy byl, kancelář v batohu, pokladna v krabici. Pan profesor Císař Kocoura nazval „festivallem jižního typu“. Často jsem si říkal, že už dál nemohu, že musím udělat revoluční změnu. Pak přišel Mário Kubaš s nabídkou, že Kocoura převzme, okamžitě jsem souhlasil. Kdo jiný než Mário může pokračovat v dané koncepci setkávání kvality s mládeží v konfrontaci s okolními zeměmi. A tak po dvaceti letech končím. Předání proběhne nenásilně, v pohodě. V září ještě rozešlu přihlášky a Máriovi vše předám s patřičným komentářem, pak už budu vše z pozvzdálí sledovat. 21. ročník v únoru 2016 bude mít tedy nového šéfa, Mário se vyzná v tlačení a věřím, že Kocoura nejen zachová jakým dnes je, ale že ho pozvedne ještě

výše. Kdybych tomu nevěřil, byl bych smutný, jenže věřím a jsem pln šťastného očekávání.

Váš starý kocour Petr Haken

TURNOVSKÝ DRAHOKAM JUBILEJNÍ

Konal se ve dnech 13. - 15. března letos už popětadvacáté! A v tradiční výborné atmosféře – v loutkami vyzdobeném divadle plném diváků, s losováním vstupenek o drobné dárky po každém představení, se soutěží o nejpilnějšího diváka, kdy děti sbírají razítka a v závěru přehlídky jsou nejpilnější diváci oceněni (například loutkou) a před každým představením seznámí diváky s těmito aktivitami živý Kašpárek, tedy dítě v kostýmu Kašpárka... Celkem dvanáct inscenací se ucházelo o postup na celostátní přehlídku Loutkářská Chrudim a dále byly k vidění tři představení v doplňkovém programu (domácí pořadatelský soubor **Na židli Turnov** s představeními *Tři prasátka* a *vlk* a *Pohádky o pejskovi a kočičce* a **Spojáček Liberec** s *Třemi zlatými vlasy děda Vševeda*) a jedno zahraniční, i když s českým režisérem. Již loni jsme se setkali se souborem **Smolički Slovenija**, s nimiž spolupracuje Jiří Polehňa a letos připravili inscenaci *Rdeča Kapica – Červená Karkulka*. Hrají maňásky na paravánu a kolem něj netradiční verzi a odborná porota (Luděk Richter, Mirka Vydrová,

Alena Exnarová) jim udělila ocenění za vtip a humor projevový v inscenaci.

Většina inscenací usilujících o postup na LCH byla určena dětským divákům od 3-5let. **Čmukaři Turnov** se představili s autorskou verzí pohádky o Šípkové Růžence pod názvem *Na řadě je Šípková*. Dáda Weissová, Romana Zemenová a Jarda Ipser přicházejí na scénu a každý oznamuje jinou pohádku, kterou budou hrát. Nastolí v podstatě princip stavebnice (tomu odpovídá i scéna), ale tento princip pak opouštějí a hrají jednoduchými loutkami v podstatě klasickou pohádku. A přes snahu ozvláštnit pohádku různými vtipy i písničkami za doprovodu ukulele vážně poněkud temporytmus celku.

Členové souboru **Šíro Lázně Bělohrad** vyprávějí pod názvem *Krabíkové pohádky* básničky Michala Černíka (režie M.Grohová a L.Zívrová) a činí tak prostřednictvím kostek, z nichž každou pohádku stavějí a příběhy občas doplňují písničkami za doprovodu kytary. Otáčením kostek s namalovanými tvary a jejich stavěním na sebe a vedle sebe dochází k postupnému propojování tvarů v obrazy, které se vztahují k vyprávěnému příběhu a jejichž střídáním se dobíráme k jeho pointě. A potěší především upřímnost, spontaneita a skutečnost, že to herce baví, a to se přenáší do hlediště. Porota soubor ocenila za neokázalou tvořivost v pásmu veršů a doporučila inscenaci k postupu na LCH.

Soubor **Veselé loutky Jablonec nad Nisou** přivezl inscenaci lidové pohádky *Krása nesmímá* (úprava a režie soubor), kterou hráli různorodými marionetami, s vypravěčem vedle scény a více než o divadlo šlo o vyprávěnou ilustraci pohádky.

Soubor **Za dveřmi ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** se s inscenací *Bajky* představil už v loňském roce na přehlídce v Hradci Králové, ale to byla ještě čerstvá a od té doby ji pod vedením Romany Hlubučkové dopracoval. Viděli jsme celkem čtyři bajky (autoři předlohy Pavel Šrut a James Thurber). Vše se odehrává kolem otočného paravánu a v jeho „kapse“ různými druhy loutek. Výběr předloh i prostředků k jejich rea-

lizaci je adekvátní věku dětí a také je to evidentně baví a rozhodně vědí, o čem hrají a jak se zvolenými prostředky pracovat a zvládají to na dobré úrovni. Porota soubor ocenila za kolektivní tvorbu a doporučila inscenaci k postupu na LCH.

Divadélko z proutěného koše Liberec přivezlo inscenaci *O sluněti aneb Cestou z Afriky*, v níž čerpalo z předlohy J. R. Kiplinga. Oba aktéři, V. Motýčková a H. Bereckei, přinášejí na scénu proutěné koše s věcmi, batoh a encyklopedii o Africe a jejich hravost rozhodně bavila děti i dospělé a porota je ocenila za nápaditost scénografických prostředků.

S inscenací *Kocour v botách* (text a režie Jana Dvořáčková) se soubor **Maminy Jaroměř** představil už v loňském roce na přehlídce v Hradci Králové, stejně jako soubor **Blechy Jaroměř** s inscenací *Čaroděj* (viz Hromada LXIX/2014 jaro-léto).

Jakodivadlo Stružinec (Jana Čapková a Lenka Budinová) zahrálo marionetami na drátě pohádku *O dvánácti měsíčkách*. Na první pohled zaujala scéna zajímavým výtvarným řešením, ale herecký projev obou žen byl hodně uzavřený a nevýrazný, takže zůstalo víceméně u poněkud jednotvárné ilustrace pohádky.

Dostávám se k představením s vyšší věkovou adresou. Pro děti od 8 let bylo určeno představení *Král Maciůš první Turnovského divadelního*

DS Za dveřmi,
ZUŠ Chlumec n/Cidlinou, Bajky

DS Pufry, ZUŠ Chlumec n/Cidlinou,
...a dobrou noc

studia, tedy dětí Hakenových (setkali jsme se s nimi loni v inscenaci *Romeo a Julietka*) posílených letos o svou sestřenicí. V úvodu vystoupil Petr Haken (otec a režisér) s informací, že hrají román polského spisovatele a pedagoga z období mezi dvěma světovými válkami, statečného člověka. Téma vážné, vyprávěné prostřednictvím předmětů. Ale měli jsme trochu problém orientovat se v dějové linii.

Soubor **Stemil ZUŠ Hradec Králové** se představil s inscenací *Rytíř smutné postavy i ducha*, kterou podle M. de Cervantese autorsky zpracoval a režisoval Jiří Polehňa a uvádějí ji pro diváky od 9 let. Na scéně je záclona a hraje se činoherně, o představách, až po delší době výprava rytíře a Sancha za závěsem na paravánu plošnými loutkami. Nenacházíme hranici mezi snem a skutečností. Je to nesporně snaha o velké dílo, ale klademe si řadu otázek. Problémem je, že vše hrají jako reálný příběh, takže nám chybí metafora. Je rytíř magor nebo snilek? A patrně by pomohlo, kdyby více pracovali s protikladností postav Dona Quijota a Sancho Panzy.

Poslední dvě inscenace jsou určeny starším dětem, mládeži a dospělým. Inscenaci *...a dobrou noc* souboru **Pufry ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** v režii Petry Hlubučkové jsme také viděli už loni na královéhradecké přehlídce, ale od té doby ji mladí lidé dopracovali, takže jsme v ní už tolik netápali. Začíná tím, že si holčička čte před spaním

a maminka na ni zavolá, ať si nečte ty horory, ale ona je pochopitelně čte. Tak je zdůvodněno, co se jí pak začíná zdát. Hrají herci v maskách a je to výborně choreograficky, pohybově vypracované. Jen v závěru jsme si kladli otázku, jestli je to jen sen nebo jde o zlo v nás, když už je holčička vzhůru a přesto se ze skříně noří ruka jedné z hororových postav. Při diskusi jsme se dozvěděli, že jsou to „děsy v nás“ a nejen sny. Porota udělila ocenění za tanečně pohybové pojetí inscenace a hovořili jsme také o tom, že je škoda, že se soubor nepřihlásil na postupovou přehlídku experimentujícího divadla, protože i když využívá některých loutkářských principů, přece jen tuto inscenaci nelze považovat za loutkovou.

Vrcholem letošního Turnovského drahokamu byla inscenace *Karmen Vozičetu Jablonec nad Nisou*, konkrétně R. a I. Hancvenclových. Sóllová produkce Rudolfa Hancvenclova ve funkční výpravě I. Hancvenclové. Příběh převedený do současnosti, kdy je Karmen prodavačkou, sokové v lásce strážník a fotbalista, slavné árie se současnými texty. Bizet je zjednodušen hodně, ale velmi chytře. Hraje se kolem stolu s výměnnými dekoracemi, totemovými loutkami, plošnými pohyblivými hlavami... V úvodu přichází herec s kytarou, ale tu pochopitelně odkládá a při zpěvu pak logicky používá hudbu nahranou. Jeho zpěv i herectví jsou obdivuhodné a vůbec se v celku dostal ještě dál než v loňských *Hvězdných dálkách*. Porota udělila souboru ocenění za hudební inscenaci a nominovala ji na LCH.

A už zbývá jen dodat, kdo se stal držitelem putovní ceny Turnovský drahokam, která je udělována na základě hlasování dětských diváků, takže inscenace určené mládeži a dospělým mají v tomto ohledu smůlu. Letos získal Turnovský drahokam soubor **Za dveřmi ZUŠ Chlumec nad Cidlinou** za inscenaci *Bajky*. A pořadatel přehlídky, LS Na židli Turnov, se rozhodl udělit mimořádné ocenění: Cenu pořadatele souboru **Vozičeta Jablonec nad Nisou** za hudební inscenaci *Karmen*.

Alena Exnarová
(psáno pro Loutkáře, kráceno)

Kraj Vysočina

**DOSPĚLÍ
(PRO RADOST)
DĚTEM PO
ČTYŘIADVACÁTÉ**
Postupová přehlídka na celostátní
přehlídce „Popelka Rakovník“
8. - 10. května 2015
Havlíčkův Brod

Pořadatel:
Sdružení Adivadlo Havlíčkův Brod

Letošní hojně oblesaná regionální přehlídka amatérského činoherního divadla pro děti a mládež v Havlíčkově Brodu nabídla od 8. do 10. května osm soutěžních inscenací z Jihočeského, Královéhradeckého, Středočeského a Pardubického kraje, z Prahy a samozřejmě i z Vysočiny (o hostech z Kraje olomouckého a libereckého nemluvě). A jak si soubory vedly?

Lucerna Vilémovice: *Jak to bylo s Růženkou* - pohádková komedie, jejíž groteskní humor pramení především ze záměn, způsobených převlečením komořího za princeznu Růženu (proč ne i naopak, ač se o tom mluví?) a převlečení zlé sudičky. Na rozdíl od mnohých jiných nepříteli zdařilých her pro děti má tato logický a hybný půdorys, ale stejně jako ony trpí jejich snad ještě častější nemocí: mluví se a mluví, dlouho až zdoluhavě - nejen tam, kde chce autor sdělit, co bylo předtím, ale i tam, kde je to zcela zbytečné, a ještě k tomu dvakrát více slovy, než je nutné. To, co činí inscenaci živou, je nejen řada vtipných režijních nápadů, ale především dobré herectví představitelů komořího, prince a několika dalších postav se smyslem pro vyhraněné komické typy. Otázka arciť je, zda, nakolik a pro jak staré děti je vlastně vhodná filosofie této hry, že láska je to, co v manželství kdysi bylo, a princ, který skutečnou Růženu opovržlivě odmítal, jí začne vášnivě vyzná-

vat „lásku“, až když se dozví, že princeznou je ona a ne dosud obletovaný komorník.

Divadélko Múzika Sezimovo Ústí: *Čaroděj Černomrak* - vedoucí souboru Miloš Smetana po léta dává dohromady partu středoškoláků ochotných, ba majících chuť hrát divadlo pro děti. I tentokrát je tato jejich chuť a rozsvícená samozřejmost jejich bytí na jevišti společně s pěknou mluvou tím největším kladem inscenace. Druhá věc je, co jim k hraní nabízí hra (na motivy Pohádek z Orlických hor J. Lukáška) a z ní vyplývající režie. A jsme opět u hlavní nemoci her a inscenací pro děti: téměř vše, dlouhým úvodním monologem počínaje a čtyři či pětinasobným závěrem konče, je ve slovech, zatímco příležitosti k jednání vytvářeného mizanscénou a pohybem je pramálo a nepomáhá k nim ani plošně pojatá, nepříteli strukturovaná scénografie. Přesto je třeba pochválit, že toto dílko Miloše Smetany patří dik nosnější předloze mezi zdařilejší.

DS Jana Lišky Třešť: *Kouzlo přátelství* - hra se rozpadá na dvě vedle sebe běžící pásma: to první, jež hru exponuje i uzavírá, se týká hašteření Slunečnice, Měsíčnice a Větrnice o to, kdo je důležitější, to druhé identity malého strašidla; souvislost jen velmi malá, spíše chtěná, formální, společné téma vyjádřené titulem jen těžko zbadatelné, děj dosti zamotaný, motivace občas šroubovaně chtěné, chybí nosné dramatické prvky, cíle, jichž by se dosahovalo jednáním. A opět: slova, slova, slova, pořád se mluví, vše se nám řekne a k ničemu to nevede. Hrající děvčata jsou přirozená, s podivuhodnou jiskrou, malý představitel strašidla spíše deklamuje. Barvitě kostýmy (někdy až moc), zajímavá scéna z maskovacích sítí, žel, málo využívána pro práci v prostoru.

Mikrle Jaroměř: *Kráska v dřevě spící* - soubor přepracoval loňskou dvoudílnou inscenaci, s níž se zúčastnil Šrámkova Písku a Loutkářské Chrudimi do jednoduché podoby pro děti - což spočívá v nahrazení druhé, kanibalské části krátkým dovětkem, v němž se maňáskový princ proseká do zámku, probudí komorníky, psa, královské

rodiče a nakonec i princeznu, požádají rodiče o souhlas - a bude svatba. K drobnějším problémům původní části, vtipné, ale z hlediska dějově-tematické linie poněkud „bublinózní“ pokusy sexuální výchovy nezralých monarchů, jak přijít k dítěti a dodatečně uspávání zbylého osazenstva zámku po příjezdu víly v kočáru taženém draky, smysl předčítání pohádky o Červené Karkulce - vesměs prvků, které sice přidávají čas potřebný pro jinak kratičkou pohádku, ale ubírají klíčovými body na razanci, tak přibyl obdobně rozředěný happyend. Přesto představení patřilo k vrcholům přehlídky. Musím znovu opakovat, že nápaditost divadelního myšlení a loutkoherecké (maňáskářské) umění, s nímž zvládají desítky drobných vtipných detailů včetně řešení drobných závad, k nimž dojde, může Mikrletům závidět kdekterý profesionální loutkářský soubor. Stejně jako přítomní „činoherci“.

Divadlo a jiné Praha: *Čertův švagr* - pohádka Boženy Němcové je dobrá volba: má hlavu i patu, je o něčem a vládne krásným jazykem. Dramatizátor a režisér navíc ukazuje, že umí převést epický materiál do divadelního tvaru šikovnými zkratkami a také živými pohybovými akcemi. Problém, od něhož se odvíjí nedostatky inscenace, spočívá v neujasněném žánrovém a stylovém uchopení. Bílé plachty pozadí s neumělými, téměř dětskými malůvkami jako by nabízely neiluzivní hravost, kostýmy by rády byly co možná echtovně realistické a herci chtějí hrát (psycho)realistické drama. Jenže na tento styl nemá pohádka materiál a herci schopnosti. Když se pak přidá až příliš důkladné pojednání situací a některé zbytné obrazy (zejména ty v hospodě a při návratu domů), vznikne téměř dvouhodinová, zbytečně zatěžkaná až zdoluhavá inscenace. Krátit je třeba především mnohomluvnost a přílišnou podrobnost situací - a vždy po tématu.

TYL Čelákovice: *Jak si Kuba nevzal princeznu* - také čelákovická inscenace trpí žánrovou neujasněností, kterou exponuje už několikanásobný úvod: uprostřed na šňůrách jakési velké prádlo, vlevo naturalistický plůtek

se zavěšenými hrnkami, vpravo obdoba lavička - malý chlapec v civilních šatech nás fanfárou na trubku naladí na jamareční divadlo, nastoupí o něco větší chlapec ve venkovském oblečení, de facto realisticky hrábne párkrát do pomyslné trávy a ulehne, vystoupí čtveřice dětských zpěváků s kytarou a na principu otevřeného divadla zazpívá *Bratře Kubo*, načež nastoupí chór divadelníků (zpola v současném civilu, zpola ve folklorních skorokrojích) a napadne ho, že když nemají co dělat, mohli by si zahrát divadlo (zprofanovaný „dvoreček“, nota bene teď, když už na půdě divadla dávno jsme), aby se vzápětí ukázalo, že je samozřejmě vše připraveno: pověšená prostěradla mají na sobě našita okénka i se záclonami, princezna, až na ni přijde řada, se dostaví v brokátu vedle tatínka krále v proužkované košili a s ošatkou na hlavě, zatímco vojáci mají čepice složené z novin... Má to být divadelní iluze? Otevřená hravost? Principy lidového divadla, využívajícího co dům dal? Hra na, nebo realismus? To, co je silnou stránkou souboru - autentická tvořivá hravost - potřebuje osvobodit zpod nánosu neujasněnosti a realisticky popisných prvků, aby vynikla spousta hezkých nápadů, prozrazujících moderní divadelní citění. A za zamyšlení by stálo i myšlenkové vyznění: za co byl vlastně Kuba odměněn?

DS Zdobničan Vamberk,
Honza a kouzelnice Bambulína

Zdobničan Vamberk: *Honza a kouzelnice Bambulína* - vamberští mají tradičně slušné herce. Jenom by potřebovali uhlídat míru teatrální expresivnosti. Jednak aby nebyla inscenace tak monotónně překřičená, jednak aby působili věrohodněji. A hlavně potřebují najít či ještě lépe vytvořit si text, který není bezmála nepřekonatelným soupeřem jejich snažení. Zkrátka text, který má nějaký smysl a nesnaží se jen vyrábět legraci, aniž nabízí jakoukoli hodnotu. Mladý švec Honza si kdoví proč nechal udělat obrovskou palici, ale vyhlašuje, že se chce jen podívat a nemíni zachraňovat princeznu Kristýnu vězněnou kouzelnicí Bambulínou (asi od toho, že má kostým pošíť bambulemi?), která ji údajně drží, protože neposlouchala a zlobila krále, ale zároveň prohlašuje, že jí jde o to, aby král trpěl, kouzlit neumí, zato však vládne strašidlům, jako je bílá paní. Ta naopak kouzlit umí, ale Honzu se místo toho snaží pacifikovat jakýmsi nápojem. Honza princeznu nechce, ale princezně se líbí, tak se vezmou, král a komoři jsou hamižní zbabělci, ale v závěru mírnix týrnix přijdou do kouzelničiny sluje a když se dozvědí, že princezna odchází s Honzou, jsou náramně spokojeni - zkrátka typický „pohádkový“ guláš uvařený z všemožných klišé tohoto typu pohádek. Soubor se evidentně snaží rozhýbat jeviště - ale k tomu potřebuje, aby to hra umožňovala. Nevyplatilo by se ten čas promarněný nad špatnou hrou užít k adaptaci nějaké slušné literární předlohy?

Vrchlický Jaroměř: *Královna k sežráním* - hra se zdá mít snad až příliš průhlednou dějovou linku: královna má být sežrána drakem, jenž to co pět minut odměřuje svými hlášeními skrze okno, nešťastně páže se tomu snaží zabránit hledáním statečných zachránců, kteří se však vždy ukáží jen chvástaly, co utečou při prvním zařvání draka, a popletená kouzelnice není mocna vykouzlit nic užitečného, takže se do toho (po patřičném vyznění vzájemné lásky) musí pustit zamilované páže. Jenže! Jenže když má dojít k sežráním či boji, drak, který dosud výhrůžně oznamoval nadcházející

DS Vrchlický Jaroměř,
Královna k sežráním

cí hostinu, prohlásí, že je vegetarián, který nejradši okurky (!) a kouzelnice, která dosud zmateně přihlížela dění, jež mohlo skončit i získáním královny některým ze zachránců, nám prozradí, že vše byla její intrika, aby dostala příliš slušnou královnu a příliš nesmělého panoše k sobě. Zkrátka žádný Shakespeare, nadto sem tam s poněkud lacinějšími aktualizacemi a mnohými legráckými výraznými kladem inscenace jsou uměřené herecké výkony trojice protagonistů - ale přece jen by stálo za to vidět trochu víc napětí z narůstajícího nebezpečí, trochu víc skryvané lásky mezi královnou a panošem a trochu víc záměrnosti ze strany kouzelnice, aby nakonec nevystoupila jako deus ex machina.

Osm soutěžních inscenací doplnilo ještě pět hostů: Divadlo Tramtárie z Olomouce zahrálo svou vlastní hru *Hugo z hor*, DS Žďár nad Sázavou *Začarováno volá*, turnovské Divadelní studio *Krále Maciuse prvního*, místní loutkářský soubor *Krása Červený kvítek* a jihlavský NaKop Tyjatr inscenaci *Hrnečku, vař aneb Dvě pohádky pro mlsné jazyčky*.

Přehlídka byla jako obvykle dobře zajištěná místním Adivadlem a to i navzdory vytěsnění souběžnou akcí města z mnoha prostor kulturního domu Ostrov. V inscenacích se sice objevovaly obvyklé nemoci tohoto

oboru (nepříliš kvalitní texty, upovídanost, nedostatek práce s jevištním jednáním v prostoru ad.), ale přece jen letos nebyly tak výrazné a úroveň přehlídky byla vyšší. Šestice rozborových seminářů byla přínosná a příjemná oboustrannou otevřeností a přátelskou snahou dobrat se podstaty věcí. Je tedy na co se těšit i za rok.

Luděk Richter

PŘÍPAD ŠTIBOR ANEB MUŽ S TELEFONEM

Ze zákulisí Adivadla Havlíčkův Brod: seniorští tahouni si vychovali plnoprávného nástupce v organizování celého kolosu přehlídky. Jeho příčiněním dokázali letos překonat objektivní překážky způsobené kumulací společenských akcí ve městě, soustředěných do prostor kulturního domu. Poradili si i s vysokým počtem přihlášených souborů a zabezpečili vysokou diváckou účast dětí a dospělých. Operativním zázemím v průběhu samotné přehlídky byl letos sice malý, ale opět po všech stránkách dobře zabezpečený bar, jak jinak. František Štibor všechny nastalé situace komentoval příjemným lišáckým úsměvem a završoval rozhodujícím telefonátem. Jako by hrál napínavou hru o všem očekávané vítězství. Zropačitěl jenom ve chvíli, když jsem mu řekla, že „honzo- vatí“, čemuž zasvěcení účastníci havlíčkobrodského dění dobře rozumějí. Samozřejmě to znamená, že všechno běží ve správných kolejích. František již v divadle zastupuje střední generaci a spolu s kolegy se snaží získávat do souboru mladé nadšence. Blyská se na časy? Věřme, že ano. Díky.

Karla Dörrová

Zprávy ze souborů

HOLICKÉ ŠTASTNÉ A VESELÉ

V programu holického divadelního souboru se vánoční (světová) premiéra hry *Šťastné a veselé!* připisuje památce jeho dlouholeté členky Boženy Zemánkové, která místní soubor a pozemský svět opustila loni ve věku devadesáti let. Inscenace jako divadelní vzpomínka však nebyla ani trochu smutná nebo sentimentální, tradiční předvánoční představení rozbourilo do posledního místečka zaplněný sál smíchem a náladou skvělou, byť příběh měl i smutnější noty, ale jaksí hodně v pozadí. Jako autor se blýsknul herec, režisér a principál souboru Pavel Hladík. Humor a sranda mu nikdy nebyly cizí, s šarmem sobě vlastním baví přátele a určitě šťve nepřátele, které jako muž činu a slova (před časem i starosta města) určitě také někde skladuje. V divadelním sále však nikdy.

Pavel Hladík sepsal kuchyňský vá-

noční příběh. Točí se kolem přípravy Štědrého večera se všemi známými rituály, tradičními úklady, pečením a vařením, zdobením stroměčku, balením dárků i cestou na hřbitov, kam se chodí pálit svíčky za ty, co se nedožili. Vše sepsal v duchu a formě jakéhosi divadelního sitcomu. O sitcomu se tvrdí, že bývá dobrý, když se publikum směje nejpozději při každé třetí větě a Hladík ten systém naplnil vrchovatě. Bonmot střídá bonmot, jedna komická situace evokuje další. Prostě příběh ze života, jak ho Pavel odpozoval či možná sám v některých situacích zažil. Ostatně si myslím, že se v něm našel nejen divák.

A herci byli skvělí: Božena Voříšková jako matka i autor v roli otce. Perli-li každou větou dialogu. Stárnoucí, dosud neprovdaná dcera Eliška (Iva Skálová) obdaruje rodiče nečekaným sňatkem s ňoumou, rodinným přítelem (Petr Hlavatý), který po léta dochází ke štědrovečernímu stolu – leč najednou si všimne i Eliščinu přitažlivosti a je la- pen. U štědrovečerní tabule se objeví také okouzující a nedoslýchavá babička (Libuše Straková) a rodinní přátelé (Ivana a Vítězslav Vondroušovi), kteří řetěz nedorozumění vyšroubují do groteskní spirály. Korunu všemu nasadí „ztracený syn“ Tomáš (Vladimír Hladík), jehož rodina podezřívá, že

DS KD Holice, Šťastné a veselé

žije s nějakou ženštinou, kterou se os-
týchá představit. A je to tak: jenže onou
„dámou“ je půvabné ženské stvoření
– jeho maličká dcerka, kterou vycho-
vává. A tak jako v americkém filmu je
po smrti legráček najednou dojemně,
laskavě a krásně. Jak se to pod stro-
meček sluší.

Je to divadlo pro přátele, kamará-
dy a sousedy, jak se to od poctivého
ochotnického představení očekává.
Jeho lidská (a komediální) hodnota
spolu s bezprostředností hereckých
výkonů však jistě potěší i další diváky
a určitě nejen v Holicích. Tak Šťastné
a veselí!

Saša Gregar

HERECKÁ CHEMIE VESELÉHO ZRCADLA

Činoherní verze filmových titulů
Rebelové či *Šakalí léta*, dramatizace
románu *Jak jsem vyhrál válku* nebo
Dykův *Krysař*, také „tematické“ insce-
nace pro družební zájezdy do Austrá-
lie, např. *Hallo, Australia*, v níž našim
protinožcům představili české dějiny.
Ale také inscenace s nejmladšími stu-
denty na přehlídkách Dětské scény,
Emil a detektivové a další, to je pou-
hý zlomek z aktivit, které má na kontě
Lenka Janyšová a její **Veselé zrcadlo**
– soubor orlickoústeckých gymnazistů.
Jako jiné studentské ansámby je stále
obnovován novými tvářemi, ale dnes
je již pevnějším „souborovým“ uskupe-
ním, protože se vracejí i ti, co už studu-
jí na vysokých školách nebo jsou jinde
v životě.

Ke své nové inscenaci si vybrali
formou i obsahem specifický text *Lás-
ka jest chemie* od Viliama Klimáčka.
Čtyři hříčky, v nichž si známý sloven-
ský dramatik pohrává nejen s českým
jazykem, ale i s naší historií, navíc
s podtexty „chemických prvků a jejich
reakcí“. První část je inspirována hrou
bratří Čapků *Ze života hmyzu*, druhá
protektorátním filmem *Eva tropí hlou-
posti*, třetí socrealistickou hrou *Parta
brusiče Karhana* a poslední *Pemíko-*

Veselé zrcadlo, Láska je chemie

vou chaloupkou. Všechny sjednocuje
groteskní, až absurdní nadhled, který
se v inscenaci Veselého zrcadla pre-
zentuje stylizovaným herectvím, me-
chanickým pohybem či ironickou dikcí.
Soubor, s ohledem na zkušenosti her-
ců (mnozí stojí na jevišti poprvé) zvlá-
dá nástrahy textu tu lépe, jinde méně
srozumitelně. Velmi příjemným zážit-
kem je první část, v níž chemické prv-
ky bojují o své „slučování“ (jako motýli
u bratří Čapků) – herci hrají disciplino-
vané složité pohybové mizanscény
a daří se jim pointovat situace. Ve
druhé části publikum pobaví „hrou“ na
filmy pro pamětníky (velmi úspěšně
Nikola Honzová, Evelína Minářová a
Zdeněk Jirásek). Třetí část si insce-
nátoři poněkud ztížili neohrabanými
změnami prostředí a příliš doslovnou
charakterizací, pokus o jednodušší
metaforu by byl čitelnější. Pro poslední
díl, *Pemíkovou chaloupku*, jakýsi po-
hybový epilog, zatím inscenátoři nena-
šli srozumitelnější klíč, hra končí cha-
osem na scéně i v hlavě diváka. Což
je škoda, inscenace Veselého zrcadla
– sic nabízející i „vážnější zamyšlení“ –
má šanci mít ironický a humorný nad-
hled nad našimi životy, „chemických
reakcí“ mezi publikem a jevištěm by
tak mohlo být více.

V každém případě však jde
o úspěšný pokus veselých zrcadelní-
ků vyrovnat se s různými styly herec-
tví a uvědomělou hereckou souhrou.
Přátelské publikum se dobře bavilo
a především ocenilo energii mladých
herců, jež byla nejjistějším (i chemi-

kým) katalyzátorem představení. Viděli
jsme 24. května 2015 na jevišti ústeč-
ké Malé scény.

Saša Gregar

POSLEDNÍ DOUTNÍK CHUTNAL

Jedním z pilířů Divadelního sou-
boru, působícího dlouhá léta při ho-
lickém Kulturním domu, je bezesporu
Pavel Hladík. Chlap v nejlepších le-
tech, vybavený přirozenou člověčinou
i zkušeností, muž nepřehlédnutelný, s
dikcí zdůrazňující osobní rozvážnost
a nadhled. Ponechme stranou jeho
organizační schopnosti (každý dru-
hý rok pořádá národní přehlídku jed-
noaktovek), a soustředme se na Pavla
Hladíka coby herce. V dubnu měla na
scéně holického Kulturního domu pre-
miéru inscenace hry finského, švédsky
však píšícího, autora Bengta Ahlforse
Poslední doutník, v níž jmenovaný do-
slova exceluje.

Role bývalého ředitele gymná-
zia Ragnara jako by Pavlu Hladíkovi
byla napsána na tělo. Penzista v ja-
kémisi finském provinčním městečku
by mohl vést spokojený život, kdyby
nebyl vystavován „ochranitelskému“
peskování ze strany své manželky
a neměl neustálou potřebu sarkasticky
glosovat dění ve svém okolí. Ahlforso-
va komedie nešetří nic a vyjadřuje se
dosti vyhraněně i k pokrytectví církve.
Je to přítel farář Helge, kdo Ragnarovi
chodí (a nejen chodí) tajně za man-
želkou... Máme Ragnara spíše litovat
než mu nepokrytě držet palce? Hladík
vymodeloval svoji postavu s patřičným
gustem a užívá si nejednoznačnost,
na níž staví. Sympatie diváka získá-
vá postupně, krůček po krůčku, a ten
mu proto rád odpustí i pár věcí, které
bývalého pedagoga zrovna nešlechtí.
A jsme u jádra věci. Vytvořit na jevišti
člověka z masa a kostí a samozřejmě
s duší může jenom ten, kdo má svo-
ji figuru o co opřít. U Hladíka jsou to
všechny vlastnosti vyjmenované o pár

D I V A D E L N Í

Poslední doutník chutnal, Pavel Hladík a Iva Skálová

fórky a vtípky, které nebyly ve scénáři a autor by se divil, co tam nenapsal. Leč soubor nedělal nic násilně, vše zůstalo v intencích hry. Výsledkem byl spokojený divák s rukama zčervenalýma od potlesku a herci, spokojení, že se povedlo něco navíc. Soubor se po představení sešel na sále u stolů, které si sám prostřel donesenými vlastními výtvary zákusků, dortů, rolád, jednohubek, pomazánek a vím já vůbec čeho všeho ještě. Herci poseděli, zavzpomínali na příhody na štacích, vyslechli pochvaly od režisérky k jednotlivým postavám. Promluvila i starostka města paní Mgr. Eva Mücková. A stačili i prozradit, že se již pracuje na podobné komedii od stejného autora. Tak se můžeme těšit. Meziměstské hry se blíží. Půlrok není moc na nastudování hry, i když už začali a tak budeme držet palce. Ať se daří!

Antonín Kohl

MEZIMĚSTŠTÍ DIVADELNÍCI SE LOUČILI

řádků výše. Vlastnosti utvářející jeho charisma. Nic proti Tomáši Töpferovi, jehož jsem ve stejné roli viděl před pár lety na pražské Fidlovačce, Hladíkovi jsem jeho vctění do Ragnara věřil daleko, daleko více.

Holický *Poslední doutník* si rozhodně nenechte ujít. Lída Voříšková si vychutnává svoji Anneli, nevěrnou ženu. Lehké to určitě neměl Petr Hlavatý, věrohodně sehrát mravně selhávajícího faráře vyžaduje odvahu. Obstál však se ctí. Čtveřici postav doplňuje ještě Helgeho dcera Monika v podání Ivy Skálové.

Ahlforsův *Poslední doutník* je někdy uváděn pod sloganem, že láska kvete v každém věku. Jistě, i o tom se zde hraje, věci k zamyšlení však z jeviště přichází mnohem více. Režisérka Jitka Juračková to dobře ví a díky Pavlu Hladíkovi zdůraznila vše podstatné. Bravo, pane Hladíku, bravo Holice.

(Divadelní soubor KD Holice:
Bengt Ahlfors *Poslední doutník*,
premiéra 18. dubna 2015)

Převzato: Roman Marčák
– Týdeník *Perštein*,
foto Ladislav Formánek

V sobotu 25. dubna se v divadle na nádraží v Meziměstí loučil místní soubor J.K.Tyl se svojí úspěšnou divadelní komedií *Peklo v hotelu Westminster*. Derniéra proběhla velice úspěšně před naplněným sálem, jehož silné reakce dávaly najevo, že se hra opět líbí. A bodejť ne. Místní soubor nezklamal a obohatil představení derniérovskými

STANDING OVATION V DIVADLE V BROUMOVĚ

Patřil místnímu hereckému souboru a stalo se v pátek 6. března 2015 po premiéře divadelní komedie francouzských autorů Patricka Haudecoeur a Danielle Navarro-Haudecoeur *Máto-*

DS J. K. Tyl Meziměstí, *Peklo v hotelu Westminster*

DS Broumov, děkovačka po hře Mátový nebo citron?

vý *nebo citron*? Divadelní soubor prošel opět značnou proměnou, či vlastně výměnou herců. Mladý herecký kádr se nedaří stabilizovat a jsou pro to zcela objektivní příčiny - odchody na studia, zakládání rodin, stěhování za manželi, získání práce jinde a mnoho dalších.

A tak pan Petr Hlavatý, který vzal na svá bedra břímě režiséra (ale také dál hraje) pomalu snad začal šedivět, když asi před rokem potřeboval obsadit novou hru. - Ano, před rokem, tak dlouho ochotníci zkoušejí novou hru, než se odváží předstoupit před obecenstvo. A osud také začal házet klacky pod nohy, jeden herec v čase zkoušek na delší čas onemocněl a byl dvakrát operován, druhého postihl těžší infarkt a prodělal v Hradci Králové poměrně těžkou operaci, premiéru už nestihl. A zemřel správce divadla, nezapomenutelný Miloš Rain, tvůrce divadelních scén a divadelní všeučitel, to byla velká rána. Scénu nakonec vybudoval Antonín Miewald. A tak se hrdinou souboru stal pan Josef Palhoun, kterého se podařilo získat pro divadlo asi měsíc před premiérou - za tři týdny se svoji nemalou roli sluhy naučil a premiéru dobře odehrál, a to nikdy dřív divadlo nehrál.

Jeden „chytřej“ mi před časem povídá: „Co na tom zkoušíte rok? Se doma naučím text, v divadle mi obličnete, v čem to mám hrát a jednu, ne?“ Tak takhle jednoduché to rozhodně není. Patrně ten „chytřej“ ani netuší, že text se nedá jen odříkat, že záleží také na tom jak se co řekne, kde se dá důraz, kde pauzička, jak se co zantonuje. A oblečení herce? Už dávno

jsou pryč časy, kdy se i kolem ochotníků točily pilné švadlenky a fundus v divadle se udržoval díky jejich ochotným rukám bez nároku na odměnu. Jim i ochotnickým hercům vždy byla a je odměnou pouze spokojenost diváka a jeho potlesk. Také proto výše uvedený standing ovation (potlesk obecenstva vestoje) vhepal při děkovačce nejednu slzu do očí herců, kterou rutinně skrývali v rozzářeném obličeji. A opět pan „chytřej“: „Hele, nekecej, tak co děláte s téma prachama. Jsem si spočítal, že za plné divadlo, a to jste měli, vyberete na vstupným takových 9 000 Kč a to budete mít ještě nějaké opakovačky, že!“ Asi myslel reprízy. Chudák netuší, že vstupné není příjmem souboru, že divadlo jako budova má svoje náklady, musí se vytápět (i na zkouškách), svítit, uklízet, plakáty něco stojí. Zbytečná námaha, takoví chytří se se mnou baví už 50 let a stále si myslí svoje.

Proto je dnes také nutné myslet na sponzory a děkovat jim. Bez nich by to opravdu nešlo. Je jejich zásluha, jaké Broumov krásné barokní divadlo má, že má také svůj soubor, který dokáže uspokojit svého diváka i reprezentovat Broumov v jiných divadlech naší vlasti a získávat ceny na divadelních přehlídkách. V minulosti se vyskytly názory, že ochotnická činnost je vlastně koníček a že by si herci měli divadlo platit, každou zkoušku, každé představení. - To může vyslovit jen člověk, kterému divadlo nic neříká, sám do něho nechodí a hlavně mu vůbec nerozumí. Proto se nemůžeme na ochotníky dívat jako na spolek - dejme tomu - švadlenek či pletařek, které se po večerech scházejí, aby si vyměnily vzory nebo střihy.

Členka „spolku šiček“ nebo člen zahrádkářů, když přijde na schůzku, tak přijde. Když nepřijde, nepřijde a vše je v pohodě. U divadla to zásadně nejde. To není činnost jen pro vlastní potěšení, je to nezištná, neplacená činnost pro potěšení druhých, diváků. Divadelní soubor můžeme, pro větší pochopení, směle přirovnat k fotbalovému oddílu města. Tam hráči do oddílu nastoupí samozřejmě nejprve proto, že je baví fotbal hrát a že to umí. Také koníček. Ale pak se stane řeholí, už nehrají jen za sebe, pro své potěšení a pro diváky, hrají za město. Jsou reprezentanty města, město i další sponzoři je dotují finančně, protože je to nutné - něco to stojí, nevysvětlíš to jen tomu, koho fotbal nezajímá a je pro něho zbytečný. Divadelní ochotníčeni musíme chápat stejně, i divadelníci mají své soutěže o postup, kde reprezentují město. Když divadelní soubor přijede jako vítěz celostátní divadelní přehlídky s diplomem a cenami, a přijmou vás představitelé města (což se mi, jako členu souboru v Meziměstí stalo několikrát), máte upřímnou radost, že oni mají radost, a že poroty měly radost. A hlavně diváci.

Herecká řehole je tuhá, sportovní oddíl má vždy několik náhradníků, pro něž platí stejná pravidla, ale divadelní ochotník? Záskok je možný jen výjimečně, a to ještě jen v malých rolích. Petr Hlavatý, nebo já, autor článku, jsme hráli i s horečkami, těžkou angínou, na jevišti jsem dokonce stál, když mi zemřel otec. Zrušit představení s vyprodaným sálem nebo představení na krajské soutěži, když se bojuje o postup do celostátního kola, to znamená zabrzdit celý soubor v postupu o rok i více let.

Tak je třeba chápat ochotníky. Jak uvnitř souboru, tak z vnějšího pohledu, od zastupitelů, sponzorů. Všichni by měli rozumět pojmu „ochotnický divadelní soubor“, co tento pojem, obnáší! A pokud to jde, pomoci. Herec nosí na jeviště vše, nejen sám sebe, ale především svoji duši. A není-li to duše herecká, divák to pozná. Věřte mi!

Antonín Kohl, foto z premiérové děkovačky Tomáš Církľ

„TEMNO“ V JEDNOM KOLE

DS Temno z Týniště nad Orlicí potvrzuje pravidlo, že „nejen divadlem živ je člověk“. Pro ukázkou předkládáme některé jejich aktivity. Podíleli jsme se např. na vernisáži obrazů V. Macků *Andělská křídla* kde temňáci J. Březková, L. Šťovíčková a L. Stolín svými písněmi z her *Koule* a *Ještěři* zpřijemnilí nádhernou atmosféru, a E. Drábková průvodním slovem okouzila nejen paní malířku, ale i početnou veřejnost. Zúčastnili jsme se i *Kácení máje* – již několik let si kulturní komise v Albrechticích nad Orlicí nedokáže představit svou akci bez naší účasti. Přítomní vždy očekávají recesi a vtipné dialogy, letos se předlohou venkovské taškařice stala aktualizovaná Jiráskova *Lucerna*. Také nás poji letité přátelství s dětským domovem v Potštejně. Vzájemně se zveme na své akce. Potštejnští nechybí na premiérách a ochotníci se ochotně a aktivně účastní dětských akcí. Ale zpátky k divadlu. V současné době je velký zájem o naši inscenaci hry D. Drábka *Koule*, se níž DS Temno sjíždí scény nejen české, ale i moravské. V šestnáctileté historii souboru je nejvíce reprízovaným dílkem *Meresjev* (57 repríz), ale už se uzavírají sázky, že právě *Koule* toto číslo překročí. A na závěr premiéra: historicky první

produkcí divadelní inscenace v nově otevřeném zrekonstruovaném Kulturním domě v Týništi nad Orlicí byla hra *Ještěři* v režii Evy Drábkové, slavnostní premiéry se zúčastnili všichni autoři, David Drábek, skladatel Darek Král a textař Tomáš Belko. Jejich očividná spokojenost s předvedeným dílkem je novým zdravým impulsem do další temňácké činnosti a nejen té divadelní.

Libor Stolín

SPOLEK DIVADELNÍCH OCHOTNÍKŮ DIVIŠ ŽAMBERK

Náš divadelní soubor má štěstí na své členy ochotníky. Každý rok dokážeme nastudovat jednu inscenaci. Máme několik režisérů a tím pádem nastudování divadla neleží na jednom člověku, ale na tom, který dřív přijde s novým nápadem. V dnešní době není jednoduché náročného diváka zaujmout a pobavit. Dvě sezony se v našem spolku hrály docela vážné kusy. Chtěli jsme vybrat nějakou komedii, ale nastala otázka jakou. Napadlo mě podívat se do našich zásob - máme uchované divadelní texty, které se buď hrály, nebo je někdo chtěl nastudovat. Našla jsem divadelní knihu N. V. Gogola *Ženitba*, zaujala mě i tím, že pře-

klad je z roku 1933. Samozřejmě jsem měla pochybnosti, ale každý, koho jsem oslovila, byl nadšený. Tak jsme se pustili do práce. Premiéru jsme měli už 4. dubna 2014 v Divišově divadle v Žamberku a do dnešního dne jsme zahráli deset repríz. Herci se ve svých rolích přímo vyžívají, a bylo by jim líto přestat *Ženitbu* hrát. Letos v březnu jsme se zúčastnili přehlídky ORLIC-KÁ MASKA, kde nás porota kladně ohodnotila a my dostali ještě větší chuť v hraní *Ženitby* pokračovat. A moc mě těší, že se baví nejen diváci, ale i herci.

Ivana Šrámková

KLASIKA NEBO MODERNA?

Nikolaj Vasiljevič Gogol – *Ženitba*. Titul, s nímž se mnozí setkají už ve školní škamně, já například před desítkami let před maturitou, jak jinak a kdy jindy? Když před dvěma léty v květnu za námi přišla naše režisérka Iva Šrámková s nápadem nastudovat tuto hru, řekli jsme si proč ne. V Žamberku již dlouho nebyla ruská klasika. A tak, po vzájemném kývnutí, na nás čekal nelehký úkol - vybrat správnou verzi scénáře. Nakonec dostal šanci překlad Bohumila Mathesia z roku 1933 proti známé a často využívané dramatizaci Leoše Suchařípy z roku 1979.

Hlavním důvodem našeho rozhodnutí bylo klasičtější vyznění původního ruského originálu oproti moderněji pojaté verzi pana Suchařípy. Někteří ještě znají význam slova „dohazovačka“, ale víte mnozí, co to znamená „podpěnka“, co jsou „pěrka“ nebo když někdo někomu „nabančí“? A tak jsme si řekli, ať se někteří něčemu novému přiučí.

Začaly přípravy, zkoušky, scéna, rekvizity, návrh a shánění kostýmů. Není jednoduché na některé nekomfortní postavy sehnat něco dobového, nebo co se mu podobá. Bylo to z počátku tajemné a zajímavé, já například klasiku nikdy nehrál. Během zkoušek se zažilo mnoho veselých okamžiků, které vzbuzoval nejen děj, ale i zasažení klasického textu do dnešní doby. Např. replika jedné z postav jako odpověď na otázku: „Proč odešla, co se stalo? - Asi něco na dámské toaletě!

SDO Diviš Žamberk, *Ženitba*

– *Došel papír!* Představte si vést tak dialog na vážné zkoušce, pět minut máte co dělat, abyste se uklidnili. Takových momentů, které však režisérka důrazně zakázala pro představení, nás čekalo mnoho.

Od počátku jsme řešili i tento problém – nedostatek vhodných typů pro epizodní roličky, přesto, že v našem kumštu „není malých rolí“. Jednalo se o postavy Duňásky, kupce Staríkova, sluhy Štěpána a hlas kočího ze zákulisí. Kupec byl předurčen Liboru Toncrovi, a protože je osvědčeným hercem, padla volba na velmi netradiční pojetí – všechny zmíněné postavy odehrál sám jako čtyřroli. I když si Iva nebyla jistá, nakonec kývla. A tento zámysl měl skvělý úspěch na všech prknech, kde jsme vystoupili.

Nakonec přišel okamžik premiéry, generálka jako vždy ještě nervózní, až to vzbuzuje pocit, že na jevišti nemáte co dělat, neumíte text a za dva dny má přijít vyprodané hlediště známých, kamarádů a spolupracovníků. Premiéra se ale velice vydařila a nám se ulevilo. Aby ne – před plným sálem Divišova divadla v Žamberku s desetiminutovou děkovačkou se hraje samo.

Ani jsme netušili, že to je hra na delší dobu, než na jednu sezónu. Už máme za sebou jedenáct představení v Žamberku a okolí, další nás čekají. A možná pojedeme na „turné“ na Moravu, potěšit své známé a kamarády i na jiném konci republiky.

Vrcholem našeho dosavadního snažení byla účast na festivalu ORLICKÁ MASKA, kde jsme získali pět cen včetně ceny za režii a k tomu doporučení na přehlídku do Volyně. A kdo dostal jednu z cen? Samozřejmě Libor Toncr za již zmíněnou čtyřroli.

I když jsme se do Volyně nedostali, tak už nyní víme, že naše snažení nebylo nijak marné a zbytečné. Vždyť co radosti, potěšení a veselí jsme rozdali lidem, které jsme vytáhli od televizních obrazovek. Potěšil nás jejich potlesk a smích, asi jsme něco udělali dobře. Vždyť ať hrajete cokoliv, důležitá je reakce diváka, to je jediné ocenění toho, co děláme.

Vladimír Fabián

Hana Voříšková a J. A. Komenský

PUTOVÁNÍ S JANEM AMOSEM

Na neděli 22. listopadu chystáme v choceňské ZUŠce Divadelní přehlídku inspirovanou životem, dílem a dobou Jana Amose Komenského. **Životní osudy a cesty J. A. K.** si mezi sebe rozdělili a v sedmi dílech sehraji: Jana Mandlová se svými žáky z Dramatické školičky ve Svitavách, Hana Voříšková a Dana Kaňková z choceňské ZUŠky, Jarka Holasová se svými žáky ze ZUŠky v Jaroměři, soubor Mikrle ze ZUŠky z Jaroměře, Tomáš Hájek z Poniklé, Divadlo DNO a Divadlo jednoho Edy. To vše za hudebního doprovodu Pavly a Karla Šefrnových ze Svitav.

Hanka Voříšková

*** NA VĚDOMOST SE DÁVÁ

- divadelní soubor Jiráskova divadla v Hronově připravuje na motivy pohádky Boženy Němcové *Jak se holky uhlířovy v pekle napravily* v režii Rostislava Hejcmána.
- pan Miroslav Houštěk připravuje

s hronovským divadelním souborem a přizvanými hosty *Vojnarku* Aloise Jiráska.

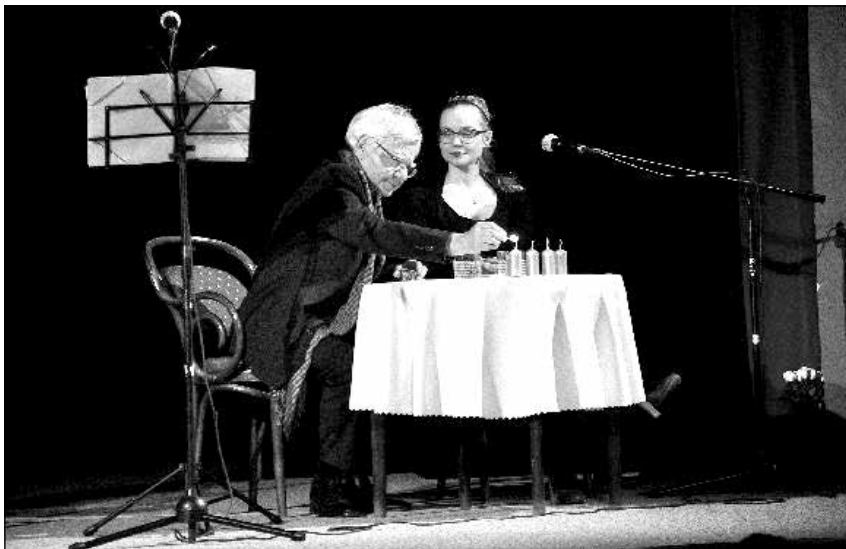
- v Červeném Kostelci v Divadelním souboru Na Tahu režíruje Jan Brož inscenaci *Nezralé maliny* Jiřího Hubače, známou též pod názvem *Stará dobrá kapela*. Na jevišti se sejdou zralí herci souboru, po dlouhé přestávce se vrací i herecká osobnost souboru Jiří Kubina.
- Divadelní spolek LOS Libošovice má novou inscenaci. Hru *Babička v trenkách aneb aprílová komedie* podle scénáře Vlastimila Pešky upravil pro soubor a režie se ujal Jiří Pošepný. Premiéra byla 2. května 2015, představení bylo dvakrát plně vyprodáno. Těšíme se na Vás v Českém ráji.

TŘEBECHOVICKÝ SOUBOR SYMPOSION OSLAVÍ 70

Divadelní soubor Symposion v Třebechovicích pod Orebem oslaví v tomto roce neuvěřitelných 70 let trvání. A protože nehrajeme sami pro sebe, ale pro naše diváky, chceme toto úctyhodné výročí oslavit společně s nimi. Měli jsme spoustu nápadů, až jsme se nakonec rozhodli věnovat oslavám celý rok a připravit na každý

Symposion: Loutkování, dílna pro děti s výrobou vlastní loutky

Literárně - hudební pořad *Láskyplné pas de deux*

– autorské čtení básní Jindřicha Tošnera s hudebním doprovodem skupiny Blues G

měsíc jednu kulturní akci. *Loutková-ní* – dílnu pro děti s výrobou vlastní loutky, literárně - hudební pořad *Láskyplné pas de deux* – autorské čtení básní Jindřicha Tošnera s hudebním doprovodem skupiny Blues G, koncert pěveckého sboru Kantiléna a putování strašidelným zámekem, při kterém děti vysvobožovaly ze zajetí krásnou princeznu Orebinku a setkávaly se při tom se spoustou pohádkových postav ztvárněných členy našeho souboru. To už máme za sebou, teď chystáme divadelní workshop pro děti, veřejnou

zkoušku právě připravované hry a o prázdninách nás čeká organizace výtvarné dílny s výrobou obřích loutek do plánovaného průvodu městem. Ten se bude konat koncem září. Podzim bude patřit každoroční divadelní přehlídce Symposion, jejíž zakončení bude vzhledem k letošnímu jubileu určitě velmi originální a překvapující.

Divadlo v Třebechovicích stále žije! A nejmladší členové jsou příslibem pro jeho další pokračování i v dnešní přetechizované době. V době, kdy je stále těžší oslovit náročného diváka...

Ivana Charvátová

Putování strašidelným zámekem

DS NA TAHU ČERVENÝ KOSTELEC a jeho Zlatá kaplička slaví.

Založení Spolku divadelních ochotníků v městysi Kostelci se datuje od roku 1865 a Divadlo J. K. Tyla, jak zní jeho dnešní název, bylo postaveno v roce 1925. Proto červenokosteletští ochotníci slavili, slaví a budou slavit celý rok 2015. Oslavy začaly již v prosinci 2014 vydáním Divadelního kalendáře na rok 2015. Ten jsme na letošní Krajské přehlídce činoherního

a hudebního divadla předávali nejenom účastníkům této přehlídky, ale kalendář byl v prodeji i pro širokou veřejnost. V červnu jsme připravili pro kostelecké děti i dospělé Divadelní dětský den. A na říjen 2015 je připravena Přehlídka červenokosteletských her, které máme v současné době na repertoáru.

Program přehlídky: ČT 15.10. **Kuchařka a generál** 19,30 hod. (premiéra 26. 1. 2013, odehráno 35x), PÁ 16.10. **Dítě, pes a starý herec na jevišti nepatří aneb Cyrano** 17,00 hod. (premiéra 30. 1. 2011, odehráno 27x), **Srdeční záležitosti** 19,30 hod. (premiéra 30. 11. 2013, odehráno 9x), SO 17.10. **Noc na Karlštejně** 17,00 hod. (premiéra 12. 4. 2014, odehráno 9x), **Nebe na zemi** 19,30 hod. (premiéra 24. 11. 2014, odehráno 8x), NE 18.10. **Galavečer** 17,00 hod. Aby toho nebylo málo, tak na prosinec jsme naplánovali premiéru hry Jiřího Hubače **Stará dobrá kapela**. A tak vás všechny srdečně zveme na říjnové oslavy 150-ti let trvání divadelního spolku v Červeném Kostelci a 90-ti let od postavení naší červenokosteletské Zlaté kapličky.

HISTORIE ČERVENOKOSTELECKÉHO DIVADELNÍHO SPOLKU

Ochotnické divadlo v Červeném Kostelci se hraje nepřetržitě od roku 1809. Hrál se sice nepravidelně, ale jen do roku 1831, kdy vyhořelo celé město. Od roku 1835 se díky kaplanu Ehlovi zase ochotnická činnost obnovila, hrávalo se tehdy ve vejsadní hospodě „U třech tatranů“ na náměstí. Tam v roce 1864 vznikla myšlenka založit ochotnický spolek a v roce 1865 byl pod názvem „Spolek divadelních ochotníků v městysi Kostelci“ úředně schválen. Do roku 1925 se hrálo po hospodách, ale po postavení kamenného divadla (dnes Divadlo J. K. Tyla) v roce 1925 se hraje v naší kostelecké zlaté kapličce. Podle dosažitelných záznamů bylo v letech 1883 - 1925 odehráno 291 her, od otevření divadla až do roku 2014 celkem 1308 představení, z toho 506 zájezdových.

Červenokostelecká „Zlatá kaplička“

Od roku 1925 působil v souboru 46 režisérů. V současné době má soubor 88 registrovaných členů, které vede patnáctičlenný divadelní výbor. Za své výkony herecké, režijní, scénografické a kostýmní výpravy obdržel soubor velkou řadu ocenění na přehlídkách v celé republice. Soubor vede vlastní kroniku a je spolupořadatelem východočeské přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla, letos již po osmnácté. Někteří členové jsou zároveň členy Volného sdružení východočeských divadelníků a soubor má své zastoupení v jeho radě. Pořádáme pro své členy tajné výlety a různé zájezdy, pro veřejnost každoroční maskární bál apod.

Nejúspěšnější inscenace posledních let byla hra *Tři na lavičce* Aldo Nikolaje v režii Jiřího Kubiny, která se hrála na 49. Jiráskově Hronově, také hra *Bitva u Kreščaku* Jiřího Šotoly v režii Emilky Dynterové se hrála na 56. Jiráskově Hronově a na 73. Jiráskově Hronově hra *Zelňačka*, kterou podle románu René Falleta zdramatizoval Alexandr Gregar a režíroval Pavel Labík. Se souborem rádi spolupracovali i profesionální herci jako např. Jaroslav Průcha, Josef Bek, Martin Růžek, Stanislav Zindulka, Jiří Klem, prof. František Černý a Jarmila Černíková-Drobná.

Páteř dnešního souboru tvoří režiséři Marcela Kollertová, Jan Brož, Pavel Labík, Jana Jančíková a Vlastimil Klepáček. Další režisérkou je Sylva Pavlíková, která se stará o divadelní potěr a každoročně nastuduje jednu hru. Až do roku 2009 se soubor jmenoval Divadelní soubor při Městském kulturním středisku Červený Kostelec a od tohoto roku nese jméno DS NA TAHU.

HISTORIE DIVADLA J. K. TYLA

Od srpna roku 1864 měl „Spolek divadelních ochotníků v městysi Kostelci“ trvalé působiště v hostinci U Buršů, později přejmenovaném na „hotel Praha“. Dvoupatrová budova hotelu Praha však při požáru z 13. na 14. srpna 1910 lehla popelem a na půlstoletí kostelečtí ochotníci ztratili střechu nad hlavou. Dne 2. ledna 1921 padlo v restauraci „Záložna“ rozhodnutí o nutnosti výstavby samostatného divadla. K finančnímu pokrytí stavby měly přispět domovní sbírky, výtěžky ochotnických představení a společenských akcí.

Na začátku roku 1924 spolek zadal projekt kosteleckému architektovi Robertu Dvořáčkovi. Statické propočty na plánech zpracoval náhodský

stavitel Ing. Antonín Hartman, ocelové vazníky nad jevištěm počítala firma A. Rainberg, strojírny a mostárny Pardubice. Základní kámen nového divadla byl slavnostně položen 3. srpna 1924 a stavba proběhla, i s veškerou instalací vnitřního vybavení, v krátké době patnácti měsíců. Slavnostní otevření nové budovy se uskutečnilo 25. října 1925 Jiráskovou *Lucernou* a *Loupežníkem* od Karla Čapka. Městský stavební úřad ke stavbě vydal až dodatečné povolení 24. října 1926.

Celková kapacita divadla byla 450 míst. Hlediště se šikmým sklonem sestávalo z 15 řad sedadel (celkem 300) a v zadní části oddělených míst k stání, rozdělených na mužskou a ženskou zónu. Na galerii bylo 46 lůžových sedadel (tři lůžka po 8 sedadlech, dvě po 5 sedadlech a dvě po 6 sedadlech).

Na bedrech spolku divadelních ochotníků zůstal po otevření vytoužené novostavby dluh 600 tisíc korun, který byl kompletně vyrovnán až v květnu 1943. U příležitosti 100. výročí úmrtí Josefa Kajetána Tyla byla dne 29. září 1956 budova přejmenována na Divadlo J. K. Tyla. Vedle menších modernizací proběhla od září 1989 do jara roku 1990 větší rekonstrukce budovy (výměny podlahy, sedadel, instalace nové osvětlovací a zvukové kabiny, plynové vytápění, obměna technologického zařízení). Další velkých oprav a dostavby za více než 21 milionů korun se divadlo dočkalo v roce 2006, bylo dostavěno sociální zařízení a kostymérna, opraveny inženýrské sítě, střecha a fasáda. Vyměněna byla i okna, dveře a sedadla v hledišti.

Pavel Labík

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

DIVADELNÍ PIKNIK VOLYNĚ 2015

Letos po čtvrté se konala celostátní přehlídka amatérského činoherního a hudebního divadla v městečku Volyně. Do křesel lektorského sboru usedla MgA. Kateřina Baranovská, Mgr. Luděk Horký, MgA. Jaromír Hruška, Mgr. Petr Christov, Ph.D. a MgA. Jan Šotkovský, Ph.D. Seminář s názvem Diskusní klub vedl s příchozími diváky převážně z řad divadelníků doc. Mgr. Milan Schejbal.

Po dva prodloužené víkendy jsme byli svědky 18 soutěžních inscenací. Naše východočeské barvy hájil bohužel jen jeden soubor, a to TRIARIUS z České Třebové, se svou úžasnou hrou od Florianu Zelleru *Ten druhý* v režii Josefa Jana Kopeckého. Představení se z mého pohledu velice vydařilo, porota ho hodnotila průměrně, ale doporučila inscenaci do programu 85. Jiráskova Hronova. Věřme, že se třebovští po několika letech znovu dostanou do hlavního programu letošního ročníku JH. A nejen pro kvalitu hereckých výkonů, i proto, že ve Východních Čechách je amatérské divadlo na vzestupu, proto by mělo být na JH zastoupeno.

Celková úroveň představení letošního Divadelního Pikniku se jevila na vysoké úrovni, až na pár výjimek. V programu přehlídky se objevilo i Kočovné divadlo Ad Hoc, které v minulém roce ohromilo návštěvníky Jiráskova Hronova svou operou *Zmrazovač*, letos přivezli na přehlídku kabaret, který mají na repertoáru již několik let. Popisovat jej nebudu, ani se to nedá, ostatně přijďte se na jejich inteligentní

humor podívat na JH, ve Volyni získali nominaci.

Velký zážitek, a nejen já, jsem měla z inscenace DK z České Lípy *Maratův Sade* v režii Václava Klapky. Pojetí hry bylo trochu netradiční, ale velmi silné a při lektorské diskusi se strhla nečekaná velmi bouřlivá reakce, spíše oponentura k verdiktu poroty, a to od většiny přítomných. Asi máme každý jiné oči a jiný pohled na věc.

Z Divadelního Pikniku 2015 na 85. Jiráskově Hronově určitě uvidíme nominované inscenace, jsou jimi:

Advent DS Jana Honsy Karolinka, *Bláha a Vrchlická* od Spolku ochotníků Malenice, *S úsměvem nepilota* od Kočovného divadla Ad Hoc, *Šťovík, pečené brambory* Divadla JakoHost Plzeň a *Upokojenkyně* v provedení V. A. D. Kladno. Doporučení získal: *Klozet* Společnosti bloumající veřejnosti Turnov, *Lhář* Divadla NABOSO Boskovice, *My, svobodnej národ* Di-

vadylka na dlani Mladá Boleslav a *Ten druhý* divadla TRIARIUS Česká Třebová.

Marcela Kollertová

Převzato ze Zpravodaje
Divadelního Pikniku:
NECHTĚLI JSME DĚLAT KOMEDII

ROZHOVOR S REŽISÉREM JOSEFEM JANEM KOPECKÝM

Jak ses dostal k textu Florianu Zelleru?

K textu jsem se nedostal já, ale naše výtečná herečka Tereza Vodochodská. Pod názvem *Ten třetí* se hrál před sedmi, osmi lety v Klicperově divadle v Hradci Králové za účasti autora, kde to Terka viděla. Mně se hrozně nelíbil název. Ve hře nikdo třetí není, jsou tam

Zdeněk Tesař, Tereza Vodochodská a J. J. Kopecký v inscenaci *Ten druhý*

jen dva, tak jsme hru přejmenovali na *Ten druhý*.

Co tě v textu oslovilo?

Mám rád komorní divadlo, kde bývá koncentrované všechno. Myšlenky lépe vyzní tím, jak je všechno svázané a propojené. Druhá věc je nadčasový příběh. Nemusí se odehrávat ve Francii, ale kdekoli ve světě. Je sdělný a spousta diváků se v něm může najít. Samozřejmě před svatbou, protože jsme monogamní (smích). Třetí věc byla první čtená zkouška, která rozhodla. Za sebe mám pocit, a diváci posoudí, zda to tak je, či ne, že na sebe výborně slyšíme a že si užíváme, že můžeme být spolu na jevišti. To je pro mě ohromně cenné.

S Terezou jste upravili text, ty jsi režiroval a navíc ještě hraješ...

U Triaria to není úplně neobvyklé. Stává se často, že komorní věci režíruju a zároveň v nich hraju. Je trochu problém, že člověku chybí odstup. Na druhou stranu je to o partě lidí, která na jevišti je. Oni mě dokázali napomenout. Část režie je spojena i s nimi. Já jsem představil inscenační záměr, který je úplně jiný než v Klicperáku a než ve Francii. Nechtěli jsme dělat komedii. V Klicperáku to založili na hlavní postavitelce. Viděl jsem záznam a vůbec mě to nebavilo. Byla to řachanda, což mi k textu vůbec nešlo. Situace ve hře nejsou vtipné, a kdo je zažil, tak ví, že jsou dost bolestivou a skličující záležitostí. My jsme se však přesunuli do hlavy snoubence. Dramaturgicky jsme pracovali hodně po svém. Text, dramaturgie, inscenační záměr, scénografie a samotná režie byla moje práce. Oba kolegové jsou výborní herci, takže týmová a režijní práce byla v tom ohlídat, aby všechno, co jsme si řekli na začátku, skutečně fungovalo.

V programu píšeš o dvou inscenačních záměrech. Jaký byl tedy ten první (nebo ten druhý)?

(smích) Ony jsou si blízko, ale rozdílné jsou v tom, že jsme nechtěli hrát schizofrenika jako rozdvojenou osobnost. Nechali jsme to na figuře a jejích představách. V jiných divadlech se

i postava Druhého hrála různými herci. Já mám pocit, že to není čitelné. Stáhli jsme to tedy do hlavy jediného člověka a necháváme diváka nahlédnout do jedné mysli sice nešťastného, ale normálního chlapa.

Kdo, nebo co je pro tebe Ten druhý?

To je těžká otázka (smích). Ten druhý je myšlenka. Za sebe můžu říct, že jsem žárlivý. Doufám, že nejsem majetnický, to by musela posoudit partnerka. Ale podle mě to každého napadne. Ten druhý je nepříjemná myšlenka, které dá každý z nás menší či větší průchod. Napadne ho, co se děje v naší nepřítomnosti.

Hudba v inscenaci mi připomínala ústřední motiv Clinta Mansella z filmu Darrena Aronofského Requiem za sen. Nechali jste se inspirovat?

Není to tak. S Triariem už hodně let spolupracuje Honza Fikejz, což je výborný talentovaný geodet, který jako koníčka skládá muziku. Je natolik dobrý, že jeho muziku kupuje i Česká televize ke svým pořadům. Měli jsme štěstí s ním spolupracovat na *Uchu*, *Měsíčním běsu* i *Kočáru do Vídně*. Vytvořil inscenaci hudbu na míru. Myslím, že sedí. Každý kdo zná představení Triaria, jeho rukopis pozná. Neinspirovali jsme se předlohou. Naše hudba je Fikovina.

Helena Plicková

SLZY, KTERÉ BY SVĚT NEMĚL VIDĚT Recenze

Divadelní soubor TRIARIUS z České Třebové přispěl do volyňského piknikového koše inscenaci hry současného francouzského literáta Floriana Zellera *Ten druhý*. Jde o dramatický text, který není lehké na první pohled správně žánrově zařadit. Je to tragikomedie s nepravdělnou dějovou skladbou a s celou řadou dramatických motivů, které mohou inscenátory svádět k nepatřičnému sentimentu.

Svou světovou premiéru měl tenhle titul v roce 2004. V české premiéře

jej uvedlo Klicperovo divadlo v Hradci Králové pod pozměněným názvem *Ten třetí*. Florian Zeller ve své tragikomedii rozbíjí mýtus o tom, že všechny hry, pojednávající o vyhořelých manželstvích, o nevěrách a partnerském trojúhelníku, jsou odsouzeny k předvídatelným zápletkám a k banálně pojídaným dramatickým situacím. Ani ne šestatřicetiletý francouzský dramatik staví základní dramatickou situaci na ženě, stojící mezi manželem a milencem. Její příběh ovšem nevypráví chronologicky. Naopak. Poněkud kubičticky jej rozloží na jednotlivé dramatické situace a ty pak nanovo skládá. Objevuje díky tomu nové souvislosti a významy těchto situací pro téma hry jako celku. Když se před časem ujali tohoto textu inscenátoři z brněnského Buranteatru, přirovnali příběh a jeho jednotlivé dramatické situace k roztržitým sklíčům krasohledu, která pokaždé složí jiny obraz téže hry. Myslím, že je to vcelku přesné přirovnání. A právě tohle je na textu zajímavé.

Když už si správně poradíme se žánrovým zařazením a ujistíme se, že to skutečně není drama, nýbrž komedie, pořad ještě nemáme vyhráno. A když si pak poradíme s nepravdělnou skladbou příběhu vyprávěného na přeskáčku, vyrukuje na nás autor s další záłudností. Totiž s tím, že oprostil dramatické jednání od veškeré složitější psychologie postav. Základní psychologické motivace k jednání tu sice zůstávají, nicméně zázemí v psychologii postav záměrně není hluboké. To proto, aby psychologizace nezamířila přímočaře sdělování myšlenek hry a nestala se tak inscenátorům překážkou.

TRIARIUS je zkušený soubor, k jehož devizám patří systematické uvádění her se zajímavými a intelektuálně náročnějšími tématy. V tomto ohledu se volbou hry *Ten druhý* střelila dramaturgie souboru (J. J. Kopecký a T. Vodochodská) do černého. Volba byla logická i s ohledem na vyzrálý herecký potenciál souboru. Z inscenace je zcela zřejmé, že si herci s tématem i s postavami rozumějí a že jim zkušenosti nechybí.

Kámen úrazu je podle mého názoru

ru v tom, že se inscenátorům nepodařilo hru správně žánrově zařadit. Nehrají tragikomedii, nýbrž sentimentální drama. Herci své postavy poněkud psychologizují a celé to působí, jakoby si hrdinové příběhu po celou dobu nesli na zádech setsakra těžký kříž. Humor je v inscenaci na černé listině. Dramaturgové v textu neškrtili mnoho, zato všude tam, kde to zavánělo vtipem. Ironický nadhled či komentář je záměrně potlačován ve prospěch sebelítosti. Dokonce i v těch dramatických situacích, které nás odkazují k bezstarostnější minulosti, herci svým prorocky zvážnělým jednáním předjímají truchlivý vývoj. V kaleidoskopu hry pak chybí dostatečný kontrast mezi jednotlivými dramatickými situacemi či motivy.

Herci přitom podávají kultivované herecké výkony, ovládají jevištní řeč i pohyb, působí přirozeně. Neuvědomují si však dostatečně, že ve hře napsané na přeskáčku nemohou aplikovat průběžné jednání stejným způsobem jako v textu tzv. pravidelného dramatu. Mezi problémová místa inscenace patří i dramatické situace se složitější strukturou. Například ta, kde Ona a Ten druhý provozují explicitně znázorněný pohlavní styk na pozadí, zatímco On na popředí vede svůj duševněpytlavý monolog. Výjev na pozadí a výjev na popředí jsou sice zdánlivě mimoběžné, ovšem jsou součástí jediné dramatické situace. Musí se k sobě vědomě vztahovat a tento vztah musí být pečlivě vystavěn. Není. A protože není, poněkud výraznější sexuální výjev strhne veškerou pozornost.

Inscenace je přes všechny své nedostatky ukázkou v dobrém slova smyslu ambiciózní dramaturgické volby a velmi poučené herecké práce. Současně skýtá příležitost připomenout, že aby hra smutek a soucit vyvolala, nemusí se ještě smutně a soucitně hrát. Pro pot a krev, které stojí za vznikem každé dobré divadelní inscenace, se používá označení „slzy, které svět nevidí“. Jsem skálopevně přesvědčen, že za touhle inscenací je takových slz moře.

Bohužel nabízí i mnoho nadbytečných slz, které vidět jsou.

Luděk Horký

STOPY V PÍSKU

Samozřejmě jde o stopy východočeské a v písku psaném s velkým „P“, neb v jihočeském městečku Stříbrného větru se nominovalo na Jiráskův Hronov 2015, a to v oboru experimentujících divadelních múz. V první větě jistě slyšíte i romantiku, kterou nám město nad Otavou poskytuje - včetně zážitků divadelních. V glose komentátorky letošního Šrámkova Písku jsem se ale v referátu k jedné z inscenací dočetl výraz „zážitek, který nám byl naskytnut“. Což by vpravdě (podle slovníku spisovné češtiny) znamenalo, že zážitky se objevily mimoděk, záměrně že nám poskytnuto nebylo nic...

Inscenátorům inscenací uvedených na 54. celostátní přehlídce experimentujícího divadla nebyly ovšem záměry či úsilí o „sdělení“ určité cizí. Jen v některých případech se výsledek nepřenesl „přes rampu“ a vzbudil rozpaky či dokonce rozladění. Příčin by se dalo najít mnoho. Celostátní přehlídku tvoří inscenace nominované v krajích, nelze tedy čekat, že všude je mnoho

nápaditých experimentů či množství talentovaných, chytrých a divadelně zajímavých inscenátorů. Inscenaci nezachrání jediný nápad (letos např. i Mikle Jaroměř i D.R.E.D. Náchod). A pokud schází ocenitelná složka herecká, nahrazovaná občas urputností na hranici snesitelnosti, pokud inscenace nenabídne jasnější dramaturgii či alespoň dotek divadelní imaginace, bývá v hledišti marno - což je výraz odvozený od přídavného jména marný, tedy bezvýsledný, bezúspěšný, nemající naději na úspěch. Samozřejmě ani na to, co jsme v Písku viděli, nelze uplatnit druhý význam toho slova, že totiž marné čínění postrádá význam či hodnotu, že je neužitečné a zbytečné, to v žádném případě.

Celostátní přehlídka Šrámkův Písek je také jen vzorek, jako u ochutnávky vín. Diváci, členové konkurenčních souborů a především spousta mladých, ale i odborníci v lektorském sboru (prof. Jan Císař, Alena Zemančíková, Jiří Adámek a Vladimír Hulec) okusili a na jazyku v diskusích pováleli produkty méně chutné, ale i leccos

Soubor Teď, nádech a leť s inscenací Kábul, Bagdád..., Karolína Plachá a David Zelinka

dobrého a inspirujícího. Samozřejmě, že „top“ inspirujícím byla úvodní, ovšem profesionální inscenace režiséra Jiřího Adámka a jeho souboru Boca Loca Lab *Řekni něco*, založená na strhujícím jednání několika herců prostřednictvím „umělého jazyka“ a výrazného jevištního jednání. (V podobném systému, ale o mnoho levelů níže, se jim v amatérském programu blížil Negatyv z Telče s inscenací *Ursonate*.)

Z celkem čtrnácti představení na letošním ŠP zaujalo porotu osm. Na Jiráskův Hronov doporučila inscenaci hry afrického autora Koffi Kwahulé *Nestyda* v provedení OLDstars Praha, o němž referentka Zuzana Šklíbová v blogu ŠP píše, že „jde o 'podobnoství o hříchu', detektivku opeřenou mýtickou exotickou poetikou“. Text že je dramaturgický oříšek, a podle Šklíbové se nabízí otázka, o čem to hrají? Vizuálně nápadité obrazy, polonahá ženská i mužská těla zmítající se ve šterku se jí zdála jen půvabnou podívanou, výklad metafor, ono „kdo, s kým, jak a proč“, ale není podle ní dostatečně zjevné. Další doporučenou inscenací byl *Nářek mravence* souboru s dlouhým názvem Vdova po kapitánovi dunajské paroplavební společnosti, rovněž z Prahy. Michal Zahálka referuje, že „vychází z textu brněnského bezdomovce, který svou knížečku kdysi osobně prodal režisérovi Šimonu Stiburkovi za padesát korun“, a to že je právě na ní nejzajímavější - výpověď neznámého, neobjeveného literárního talentu. Že je to takový „sociálně-umělecký kýč“, ale to že by bylo nespravedlivé jak k inscenaci, tak k autorovi předlohy, protože „Stiburkova inscenace balí Urbánkův svět do nápaditého, poetického a nevypočitatelného (výtvarného) rámce, který postupně zoškliví a zhořkne – a také poučeným herectvím, které má smysl pro jevištní nadsázku i jemnou, nepitvořivou sdělnost slova“. Třetí doporučenou a dobře zapamatovatelnou inscenací, bylo dílo Francouzské aliance z Plzně *Karavana deseti slov*, jevištně „uskutečněný“ komiksový horor, využívající formu Laterny magiky blahé paměti. Filmový (animovaný) obraz s živým herectvím (i stínohrou) představil zábavný a vcel-

Studio Q10
Malamadre - Amico malvagio

ku chytrý detektivní příběh, zajímavý víc scénograficky.

Letošní „píseckošrámkovské“ sklizni ovšem dominovalo tradičně experimentující pražské Divadlo Kámen, a to mimořádně herecky, dramaturgicky i režijně zpracovanou inscenací Petra Macháčka *Dopis psaný poštou*. Alena Zemančíková o Macháčkově inscenaci říká v blogu: „Poslední inscenace Divadla Kámen mi vždycky řekly něco o době, ve které žiju. V České republice nemáme příliš mnoho výsostně autorských divadel, která by hrála výhradně své texty. Kdybychom byli na počátku šedesátých let, mluvili se o Divadle Kámen mnohem víc. Dneska jsem viděla hru o roztržitosti a zmatku, které se postupně skládají, až nakonec jakýsi Bůh, do té chvíle němý barman, to shrne v několika verších, aniž by nám dal jakékoliv rozhršení.“ K tomu prof. Císař: „Kámen je divadlo, které má co sdělit... Roztržitý svět tu není jen obrazem, který umějí a který dovedou dokonale vybudovat ze slov.“

Nominací na Hronov dosáhly také dvě inscenace vyslané z našeho Audimaforu. I v Písku přesvědčila zajímavým zážitkem inscenace *Kábul*, *Bagdád*, *Ar Raquah*, *Maarran*, jakési dokudramatické zpracování osudů lidí z uprchlického prostředí na Blízkém

východě. Na nejprve zcela holé ploše (doslova) ho vystaví trojice herců pardubicko-pražského uskupení Teď, nádech a leť. Inscenaci oproti (rovněž výbornému) hradeckému provedení prospěl i amorfni prostor píseckého Divadla pod čarou, kde se konala většina představení přehlídky. O tom, jak divadelně realizovat „nedivadelní situaci“ byl v kuloárech spor: Jiří Adámek prohlásil, že má k tomu představení velký respekt, ale mluvil i o některých slabínách, že představení bylo podle něho drobátko hyperaktivní (tj., že se v něm toho děje moc), že mu scházelo více vnitřního klidu, čemuž lehce oponoval Jan Císař: ocenil půvab onoho „nedivadelního“ představení a kvalitu uměle vytvořené reality, která je divadlu vlastní.

A do třetice nominovaných se prosadilo i královéhradecké Studio Q10, vedené cílevědomým dramaturgem, režisérem i vychovatelem Filipem Humlem Králem. V Písku uvedlo celý triptych podle populární Geraldiny *Zlomky*, její verzi činoherní, „alternativní“ a pohybovou pod názvy *Malamadre – Sorrela malata*, *Amico malvagio* a *Famiglia malata*. První, činoherní, poněkud vzbudila rozpaky, dokonce vyprovokovala debatu o tom, co je to činohra. Druhá a třetí část však nezůstala bez obdivného ohlasu: zpracováním tématu, odvážným a přesvědčivým herectvím, často na hraně vypracované artistnosti, komplexní divadelností (scénografie, hudba) a metaforickým vyjádřením tématu, které vedlo ke strhujícímu zážitku.

Ze tří inscenací, nominovaných a doporučených z našeho Audimaforu uvidíme na Jiráskově Hronově hned dvě a jednu z nich hned ve třech provedeních, což bude oříšek pro pořadatele i diváky, což nás může jen těšit.

Saša Gregar

D I V A D E L N Í

VE SLUŽBÁCH THALIE

I v a n a
RICHTEROVÁ
* 2. 1. 1945

ŽIVOTNÍ JUBILEUM IVANKY RICHTEROVÉ

Je to neuvěřitelné – ale je to tak! Letos oslavila životní jubileum Ivana Richterová a opravdu nikomu z nás se nechce věřit, že ta číslovka na začátku je tak – jak to jen napsat, přeci jen píšeme o dámě - vysoká ?

Nechce se tomu věřit především proto, jaká Ivana je. Vnitřně stále mladá, s myslí dvacetiletých, plná energie, nápadů a schopná stále s velkou vervou zorganizovat takřka cokoliv, co si vezme do hlavy. Pro ty, kdo ji neznáte (a není vás mnoho!) si dovolím uvést, kdo je **Ivanka Richterová**: herečka, režisérka, organizátorka. Má za sebou opravdu úctyhodnou ochotnickou kariéru a její práce ji řadí mezi výrazné představitele východočeské ochotnické scény posledních desetiletí. Je dlouholetou členkou DS Kolár v Polici nad Metují (kde bez nadsázky patří k pilířům souboru) a DS Jirásek Hronov. Věnovala se a věnuje nejen hraní, ale i režii, práci s dětmi a organizaci. Po mnoho let byla součástí nejužšího organizačního vedení Jiráskova Hronova. A protože výčet všech jejích aktivit by vydal na brožuru, zmíním zde jen ty z posledních let. Ivana je – mimo jiné - držitelkou ceny za ženský herecký výkon na národní přehlídce v Třebíči za roli dohazovačky Tekly Ivanovny v Gogolově *Ženitbě*. Mezi její další výrazné role z posledních let patří ty v *Truhlících pozůstalých*, *Někdo to rád horké*, *Báječných letech pod psa* či *Ptačí kleci*. Předloni dala také dohromady seniorské divadlo v Polici nad Metují a po letech se vrátila k režii hrou A. Nicolaie *Tři na lavičce*, kterou hrají dodnes. Tak to je naše Ivana.

Ivanko, já ti ještě jednou přeji ten tvůj neutuchající elán alespoň na dalších dvacet let, spoustu hereckých příležitostí (slibuju, že i já se v tomto ohledu budu snažit) a hlavně – teď mluvím za nás za všechny v souboru – buď nadále taková, jaká jsi: báječná partačka, které je naladěná na stejné vlně, nezkazí žádnou legraci, týmová hráčka, bez které by se spousta divadelních nápadů nedotáhla do konce a bez které by hodně z nás (mě nevýmaje) vůbec divadelně nevyrostlo.

Jaroslav Souček,
ten, kterého jsi (nejen) divadelně vychovala,
režisér DS Kolár Police n/Metují

H R O M A D A

I V O
M I Č K A L
* 14. 1. 1960

Tento čestný člen VSVD není Výcho-
dočech, protože
se narodil a stále
žije v Jablonci nad
Nisou. Nicméně
vzhledem k dlouho-
letému fotografování
amatérského divadla
má náš kraj (bývalý
i současný) skuteč-
ně „prošmejděný“,
protože fotil a stále
fotí na řadě divadel-
ních přehlídek, ať
už těch krajských,
nebo celostátních

odehrávajících se „v našem prostoru“: Jiráskův Hronov,
Loutkářskou Chrudim, Dětskou scénu, Krakonošův
divadelní podzim... Potkáváme se už dlouho, protože
jsem svého času pracovala v redakcích zpravodajů růz-
ných přehlídek, ale nedovedu si přesně vybavit, od kdy.
A také jsme od té doby nejedno pivečko či sklenku jiného
dobrého moku spolu vypili a o leccems pokecali. Ví-
m, že Ivo je vystudovaný vodohospodář a ještě pamatuji
jeho fotografické začátky na přehlídkách, kdy měl jiné
„řádné“ zaměstnání. A taky si pamatuji, že v roce 1994
vedl na LCH společně s Honzíkem Mertou fotografický
seminář. A v roce 1996 absolvoval Pražskou fotogra-
fickou školu u profesorů Šmoka a Valáška, opustil původní
povolání a odešel na volnou nohu. Pak už se objevilo i
pár nabídek na spolupráci s profesionálními divadly. A
jistě stojí také za připomínku, že pořídil fotografie pro
zajímavou publikaci *Malované opony divadel českých
zemí*, kterou vydal v roce 2010 NIPOS Praha. A přizná-
vám, že mám jeho divadelní fotografie ráda. A Iva taky.

Takže, milý Ivo, přeju ti k tvým půlkulatinám jen všech-
no dobré, hodně zajímavé a inspirativní fotografické
práce a těším se, že si i při tvých obvyklých přehlídko-
vých fofrech stihneme zase někdy dát nějakou tu sklen-
ku dobrého moku!

Alena Exnarová

L i b u š e
S T R A K O V Á
* 26. 2. 1930

VINŠ VESKRZE KRÁTKÝ

Jak potůček čistý lučinou se vine, tak ať tvoje žití
spokojeně plyne. Tak tohle jsem psával na národní ško-
le spolužačkám do památníčku. A to mě také napadlo,
když jsem byl vyzván, abych napsal krátké vinšování
Libuši Strakové k jejím pětáosmdesátinám. Protože
těch přání jsem jí vyslovil i napsal za ta léta, co se zná-
me, již dosti. Jen pro tento časopis v roce 2005 a 2010,
kdy jsem na ni prozradil vše, co se dalo. Milá Líbo, je
těžké ti ještě více přát, než jsem napsal na začátku.
Protože, abych ti popřál hodně pěkných rolí? Vždyť jsi
jich už ztvárnila více než stovku. Abych ti popřál přízeň
publika? Vždyť tu máš již více jak šedesát let. Abych
ti popřál dosažení uznání a ocenění? Těch už máš za
své herecké výkony a zásluhy o veřejný život také ne-
málo, včetně Zlatého Tyla. Takže ti popřeju již jen pevné
zdraví, protože s ním nám můžeš dělat stále radost na
prknech i mimo ně. No, a já už začnu přemýšlet, jakou
rolí ti dám k těm devadesátinám.

Pavel Hladík

M i r k a
Č I Š A Ř O V Á
* 19. 4. 1940

Milá Mirko,
před pěti lety jsme ti s Honzou Mertou přáli k sedmdesátinám. Já prostřednictvím rozměrnějšího rozhovoru,
který jsem s tebou vedl v Unhošti, ale možná, že to bylo
i jinde. Kromě tvého curriculum vitae jsme se dotýkali
i obecnějších témat. Např. o současném amatérském
divadle jsi řekla toto: „je velmi diferencované, rozrostlo
se do obrovské šíře a já jsem nakloněna i těm největším
bláznivostem... Pokud amatérské divadlo zaujme myš-
lenkou, osobitým pojetím, pak je vnímám velmi osobně
a emotivně. Osloví mě a je mi s ním dobře. Amatérské
divadlo nemá tolik dovedností a uměleckých dispozic,

D I V A D E L N Í

S Jankem a Naďou v Unhošti, květen 2015,
na pozadí rodinná výstava

jako divadlo profesionální, ale má některé hodnoty navíc. Především ty, které rostou z problémů konkrétních životních podmínek. A pak dochází k těm vzácným okamžikům, kdy je amatérské divadlo schopné předat ještě jinou kvalitu než divadlo profesionální... Své jedinečné místo - i když se projevuje samozřejmě jinak, dravěji, agresivněji - má i mladé současné divadlo. Je pro mě příslibem, že myšlenka a nejen nezvyklá forma zůstane jedním z důležitých principů amatérského divadla. Smysl tvých slov jsem si znovu uvědomil na letošním Šrámkově Písku, kam jsi doprovázela svého milovaného muže Jana a trávila noční rozbory představení až do úplných konců, jako kdysi v Hronově, jako v Červeném Kostelci, jako zamlada. Bože, proč píšu zamlada? I přes nejružnější protivenství (a že ti jich osud v posledních desetiletích naložil) jsi zůstala mladá duší i energií (byť na ni občas žehráš), touhou být při tom, netajit své názory a především pozorně sledovat, jak jde život. Nejen ten divadelní.

A co víc: když jsem koncem května u vás doma v Unhošti viděl, jakou výstavu rodových pramenů a „relikvií“ jsi připravila svým příbuzným na oslavu svých narozenin, byl jsem zasažen. Na stěnách obývacího pokoje vašeho krásného vejminku, kam dopadá vrchní sluneční světlo, občas vystínované letadly startujícími co minutu z Ruzyně, figurovaly stovky dokumentů, fotografií, vysvědčení, výstřižků, kreseb. – A na nich tváře tvých předků, z nichž mnozí rovněž okusili prkna která znamenají svět (jako tvoje nádherná maminka, ale i ty jsi na nich v mládí pobývala), a já tam stál ohromen s jakou neumdlévající silou vnímáš svět, a to všemi póry, jako obrovský příběh, který život nabízí, jako mozaiku citů, vztahů, lásky a pokory. Ani dnes, přestože tě drahnou dobu trápí různé zdravotní obtíže, nedokážeš být mimo své bližní. Dovedeš se s nimi nadchnout i trápit, a mít občas pochybnosti, ale víc naděje - žiješ prostě život jak se má.

Je zcela zbytečné připomínat, co jsi ze své životní energie dala právě východočeskému amatérskému di-

vadlu - a s jakou vervou jsi stále v obraze. Takže, babo raď, co přát Mirce Císařové k novému jubileu? Nic víc, než to, abychom ji za kamarádku a přítelkyni mohli mít ještě dlouhá léta.

Za sebe a za Naďu, ale určitě za všechny divadelníky, kterým jsi vstoupila do života, dík. A mnohá krásná nová rána přeje

Saša

Milena
JANEČKOVÁ
* 29. 4. 1945

O naší kamarádce a kolegyni Mileně Janečkové (mnou zvané Milén) jsem se párkrát zmínila v oblíbené Hromadě. Dnes bych ji ráda představila trochu jinak - a sice z pohledu mého manžela.

S Milenou Janečkovou a jejím mužem se známe a stýkáme už dlouhá léta. To, že Milena výborně přednáší a recituje, vím také. Ale teprve spolupráce s ní na literárních pásmech, pořádaných Trutnovským literárním klubem, mi dala poznat její kvality zblízka. Při každém představení jsem vychutnával její krásný hlas a kultivovaný přednes - snad jako dědictví z účinkování v amatérském divadle. Postupem času byla příležitost poznat Mileniny další přednosti - ochutnat její výborný koláč, zvaný skromně „placička“, navštívit oblíbenou zahrádku a obdivovat krásné květiny spolu s výkladem botanického znalce, či poslouchat její zasvěcené hovory o výtvarném umění. Dnes se s Milenou můžeme setkat v trutnovském kulturním stánku UFFO, kde v galerii působí jako kustod, ale i na různých přednáškách

Milena Janečková s Šurkou Novotnou

H R O M A D A

či vzpomínkových večerech, kde doplňuje odborný výklad svým literárním přednesem. Přitom je stále milá, příjemná, hovorná a jakoby rozevlátá...zkrátka - máme Tě, Mileno, rádi. Přejeme Ti, abys zůstala ještě dlouho taková, jakou Tě známe!

Honza

Co víc dodat? Nevystihla bych Tě, děvče, lépe. Vítej mezi nás, sedmdesátníky - není to tak zlé! Ať nám ten náš seriál vzájemných setkávání vydrží co nejdéle!

Kamarádi Dáša a Honza Halířovi

N a d' a
GREGAROVÁ
* 29. 4. 1955

S mou milovanou ženou Nad'ou jsem se výrazně „poškorpil“ snad jen jednou v životě, to když při jednom z našich prvních produkčních šílenství, při brandýském „open air“ festivalu ke Komenského výročí v roce 1992, se mě zeptala, a co když bude pršet? Prý jsem ji tenkrát hrubě okřikl, pršet že nesmí, s tím se nepočítá! Naštěstí nepršelo. Zato při Open Air v Hradci Králové pokaždé. I bouřky byly, ale nikdy mezi námi, Nad' a snášela každé mé furiantství trpělivě, s tváří hráče pokeru. Byť, jak vím, nenesla mnohé lehce, ale nedala na sobě (většinou) nic znát.

Kdysi byla nejmladší metodičkou Okresního kulturního střediska v Ústí nad Orlicí. Jako čerstvá absolventka brněnské knihovnické školy tam vedla divadelní knihovnu, tam jsem i já, také coby metodik pro divadlo (ale asi deset let před tím, než jsme se poznali), také pracoval. Na onom OKS zkrátka začala vést divadelní obory, pořádat okresní přehlídky, divadelnická školení, zvát ke spolupráci profesionály, tehdy např. Majku Bokovou a samozřejmě prof. Císaře, jeho ženu Mirku i další. Vždycky je získávala okouzlejícím šarmem, myslím,

že někteří jezdili hlavně kvůli její jiskřivé povaze, již nezakryly ani silné dioptrické brýle. Díky Nadě měli ochotníci z Ústecka vždycky perfektní odborný servis. Tenkrát byla i u všech mých tehdejších divadelních vzestupů a pádů, u *Třinácti vůní* i *Vévodkyně valdštejských vojsk*... Po desetiletém hektickém divadelním soužití to s námi nemohlo dopadnout jinak, než manželstvím - letos jsme spolu oslavili stříbrnou svatbu.

V Ústí nad Orlicí jsme pak prožili ještě mnohá divadelní dobrodružství, organizovali Dětskou scénu, celostátní taneční přehlídky, památné mezinárodní setkání dětského divadla v Kunvaldu či Komenského oslavy v Brandýse, podíleli se na Kociánově houslové soutěži... A pak nás osud zavál do Hradce Králové. Nad' a poprvé (a naposled) v životě změnila zaměstnavatele - nastoupila do Impulsu, který se stal jejím osudem do dnešních dnů. Bez ní, troufám si tvrdit, by dnešní Impuls možná nebyl tím, čím je a dodnes tam hájí, z čeho vyrostl a co je jeho úlohou. Ani hradecký Open Air by bez Nadi nebyl, ani krajské divadelnické přehlídky v tak oblíbené podobě, jakými dnes jsou, ani výroční Cenění či přehlídky recitátorů, folklorního a scénického tance, pěveckých sborů, ročně jich pořádá nespočet. Ani Volné sdružení východočeských divadelníků si bez ní nedovedu představit, ani Divadelní Hromadu, kterou oživuje už skoro dvacet let, pěstuje každé její číslo, každou její řádku. Řeknete možná, je to její práce, její profese. Jenže v jejím případě je to mnohem víc. Pro Nad' u určitě platí to, co řekl Thomas Alva Edison, totiž že „tajemstvím úspěchu v životě není dělat, co se nám líbí, ale nalézt zalíbení v tom, co děláme“, Nad' a totiž na jevišti jako herečka nebo režisérka nikdy nestála.

Čas neuvěřitelně letí, každý to na sobě poznáváme. Doby se mění a s nimi i ti, s nimiž jsme se radovali či se někdy i zlobili. Nad' a se nezměnila, alespoň podle mého úsudku, a když, tak k lepšímu. Její pečlivé, nenápadné, ale rozhodné jednání vyžrálo – hlavně navenek. V duši ale zůstala stejně křehká, jako kdysi. Ostatně, že se mnou zestárla již o téměř čtyřicet let jsem si ani nevšiml - což samozřejmě není, ani v nejmenším, projevem lhostejnosti.

Proto se dnes připojuji ke gratulantům, byť by to někdo mohl považovat za střet zájmů či projev nepotismu. Nemohu si pomoci, svou milovanou Nad' u obdi-

vuji a vážím si jí jako její spolupracovnici, jako předseda našeho spolku, jako šéfredaktor Divadelní Hromady – ale hlavně jako její manžel a kamarád, dala mi šťastná léta. A měla se mnou svatou trpělivost i v dobách méně pěkných, a že jich také bylo... Děkuju, a určitě nejen za sebe.

Saša

Naďa – kmotra Dětské scény

Východní Čechy byly a jsou velmocí amatérského divadla. Možná je to hra náhod, možná zvláštní geografické a kdovíjaké další podmínky – o tom je možné donekonečna diskutovat. Ale co je bez diskuse, je fakt, že tu líheň talentů, souborů a zajímavých produkcí vydatně podpořily konkrétní osobnosti, které stály (anebo dosud stojí) trochu v pozadí, ačkoliv jsou osobnostmi doslova a do písmene klíčovými. Mezi nimi i ty, kterým se kdysi říkalo – někdy i trochu s despektem – metodici a dnes trochu příhodněji odborní pracovníci. K těm, bez nichž si nedovedu představit východočeské divadelnictví, patří Naďa.

Když ještě se Sašou bydleli v Ústí nad Orlicí, stalo se tohle městečko z velké části právě díky ní centrem dětského divadla a dětské recitace. Protože právě tam se na začátku 90. let, když Naďa pracovala v ústeckém Okresním kulturním středisku, přesunula z Mělníku celostátní přehlídka dětského přednesu a od roku 1994 se tu recitační přehlídka spojila – díky vstřícnosti, odvaze a prozíravosti Nadi i Saši – s celostátní přehlídkou dětského divadla. Od toho roku se tato nejdůležitější akce v oboru jmenuje Dětská scéna. A byla to Naďa, která se nebála riskovat a vytvořit skvělé podmínky pro akci, která tehdy trvala víc než týden a v jejímž průběhu Ústí praskalo ve švech: např. hned v roce 1994 bylo na programu Dětské scény 26 vystoupení dětských souborů a 5 představení doplňkových a seminářisté se vzdělávali v 11 seminárních třídách (dramatická výchova tehdy zažívala porevoluční boom a nově zřízené katedry dramatické výchovy zdaleka nestačily uspokojovat poptávku po vzdělání v tomto oboru). A to všechno zajišťovala Naďa v místě konání s lehkostí a dobrou náladou, jako by to všechno byla hračka, zkrátka nic pro ni nebyl problém.

Do Nadiny éry v Ústí nad Orlicí nepatří ale jen Dětská scéna, ale díky její vstřícnosti a organizační šikovnosti se tu konaly dlouhodobé kurzy dramatické výchovy a také celostátní semináře a dílny se zahraničními lektory, které tehdy vývoj významně posunuly. Mám na mysli hlavně dílny Hanky Stanek ze Švýcarska a také Judith Ackroydové a Tonyho Goodea z Velké Británie. (Mimochodem Judith Ackroydová, z které se od těch dob stala kapacita na dramatickou výchovu uznávaná široko daleko a tak není divu, že je dnes děkankou londýnské Fakulty umění a humanitních a sociálních věd, vzpomíná na dílny v Ústí nad Orlicí jako na své nejmilejší.)

A Naďa má vlastně i zásluhu na tom, že Dětská scéna našla na počátku nového století na deset let dobrý přístav v dalším východočeském městě: Když se se Sašou přestěhovali do Hradce, nasměrovala nás na Trutnov a na ředitelku tamějšího Národního domu Zinu Rygrovou.

Zkrátka – kdyby existovala vysoká škola pro budoucí metodiky, pardon, odborné pracovníky pro divadlo (včetně toho dětského), Naďa by v ní byla rovnou děkankou.

Jaroslav Provazník, v 90. letech metodik pro dramatickou výchovu a dětské divadlo v ARTAMĚ v Praze

Milá Naděnko,

vzpomínám si, kdy jsem tě poprvé viděla ve dveřích kulturního domu v Ústí nad Orlicí (kam se v roce 1994 přestěhovala Dětská scéna) a říkala si v duchu: „Tak to je ta úžasná paní, co o ní básní Jarda Provazník?“

Měla jsem možnost tě tehdy vidět zblízka organizovat celostátní přehlídku a úplně mě to dostalo. Recitátoři, soubory, porotci, lektori, seminaristé, redakce, ubytování, stravování, prostory, program – o všem jsi věděla, všechno klapalo a nic nebyl problém. Bylo to až neuvěřitelné, co všechno jsi měla na svých bedrech a co všechno jsi řešila v klidu a s mírným úsměvem. Vůbec jsem nechápala, kde se v tak křehké ženě bere tolik síly a energie. A že nám všem bylo v Ústí těch několik let dobře, byla jen tvoje zásluha. Provazník měl pravdu!

Pak ses odstěhovala do Hradce a začala pracovat v Impulsu a tím pádem i spolupracovat těsněji s Artamou. Nejen s divadelníky, ale i s dalšími kolegy v Centru dětských aktivit, pro které jsi organizovala a organizuješ krajská kola. Myslím, že ti patří velký dík od všech za ta léta skvělé spolupráce. Všichni tě zdraví včetně Dany Ždímalové a Jarky Mackové a přejí vše krásné do dalších let.

Naďo, jsem ráda, že jsme se díky práci více poznaly. Vážím si tvých názorů a záleží mi na tom, co si myslíš. Jsi pro mne vzor člověka, který svou pokorou, pílí a láskou k umění umožňuje ostatním, aby se mohli realizovat. A to je moc vzácné.

A ještě jsem ráda, když spolu zajdeme v Praze na oběd, nebo když mohu přijet do Hradce a jít s tebou na pro-

cházkou s Ferdou a těšit se z toho, že je na světě fajn. Díky.

Alena Crhová

Čí je Naďa? Naše !!!

Naďo, Naďo, Naďo milá, co jsi mi to učinila! Jen tak bez varování a lehkou nohou jsi překročila narozeniny, ke kterým se sluší rozhodně na stránkách Hromady – jak je dobrým zvykem – pogratulovat. Dělal jsem to pro řadu jubilantů a vždycky ráda. U tebe je to ale komplikovanější. Jednak jsi má důvěrná a jediná přítelkyně a prožily jsme spolu vše od dobrého přes složitější až k složitému. Známe se dobře. Zároveň tě ale vidím v tvé práci, kterou jsem i já tak dlouho a ráda dělala a ty v ní už mnoho let výtečně pokračuješ.

Psát o Nadě znamená volit slova prostá. Tak jak je ona prožívá v jejich základním významu a jak jimi pojmenovává svá rozhodnutí a své činy. Naďa není žádná neurotická intelektuálka. Je to žena jasných obrysů. Naslouchá, třídí, toleruje a jedná. V jejím jednání je cosi ze základní životní moudrosti, která umožňuje, aby byl život snesitelný, ba dokonce radostný. Také má život ráda a umí jeho pozitiv využít. To všechno, korunováno přírozenými vrozenými organizačními schopnostmi a patřičnou citlivostí, vytváří všechno to, co na ní obdivuji a je to i základ úspěchů v práci. V její povaze je i místo pro omyl, který není nikdy tragický, protože vždy řešitelný. Nadě nejsou cizí ani lidské slabosti a svým hodnotovým systémem si vybírá dobře i své přátele. (Tak teď jsem jí skoro postavila pomník.) Naďu mám prostě ráda.

Nevím, jestli někdo na stránkách Hromady vyčíslí její konkrétní činnost za ta léta především v Impulsu. Je totiž obrovská. Myslím, že může směle zaplnit polovinu činností celého Impulsu. (Pokud mne někdo napadne, obhájím to.) Protože její práce nezahrnuje jen amatérské divadlo mladých a dospělých, které je v našem kraji tak rozsáhlé, ale i všechny aktivity dětské; dětskou recitaci, dětské divadlo, dětské pěvecké sbory i aktivity taneční. A všechno to završuje Hromada a nezastupitelná práce pro VSVD. V tom posledním tvoří nepřehlédnutelnou dvojici se svým mužem Sašou. A když už vzpomínám Saši, líbí se mi, když o Nadě občas mluví jako o Naděždě. Nemá to etnický původ, ale jaksi to postihuje ten přesah její osobnosti.

Mám ráda Naďu i Naděždu. Jsou jediný člověk, kterému jsem schopná se při své bojovné povaze Skopce bez zbytku podvolit. Ó jaká úleva!!! Jsem v dobrých rukou! A v dobrých rukou je i amatérské divadlo našeho kraje.

Naďo – zdraví, zdraví, zdraví – a vydrž nám. Neuším si moc představit, že nás někdy ponecháš našim chaotickým osudům. Díky za vše. A je toho moc.

Tvoje Mirka Císařová

Vlastně bych se ke gratulaci mé ženy Mirky mohl připojit velice stručně a jednoduše: Naděnka je báječná

kamarádka a ať jsem s ní kdekoliv, tak se cítím klidně, bezstarostně, v bezpečí a v nenápadné leč velmi blahodárné péči. Což koneckonců platí i pro mou účast v porotách – či lektorských sborech – dvou soutěžních přehlídek východočeského amatérského divadla, které Naďa organizuje a jichž se už dlouho účastním. Nikdy nemám pocit, že jsem tu v roli jakéhosi analytického žoldnéře. Vždycky si připadám jako bych byl doma u Gregarů, na svém stabilním místě, na němž se mně dobře sedí, ale z něhož se mně strašně mizerně vstává a povídal si jen tak o divadle, zatímco Naďa se o nás nenápadně, leč intenzivně stará. A občas nás v rámci té péče pozve podívat se na představení a potom si o něm veřejně pohovořit; jako že jsme ta rada moudrých znalců.

Ten pocit je k nezaplacení, strašně se mně líbí: dělám nějakou práci, ale vlastně to práce není, jenom mne kamarádka Naděnka pozvala, abych přijel na návštěvu, na niž se kdykoliv rád vydám. Asi to bude nezvyklé zakončení gratulace, ale nemohu jinak: Milá Naděnko, moc přeji tobě, ale zcela egoisticky i sobě, abys ještě dlouho, dlouho takové návštěvy pořádala kdekoliv a při jakékoliv příležitosti, protože tenhle zážitek, který jsem se tu pokusil stručně, letmo a nedostatečně popsat, nikde jinde nemohu mít.

Tvůj Jan Císař

Milá Naďo,

jsou chvíle, kdy svým přátelům přejeme všechno dobré stejně upřímně, jako svým nejbližším. Často při tom ale zapomínáme poděkovat, a to právě teď chci udělat: děkuji Vám za pozvání ke spolupráci s východočeskými divadelníky. Tato setkání patřila k pěkným chvílím mého života, ať to byla účast v porotách v Červeném Kostelci nebo Miletíně, právě tak jako kurzy v Jaroměři či v Novém Bydžově. Všude tam jsem si uvědomoval, jak skvělá jste organizátorka, protože podmínky pro naši práci byly nejlepší, jaké jsem kdy poznal. Obdivoval jsem nejen Vaši práci, ale Váš nádherný vztah k souborům a úctu k lidské tvořivosti. Ale byly to i krásné chvíle setkávání při Cenění, kdy divadelníci z různých souborů přebírají ceny za své výkony a při tom vytvářejí společenství vzájemné úcty a radosti z realizace svých zájmů.

A také vám děkuji za to, že ve Vaší přítomnosti pociťuji, že to, co dělám, má nějaký vyšší smysl. A to vědomí (v dnešním postmoderním světě zpochybňujícím jakékoliv hodnoty) patří k jistotám nejbezpečnější. A také Vám, i Sašovi, děkuji za dlouholeté přátelství.

František Laurin

Naše milá Naďo, Naděnko, Nadiíí...

Popřát Nadě Gregarové k takovým kulatinám? To vůbec není jednoduché. Jak dlouho se známe? Deset, patnáct let? To je kus cesty, co jsme spolu prošly tím

D I V A D E L N Í

naším společným usilováním ...o co? Aby k sobě lidi divadelní měli blíž a věděli, že to za to stojí, přece!
A je to tady, jak ten klasik (rozuměj: Jaroslav Seifert), když píše *První dopis mamince*:

„Už vím, dám dopis na zrcadlo
či do košíčku na šití,
však žel dosud mě nenapadlo
co psát, jak dopis začít.

Maminko moje milovaná,
a v zubech konec násadky,
přemýšlím; stránka nenapsaná
čeká a čeká na řádky.

Přeji Ti dnes ...“

Proč se mi vybavuje zrovna tenhle text? Prostě proto! Nevím, jak Nadě napsat přání k narozeninám, abych s ním mohla být spokojená, nevím, jak jí říct, že je moje a naše divadelní maminka, aby to neznělo blbě!

Naděňko, naše, za všechno cos pro nás udělala a děláš, Tě objímáme a poděkování křičíme, protože nevíme, jak to napsat! A hlavně Ti přejeme do dalších let pevné zdraví, hodně radosti a pohody a klidu a děkujeme Ti za hromady lásky a elánu a úsměvů, se kterými nás všude vítáš a se kterými prostě jsi! Máme Tě tuze moc rádi a nevíme, jak to napsat!

*Jarka Holasová
a všichni z jaroměřských zuškových souborů*

Milá Naděňko,

i když ti přibyla šestka v datu tvého věku, nic se neděje. Jsi zralá žena, která svým přístupem k životu, zkušenostmi a nadhledem nám stále ukazuje, jaký je to krásný věk nosit... A že ho umíš nosit! Velmi si vážím, s jakým klidem, ochotou a úsměvem nám, méně zkušeným, poskytuješ rady, názory, pomoc a nejen v oblasti divadelně amatérské. Jsi mou velkou oporou i v roli mamky, již odrostlo dítě a které si mnohdy neví rady.

A nejen divadelníci oceňují tvůj profesionální přístup či skvělou komunikaci při pořádání mnoha přehlídek. Vždycky je na tebe spolehnouti, vytváříš příjemné prostředí pro soubory i pro poroty. I za to díky! Přeji ti, aby tě neopustilo zdraví, abys mohla ještě dlouho lyžovat, cestovat a poznávat krásy přírody (samozřejmě se Sašou), a také abys měla dostatek energie pro roli babičky a milující manželky!

Lenka Janyšová

Milá Naděňko,

i já se ráda přidávám ke všem gratulantům, kteří stojí tu nekonečnou frontu, aby právě Tobě mohli popřát k Tvému významnému mezníku v životě lidském...

Přemýšlela jsem o tom, co právě Tobě popřát, ale Ty jsi takový milý človíček, se kterým se potkat v životě, je odměna. Vždy v dobré náladě, s jasnými cíli, problémy vyřešíš a když Tě někdo „namíchne“, tak to krásně

obrazně hodíš přes rameno a jdeš dál... Ve skrytu své duše si přeji potkávat v životě jen samé „Nadě“, protože to by byl svět hned lepší.

Přeji Ti, ať v pomyslné nádobě láska, kterou máš k lidem, k divadlu i všem dětským aktivitám, kterým se věnuješ, nikdy nevidíš dno ...

Naděňko, přeji Ti,
ať stále zdraví a štěstěna Tě provází,
ať Ti k aktivnímu životu nic neschází,
ať máš kolem sebe všechny členy své rodiny,
ať máš na své blízké dost času, snad i hodiny,
vždyť to je to nejcennější, co v životě máme,
když s dobrými lidmi se s úsměvem potkáváme.

Marcela Kollertová

Sněhurka a žádný trpaslíci

(báseň pro Nadě, milovnici divadelních přehlídek a zimních sportů)

Sněhurko, Nadě milá
zůstaň stále svěží
A abys zdravá byla
sněhy ať ti sněží

Sněhurko, Nadě milá,
zůstaň dlouho mladá
slunce ať ti svítí
no a sníh?
Ať padá....

Bez tebe festivaly
by asi za své vzaly..
Tak ať ti padají vločky!
A trpaslíci?
Ty sežerou kočky.

Karel Šefma

Milá Nadě, hodně zdraví a radostí v životě (nejenom na horách)!

Díky tobě jsme si užili spoustu krásných a veselých dní své mladosti.

H R O M A D A

My jsme ti milovníci divadelních přehlídek, cos nám připravila právě ty!

Ze srdce ti za to děkuju. *Blanka Šefrnová*

A ještě poznámka:

Tohle jsme vzhledem k Nadině skromnosti připravili se Sašou za jejími zády. Když jsem se s ní sešla na pokec při vínečku, tak jsem ji nutila, aby mi odpřísáhla, že až bude na konečné podobě Hromady pracovat s Mariem, že se neopováží to vyhodit. Přísahala a tak, pokud jste to četli, své slovo dodržela. A já jí pochopitelně také přeju jen všechno dobré!

Alena Exnarová

Marie Majka
BOKOVÁ
* 23. 6. 1945

Tak i naše dlouholetá členka a jedna z nejmilejších našich kamarádek se dožívá kulatého jubilea - absolventka Filozofické fakulty Karlovy univerzity, dnes docentka DAMU, rodačka z Polabí, z Nymburka (což jsem zaregistroval až nyní, když jsem zkoumal její životní příběh pro toto psaní, stále jsem si ji zařazoval do východních Čech až někde k Orlickým horám, tam žije Boků jako

kvítí). Majka však pro mě vždycky byla odtud, kde právě působila, taky mezi námi, východočeskými divadelníky. Ale to už je spousta let...

Mladším, kteří ji nezažili, musím připomenout, že výživné kořeny do divadelnické půdy na Královéhradecku zapustila už téměř před čtyřiceti lety. V letech 1977-1983 byla dramaturgyní dnešního Klicperova, tehdy však Divadla Vítězného února v Hradci Králové. Zažila (a sama velmi aktivně podpořila) jeho, sic krátkou, ale legendární proměnu na jednu z progresivních českých scén: rodilo se právě Studio Beseda, hradecké divadlo se mohlo opřít o zajímavé osobnosti, Majka spolupracovala s Janem Grossmannem, Miloslavem Klímou, Miroslavem Krobotem a dalšími. Ostatně přečtěte si publikaci Milana Klímy a kol. *Divadelní osmdesátky a Studio Beseda*, kterou vydalo nakladatelství Pražská scéna v roce 2014.

Tak jak se Majka s vervou i ohromným osobním a odvážným nasazením podílela na tomto divadelním zázraku, tak si rychle našla cestu do našeho „ochotnického hnutí“. Byla členkou porot i lektorkou Východočeské konzervatoře, mnozí si ji také pamatují jako vášnivou kritičku amatérských inscenací na různých přehlídkách, např. v Žamberku, v Úpici, na Jiráskově Hronovu, také ve Vysokém nad Jizerou i jinde... Že se její kritický pohled nikdy neobešel bez emocí, mohu potvrdit z vlastní zkušenosti, protože Majka byla u řady inscenací mého tehdejšího Studia 02 i ústeckého Václavského: za scénu v Šejkspirovi ve *Studiu*, parafrázi Shakespearovy *Komedie omylů*, v níž je popraven kníže Egeon a jeho hlava se hřmotně koulí k nohám diváků, mi málem natloukla - „Tak tohle mi nedělej, Sašo! Já jsem slabá na srdce!“

Po hradecké „štaci“ pracovala pár let v pražském Divadelním ústavu, byla redaktorkou časopisu *Scéna* a pak znovu jako lektorka Divadelního ústavu dokumentovala současné profesionální divadlo - projedžila naší zemičku křížem krážem. Od roku 1995 je docentkou a pedagogem Katedry teorie a kritiky na pražské DAMU. Napsala i několik krásných knížek o slavných divadelnících, o dramatikovi a kritikovi Janu Kopeckém či herci Václavu Voskovi, psala také o Janu Grossmannovi, přispívala do kulturních rubrik Lidových novin, Týdeníku Rozhlas a samozřejmě do Disku a pro Nakladatelství AMU.

Členkou VSVD se stala, myslím, už krátce po jeho založení. A v kontaktu s námi je stále, byť dlouhou dobu už nemůže své členství „praktikovat“ osobně. Se zdravím to už nemá takové, jako kdysi, když nás provokovala energií a zářivými úsměvy už na dálku. Tak alespoň takto – také na dálku – popřejme Majce k narozeninám všechno dobré, co lze kamarádce přát, především zdraví a dvakrát radši, a taky radostnou mysl, k tomu přátelství, lásku...

Saša Gregar

Majko naše milá přítelkyně, dovolujeme si taktéž gratulovat a přejeme především zdraví zdraví, zdraví!!! Ostatní jsi schopná si jako vždy zařídit sama.

Tvoji Mirka a Janek Císařovi

Redakce gratuluje i dalším jubilantům:

Josefu Janu KOPECKÉMU *10. 1. 1980

Jaroslavu NOVÁKOVÍ *26. 1. 1970

Ondřeji SEDLÁČKOVÍ *7. 2. 1975

Haně PROCHÁZKOVÉ *10. 4. 1940

Vladimíře KOŘOUSKOVÉ *24. 4. 1960

MUDr. Karlu STUHLÍKOVÍ *8. 6. 1965

Jarmile OPATOVÉ *2. 6. 1970

smutné zprávy...

Vladimír HRUBÝ

(19. 12. 1938 – 20. 12. 2014)

ODEŠEL VELKÝ BYDŽOVSKÝ DIVADELNÍK

Na sklonku loňského roku, 20. prosince ráno, den po svých 76. narozeninách, odešel náš kolega, kamarád, velký divadelní ochotník, pan Vladimír Hrubý. Každý z nás jsme na něj od chvíle, kdy jsme se tu smutnou zprávu dozvěděli, v duchu mnohokrát vzpomněli a rozloučili se s ním. Pokud bychom však na něj vzpomínali a vynechali bychom jeho vztah, lásku

k ochotnickému divadlu a divadelnictví vůbec, bylo by naše vzpomínání přinejmenším polovičaté. S ním odchází jedna téměř celá generace bydžovských ochotníků, která nám mladším předávala své zkušenosti a svůj um.

Vzápětí po svém příchodu z Jilemnice do Bydžova v roce 1964 se mladý Vladimír začlenil do řad Divadelní jednoty Jirásek a velice brzy se stal kmenovým hráčem. Mohl bych tu jmenovat inscenace, ve kterých ztvárnil důležité, často hlavní úlohy: *Kaviár nebo čočka*, *Scotland Yard a paní Piperová*, *Přátelství* nebo roku 1968 Tylova *Fidlovačka*, v níž představoval mladého zamilovaného Jeníka. Dále pak v 70. letech *Z různých dob* či *Tvrdohlavá žena*, v 80. letech pak *Dámský krejčí* nebo *Kulička*. Rád bych tu ale vzpomněl především na mně osobně nejbližší období posledních cca 12 let, uvozené znovuvzkříšením divadelní jednoty po předchozích mnoha letech temna způsobených dočasnou ztrátou domovské scény.

S blížícím se znovuotevřením Jiráskova divadla v roce 2003 začal spolek pílit s příprava-

mi Jiráskovy *Lucerny*. Jako jeden z tehdy nejzkušenějších divadelníků byl Vladimír pověřen rolí režiséra a sám si v *Lucerně* navíc zahrál roli Vrchního. A znamenitě, tak jak to uměl. O rok později usedl na režiséřskou sesli znovu, tentokrát si vybral detektivní žánr a hru Roberta Thomase *Past*. Byl jsem poctěn, a rovnou dvakrát. Když si mě vybral do hlavní role a podruhé, když mi po úspěšně provedené premiéře a u sklenky jeho oblíbené becherovky nabídl tykání. Pan Hrubý se pro mě stal Láďou. Kolegou, kamarádem a jím také zůstal až do konce. V roce 100. výročí divadelního spolku se po 37 letech vrátil na jeviště v Tylově *Fidlovačce*, tentokrát v úloze světáckého, rozšafného básníka Hvězdoleského. Zpočátku zastával také funkci předsedy spolku, později byl minimálně členem výkonného výboru.

V hudební komedii *Limonádový Joe*, která měla premiéru už před čtyřmi lety, mi Láďa na jevišti hrál tatínka, to když mu byla svěřena role starého otce Kolaloky. Na podzim roku 2012 měla premiéru hra *Tři v tom*, kde představoval lékaře. S inscenací jsme projeli řadu přehlídek, festivalů, štací, a to u nás i na Slovensku. Naposledy jsme stáli společně na jevišti v nedalekých Nechanicích v neděli 16. listopadu. Nikdo tehdy ani nemohl tušit, že pro Láďu to bude opravdu poslední divadelní štace.

Láďo, děkuji Ti i dodatečně za sebe, že jsi v sobě našel před 4 lety dostatek sil, aby ses i za ostatní přátele rozloučil ve smuteční síni s jiným nadšeným ochotníkem, mým tátou.

Láďo, děkuji Ti nyní za celý divadelní spolek Jirásek za všechno, co jsi nás naučil, co jsi pro nás znamenal, co jsi vykonal i za to, že jsi zkrátka byl. Budeš nám moc chybět.

Za Divadelní spolek JIRÁSEK Nový Bydžov Petr Kruliš

Bedřich BERAN

(25. 1. 1930 - 21. 4. 2015)

VZPOMÍNKA NA BEDŘICHA BERANA

Dne 21. dubna 2015 zemřel pan Bedřich Beran, ochotník a technik v Jiráskově divadle Hronov. Šli jsme s ním po mnohá léta společně po různých jevištích divadelních scén, a proto vzpomínáme na příhody, které s námi prožíval. Jako nás i jeho zlákal podivný svět divadla a mnoho roků mu pak oddaně sloužil.

Divadlo začal hrát v Polici nad Metují, ale později přišel na jeviště pro české ochotníky posvátného Jiráskova divadla v Hronově. Za svou divadelní činnost na hronovském jevišti byl odměněn v roce 2004 „Zlatým odznakem J. K. Tyla“. Vedle vystupování na jevišti věrně sloužil

Guy de Maupassant: Kulička

i jako technik divadla. Velkou odměnou mu byla i cesta s ochotníky do Japonska. Ani tam, v té daleké a krásné zemi ho neopustila jeho druhá velká láska jeho života - zahrádka. Z japonských květin si odebral semínka a tady ve Dřevíči mu z nich vyrostly krásné květiny. Když po dvou letech přijeli japonští divadelníci do Hronova, vítal je Běda

japonskými květinami. Japonská delegace byla dojata.

Návštěvníci hronovského divadelního festivalu ať z Čech a později i z Anglie, Německa, Švýcarska či Belgie Bedřicha znali a po příchodu do divadla se po něm vždy ptali. Všichni ho měli rádi a těšili se z jeho přátelství. Vždy byl výborným společníkem a vypravěčem. Jeho historky nás často pobavily a rozesmály.

A protože herci nikdy neodcházejí z tohoto světa úplně, věřím, že na tom nebeském jevišti slyší, jak mu děkujeme, že s námi chvíli byl v tom našem hronovském divadle.

Budeme na něho všichni často vzpomínat.

Ing. Miroslav Houštěk

Pavel DOSTÁL

(1943- 2005)

Pavel Dostál. Pavel. Divadelník a amatér, jak o něm v Divadelní Hromadě č. XLV na podzim roku 2005 napsal prof. Jan Císař. Amatér i profesionál, amatérský herec, dramatik, režisér, politik, taky ministr kultury. Jediný, s nímž jsem si tykal, přestože po roce 1990 jsem se ve svých pracovních funkcích potkal s řadou ministrů kultury, myslím

s deseti. Ve svých vzpomínkách *Hrál jsem v Národáku* o něm píše: „S Pavlem Dostálem jsme se znali už z hluboké totality, byli jsme stejný ročník. Ale vídali jsme se častěji až od začátku devadesátých let, kdy byl poslancem a pak ministrem. Došlo i na pár schůzek soukromých. Několik týdnů před jeho smrtí jsme spolu s ním, Císařovými a dalšími přáteli byli na večeři v hospodě

U Plebána, když jsme ho jmenovali čestným členem našeho VSVD. V ten den právě vznikala Paroubkova vláda, uprostřed večere zavolal nový premiér Pavlovi na mobil, a zda znovu vezme „tu“ kulturu: „Jo,“ pravil Dostál, „ale nejdřív s kamarády dojm guláš.“ S Dostálem jsme byli odkojeni Hronovem sedmdesátých a osmdesátých let. Vždycky stál sebevědomě za svými inscenacemi, které psal a režíroval pro přerovský soubor Dostavník. Bylo to už v době jeho „nesmění“, éra slavných *Výtečníků* už byla za oponou sovětské okupace. Při představení podle hry V+W *Helenka je ráda* Pavel osobně svítil štýchem z balkonu Jiráskova divadla, seděl jsem hned vedle něho. Všem na jevišti se radostně smál, lidi syčeli, že má držet hubu. Když v té inscenaci někdo držel kytku, tak se hned zpívalo Když jsem kytici vázala, když někomu upadl klobouk, začali Klobouk ve křoví. Na rozborovém semináři se do Dostála obul Luděk Richter, dnes i tenkrát břitký kritik, prý je to žánrově bordel a žádný muzikál, jak se tenkrát říkalo všemu se zpěvy. Dostál na to: „Samozřejmě, Ludku, ty vole, že to není muzikál. To je přece písničkál, a v tomto žánru je dovoleno všechno!“

Pavel Dostál, člověk nesmírně přátelského ducha, divadelní nadšenec a jako ministr jeden z mála, který kulturní obrodu hájil s romantickým přesvědčením i jako pragmatický politik ČSSD, vnímaný svým okolím nadšeně i kontroverzně. Ale vždy s uznáním, dovedl se totiž o své názory, na rozdíl od jiných, skutečně prát. A to doslova, utřil při tom i pár fyzických šrámů...

Určitě na něj dodnes vzpomínají i další naši kamarádi, třeba divadelníci v Úpici nebo v Třebechovicích, s nimiž před desítkami let spolupracoval na divadelních inscenacích. Prof. Císař na závěr svého článku napsal, že „Pavel Dostál byl celou svou bytostí do amatérského divadla jistého typu, divadla, které (podle Iva Osolobě) mluví, zpívá a tančí, zakořeněn, z něho roste a skrze ně divadlo nazíral. Byl divadelníkem – amatérem představujícím spolu s dalšími tu hodnotu amatérismu, jež mu v posledních desetiletích 20. století zajistila vědomí o tom, že mezi amatérským a profesionálním divadlem nemusí být rozdíl. Že je to prostě vždycky divadlo.“

Pavel Dostál právě před deseti lety, v srpnu 2005, podlehl zákeřné chorobě. Rozloučili jsme se s ním v Národním divadle, kde mu vystrojili státní pohřeb – Pavel, duší vždy divadelní amatér, tam na nás shlížel z velké fotografie zavěšené nad scénou, kterou prošly legendární osobnosti českého divadla, publikum se s dojetím přidávalo k české hymně zpívané živě sborem Národního divadla. Pak jsme spolu s Císařovými na Pavla ještě vzpomínali naproti ve Slavii. A jako bychom ho slyšeli – co na to říkáte, to nebylo špatný představení, viď vole...

Saša Gregar

MIMO RUBRIKY

Alexandr Gregar **HRÁL JSEM V NÁRODÁKU ANEB TAK TROCHU (Z)PAMĚTI**

V minulém čísle Divadelní hromady jsem vám nabídl pasáže ze vzpomínek nejstarších: o mé „ochotnické rodině“, jak jsem propadl divadlu v českořebovském spolku Hýbl, který měl svůj domicil v „Národáku“, tedy v Národním domě. Na dalších stránkách své knížky, z níž cituji, se mj. prodírám léty svého studentského divadla a úsilím o herecká studia, která mi, coby synovi z živnostnické rodiny, byla zapovězena. Po gymnáziu jsem se proto vyučil zámečnickem a teprve pak vystudoval Pedagogickou fakultu. Po absolutoriu jsem se nakrátko stal metodikem pro divadlo v ústeckém Osvětovém domě. Přišel ale srpen 1968 a zakrátko jsem se musel „z kultury“ poroučet. Tady někde začíná další část mé životní pouti, v níž důležité místo měla legendární Východočeská lidová konzervatoř a pak i můj první vlastní soubor, českořebovské Studio 02...

Druhá část

(Měl na výběr: buď hrát divadlo, anebo nedělat nic. Jsou situace, kdy jsou lidé odsouzeni hrát divadlo.

Milan Kundera,
Nesnesitelná lehkost bytí,
Atlantis Brno, 2006)

Vyobcován z „kultury“, pobyl jsem si celých šestnáct let v průmyslových podnicích. Ale hlavně, že jsem mohl zkoušet v divadle. Pohrávali jsme si s různými jinotaji, což za normalizace nebylo nesnadné. Politickou metafo-

ru jsme našli i v Hildesheimerově hře *Dobývání princezny Turandot* (Divadelní soubor Hýbl, 1969), příběhu o zparchantělé moci. Režíroval Luboš Hýbl, ctitel velkého romantického divadla a na okresní přehlídce v Žamberku dostali nějaké ceny. Oblíbené hvězdy Hýbla, Lída Šlemrová a Bohuslav Routek, zářily. K *Turandot* jsem vymyslel výpravu, průběžný chodník celým jevištěm asi metr vysoký, nad scénou viselo obrovské zlaté slunce, k tomu kontra světla, nemohli jsme sehnat kostýmy, tak se ve frcu nakoupil brokát a holky začaly šít...

Pak došlo k mému „veleúspěšnému“ režírování: secvičili jsme tehdy velmi populární pohádku *Jak se stal Rumcajs loupežníkem*. Text pro ostravské divadlo napsal Saša Lichý, ale já ho rozšrouboval a zase sešrouboval, což jsem dělal často. Vzniklo jakési „klipové“ divadlo s písničkami, muziku nám sepsal František Kajetán Zedínek, uznávaný českořebovský skladatel, a nastudoval ji s partou „lidových“ muzikantů od Kostelíčka. Děti v publiku hýkaly blahem. Na národní přehlídce v Kralupích nad Vltavou jsme dostali hlavní cenu a postup na Hronov, ale tam jsme už nesměli, loupežnický titul se soudruhům na ministerstvu kultury nezdál v roce výročí KSČ (1971) vhodný, místo nás hráli pražští májovci pohádku *O veselém hrobaři*, ta nevalila...

Už před rokem 1968 jsem nadšeně četl všechno o divadle, časopis *Divadlo*, *Literární* a pak taky *Filmové* a televizní noviny, *Hosta do domu*. A po okupaci vše, co z odborné publicistiky zbylo, především bulletiny České a Světové divadlo, které vydával

Divadelní ústav. Hojně mě zásobovala Majka Boková, tehdy dramaturgyně hradeckého Divadla Vítězného února. A miloval jsem letní hronovské diskuse, ještě se jim neříkalo dílny. A v Dřevíči právě začínal tzv. Klub mladých divadelníků, jehož účastníky po Hronově vodila Mirka Císařová.

Na Hronově mě fascinovaly rozborů inscenací pánů teoretiků Císaře, Štefka a Kreta. Školní třídy hronovské základky bývaly při jejich seminářích narvané k prasknutí a auditorium nábožně poslouchalo názory „nedotknutelných“, tehdy jim bylo kolem čtyřiceti. Zažil jsem slavné debaty ve Slávii, kde zapálení ochotníci byli schopní hádat se do krve a před davem doslova nespočítatelným. Olymp divadelního vzdělávání! Jeho plodem se stali tzv. „poučení“ divadelníci (s tím termínem jsem se nikdy neztotožnil). Ostatně co je člověk poučený? Aha, možná informovaný, ale zřejmě ne dosti vyučený...

Svůj osobní život s divadlem jsem vnímal velmi vážně, ale nebyly mi blízké rituály pěstované v sousedských souborech, kde se sic zkouší a hraje, ale musí být sranda, svolávají se táboráky a slaví narozeniny. Chtěl jsem tvořit, ležel jsem nejen v odborné literatuře, ale stále i v divadelních textech, jen aby mi něco neuteklo. Z včelína své hlavy jsem se snažil dobýt nápady k inscenaci, která by nebyla tradičním ochotnickým kouskem, ale něčím, co jsem vídával na Hronově či na poděbradském FEMADU, tenkrát velmi nestandardním festivalu mladého amatérského divadla. Příležitost, jak tu vášeň ukojit, přišla kolem roku 1977, konečně jsem našel správný text, Volodinu *Dulcineu z Tobosy*, alegorický příběh o lásce a politice. To bylo ono! Začal jsem *Dulcineu* v Hýblu zkoušet. Samozřejmě metodou pokusů a omy-

lů, herci měli často v očích nevyslovené otázky, ale byli trpěliví a věřili mi.

V té době vznikla v Hradci Králové Východočeská lidová konzervatoř. Mezi jejími absolventy byl např. kamarád z Bystrého u Poličky Olda Unčovský i svitavský loutkář Karel Šefma, také dnes slavný herec Mirek Táborský a režisér Petr Kracík i Pepík Tejkl a Honza Dvořák. Přihlásil jsem se do druhého běhu, učil nás doc. Císař a prof. František Štěpánek, také psycholog Josef Vinař, který nás zasvěcoval do Grotowského divadelních rituálů. Semináře vedli i další učitelé DAMU a herci z východočeských divadel. Mé dosud spontánní přemýšlení o režii a herectví dostávalo řád a systém: Císař nás zasvěcoval do tajů dramaturgie a nekonečně s námi rozkrýval motivické linie v *Maryše*, ve Štěpánkových dílnách se budovaly situace, graficky i na place, mimovali jsme s imaginárními rekvizitami, učili se zapínat knoflíky kabátu a otevírat neexistující dveře, nahlíželi do herecké psychologie.

U zrodu téhle legendární školy – v těch časech marnosti – stála Mirka Císařová. Svedla dohromady lidí z různých důvodů „odkloněných“ od pedagogické práce nebo od řádného studia divadla, ostatně také mě. Koncem osmdesátých let jsme spolu s Mirkou dokonce organizovali unikátní workshopy pod názvem Inspirace, téměř konspirativní přehlídky originálních divadelních nápadů...

Na konzervatoři byla skvělá atmosféra. Mirek Táborský měl už tenkrát buldočí touhu stát se profesionálním hercem, na DAMU to zkoušel po čtyři roky a nechal si kvůli tomu předělat celý chrup, při tom stačil dostudovat hradeckou Pedagogickou fakultu. V našem ročníku byla také Lída Šmídová, dodnes v Náchodě režíruje, a také Jarmila Petrová z Ústí nad Orlicí, s níž jsem se potom sešel ve spolku Vícena. Konzervatoř trvala tři roky (1977–1979), každý měsíc jeden celý víkend jsme se toulali po různých divadelních sálech a hotelích kraje.

Pod vlivem svých konzervatorních učitelů jsem *Dulcineu z Tobosy* dokončil. A v roce 1978 jsme s ní dosáhli na Jiráskův Hronov – spolek Hýbl se tak ve své historii dostal do Mekky ochotníků po třetí. *Dulcineu* hrála skvěle Alena Hýbllová a dostala cenu, tenkrát se ještě dávaly.

Cesta na Hronov nebyla snadná, prošli jsme sítím mnoha okresních a krajských přehlídek, mezikrajová byla v nádherném divadle v Jablonci nad Nisou. Porota na účet Aleny Hýbllové jako představitelky *Dulcinei* podotkla, že na takovou postavu je moc krásná a kultivovaná. Já fanfaronsky oponoval, že „ošklivější babu v souboru nemáme“. Pohrdavý obličej Jarmily Drobné–Černíkové, obávané kritičky amatérských inscenací, jsem bohužel nepostřehl. Paní Jarmila, v té době rovněž „prokopnutá“ dramaturgyně, se jako mnozí jiní profesionálové uchýlila k amatérskému divadlu, napsala spoustu „metodických knížek“ a učila amatéry vnímat divadlo jako systém.

Dva měsíce před Hronovem přijela do České Třebové naše představení „zkolaudovat“, spolu s režisérem Zdeňkem Pošívalem, tehdy také profesionálně nepohodlným. Zkoušeli jsme v Malé scéně, v pátek večer. Zdeněk, už u nás doma, povídá: „Víš, ta *Dulcinea*, to musí být holka do nepohody, jenže Alena chodí po jevišti jako na předváděcím molu, jako nějaká městská káča. – Hele, v kolik ráno otevírá železářství?“ Ptám se proč? „No, koupíme takové ty dřeváky bez podpatku, takový prkýnka s kůží přes nárt, co se nosí do chliva ke kravám.“ Alena je na zkoušce s odporem obula, ale co ženská neudělá pro roli. Vyšla na scénu a stal se zázrak – všichni zkoprněli, bylo to přesně ono!

Jan Císař pak o mé hronovské *Dulcinei* do Amatérské scény napsal, že je něčím, co lze označit jako „mezidivadlo“, že si v inscenaci „*pohrávám jak s metaforou, tak s jevištním realismem a kromě psychologických situací rozehrávám i poetickou tělesnou hru*.“ Jistě jsem mnohé odkoukal např. od Václava Martince či Antonína Navrátila, tehdy mladých „experimentátorů“ pohybového divadla, jejich inscenace

mě na Hronově vždycky dostaly. *Dulcinea* nezapadla, těšilo mě to. Ale toho roku byl hronovským hitem úžasný *Peer Gynt* Rudy Felzmanna, dosud jsem na hronovském jevišti neviděl tak sugestivní představení, a to jsem pamatoval úžasně inscenace brněnského Leoše Waletzského, Vajdičkův soubor z Bratislavy i věci od Sváti Chytila z Vyškova, třeba *Dům na hranici* nebo *Překrutnou tragédii rytíře Palečka*. A samozřejmě vojenský soubor kolem režiséra Jana Schmida, předvoj Ypsilonky, jeho *Encyklopedii XX. století*...

Při prvním čtení hry se mi většinou vkrádá do hlavy její výtvarná podoba či prostorový koncept. U *Dulcinei z Tobosy* mě napadlo: musí to být jednoduché „divadlo na divadle“, kruhová podlaha a na pozadí mansionová oponka, z níž se budou postavy zjevovat jako v revue, nějaký minimální mobiliář, prkno, žebřík. A takovou výpravu mi výtvarně zpracoval a vyrobil Petr Stolín, konečně jsem (na pár let) měl svého „dvorního scénografa“. Vše bylo z hadroviny, barva v barvě, bílá v bílé, do toho pasovaly světelné efekty překrásné, písmo na oponě byl plastický drhaný obraz, inspirovaný jednou knižní stránkou ze starého vydání Cervantesova *Dona Quijota*.

Vždycky jsem chtěl mít ve svém týmu samostatně tvořícího výtvarníka i skladatele, do té doby to byla touha nenaplněná. S hudebníky byla vůbec potíž, většinou se ptali, co za to, a výtvarníci byli spíše malíři, scénografie jim mnoho neříkala. K některým mým inscenacím psal hudbu František Kačetán Zedínek, ale většinou jsem si ji musel obstarat sám, z gramofonových desek a později z cédeček najít ty správné pasáže. Jako efekt jsem občas používal zrychlování či zpomalování otáček a původní skladbu pak málokdo poznal. Tehdy ještě nebyla ta báječná zvuková zařízení, na nichž se dá kopírovat, stříhat a dotáčet jako dnes, byly jen magnetofony a vinylové „platně“. Vybrat muziku a dostat ji na magnetofonový pásek bylo velmi pracné, občas se rozmoťal a všechno bylo v háji.

Petr Stolín byl sochař a řezbář, vystudoval na brněnské „šurce“, neměl rád komunisty, ani oni jeho. Na konci studia mu zakázali vystavit „moderní“ portrét Lenina, maturitní práci. Petr uprostřed vernisáže přijel pro již „ukli-zenou“ plastiku s vozičkem a za vrzání rezatých koleček vezl svou pohaněnou věc prostředkem výstavní síně pryč. A výhružně při tom pozdravil: „Na shledanou, soudruzi!“ Přičetli mu to k „dobru“, byl jako já synem „malého“ živnostníka a u panstva to měl rovněž spočítané.

Kamarádili jsme spolu řadu let, jeho tatínek se znal s mým, a starý pan Stolín byl navíc nadšený turista. Pečoval o mě v oddíle cykloturistiky. Provozovali jsme s Petrem spoustu „uměleckých“ vylomenin, na své chalupě v Borové u Poličky v krbu pálił „nepovedené“ dřevěné plastiky a mě krvácelo srdce. Jednu jsem zachránil, je nádherná a ještě u mě doma visí na zdi. V dílně vonělo dřevo, a byly ho hromady naskládané kolem chalupy, natřené bílou barvou na řezu, aby pravdivě vysychalo.

K Pristleyově detektivce *Poklad* (1976) nám Petr udělal kuriózní výpravu. Vyhnal nás do lesa – když se to odehrává na pustém ostrově a ztroskotancům zbyla jen celta a lodní zvonec, tak postavíme jejich chýši z přírodního materiálu! Nařezali jsme bukové kmínky a Petr je pospojoval, žádná kašířka. Na zájezdech dalo vždycky práci správně to sešroubovat, dřevo sesychalo a časem se nedaly najít dírky pro šrouby, aby byly proti sobě. Po derniéře v Týništi nad Orlicí jsme ty klacky nechali v kotelně jejich kulturáku, hořely prý skvěle.

Po úspěchu s *Dulcineou* jsem už doslova snil o souboru, kde by na mě herci slyšeli a snesli můj „režijní styl“. Byť jsem neměl páru, jaký je nebo by měl být. Spolek Hýbl mi byl trochu těsný. Ne každý amatérský herec byl ochoten naučit se text zpaměti, říkat ho v pravý čas a na pravém místě,

natož zkoušet pořádně. Určitě to se mnou nebylo snadné, na něčem jsem příliš trval a „chyby“ nesnášel. Někteří Hýblovcí začali mluvit o mých režiséřských manýrách, bohužel i ti, kteří se mnou absolvovali první „revoluci“ v roce 1966, když jsme otevírali Malou scénu a poněkud se na chvíli trhlí od tradičního Hýbla...

Na lidové konzervatoři jsme se právě zabývali krásným textem, *Hrou o životě a smrti dr. Fausta* od Milana Calábka. Byla to variace na faustovské téma, původně ji autor napsal pro „normalizovaný“ Činoherní klub, kde se hrál (1974) v autorově režii. Hra se však minula s poetikou ČK a po několika reprízách byla stažena. - Hra o Faustovi se opírala o Goethův příběh, ale také o texty loutkářských Faustů a lidovou poezii. Princip koláže mě lákal, vlastně jsem ho už zkoušel v *Dulcinei*. Ale zásadním pro výběr této hry bylo vyprávění prof. Františka Štěpánka, který ji inscenoval v Gentu, dokonce v prostoru nějaké banky. Štěpánek za ni i další práce v Belgii dostal dokonce Rytířský kříž. Úryvky z *Fausta* jsme na konzervatoři cvičně zkoušeli, „režiroval“ jsme dnes slavného Mirka Táborského, byl mým prvním Mefistem.

Na závěr konzervatoře jsme měli připravit samostatné absolventské představení, já se rozhodl pro *Fausta*. A že ho secvičím s českořebovským Hýblem, parta z *Dulcinei* se mi zdála dobrá. Přemýšlel jsem o obsazení, radil se s kamarády. S Lubošem Hýblem jsme se hrozně hádali o podstatu herectví – on tvrdil, že hercem může být pouze vzdělanec a intelektuál, já zas, že jím klidně může být i primitiv, pokud má talent od pánaboha. Čímž jsem si v Hýblu zadělal na další revoluci. Navíc jsem se s naivní upřímností svěřil, že hledám představitelku Markyty, ale Alena, jeho manželka a právě oceněná *Dulcinea*, že to nebude. Přestože je skvělá herečka. Prostě se mi nehodí, je moc kultivovaná, chtěl bych raději nějakou barbarku. Malér, a naše vztahy začaly zamrzat.

Prostě jsem si umanul, že inscenace bude velmi „experimentální“. Samozřejmě opět divadlo na divadle,

ten koncept mě provázel i v dalších inscenacích, nejsilněji ve *Vévodkyni valdštejských vojsk*. Nemínil jsem *Fausta* inscenovat na jevišti, ale v aréně, tehdy velmi oblíbeném prostoru u „netradičních divadel“. Hru jsem usadil na jediný velký praktikábl uprostřed hlediště – jako na hospodskou tancovačku. A taky měl ten můj opus podtitul *Tancovačka*.

Hýbl, nejen Luboš, ale celý spolek, dal od mého projektu ruce pryč. Až na některé z mladších, třeba Honzu Kráčmera a Františka Čecha, kteří se mnou vždycky táhli basu. Tak jsem se porozhlédl a doslova na ulici oslovil nové mladé lidi. Někteří o divadle nevěděli zhora nic, jiní zas nevzbuzovali přílišné sympatie. Pustili jsme se do zkoušení. A přišla chvíle, kdy jsem chtěl tu společnost Hýbla představit jako jeho „experimentální“ Studio. – „A tak to ne, tohle pod hlavičkou renomovaného souboru nemůžeme připustit!“ slyšel jsem docela nahlas.

A v Národáku pro nás najednou nebylo místo. Začali jsme zkoušet v Lidovém domě, kde můj tatínek s maminkou už před válkou orlovali, teď to byl závodní klub textilního podniku Perla. Plakáty už byly natištěné a na nich: hraje Studio divadelního souboru Hýbl. Musel jsem je vyhodit. Založili jsme tedy Studio 02 – to číslo označovalo českořebovský závod. A dvacet nových tváří, z nichž většina stála na jevišti poprvé, se pustilo se mnou do nového divadelního dobrodružství. Na Žamberský divadelní máj jsme jeli už pod novou značkou.

Na premiéru 25. dubna 1980 přišli ze zvědavosti i hýblovcí, někteří se dokonce netajili odporem: hrát v aréně? Takhle blízko k divákům? Vždyť ti herci prskají, potí se a smrdí! Jeden uznávaný místní analytik představení Hýbla dokonce o naší premiéře napsal, že „jakkoliv přijatelná choreografie a ustrojení komparsu s pěkným dojmem dívek se šátky, Markytky s růží a její zpěv, to vše kontrastuje s vulgárností textových vložek, rádoby metaforickými náznaky tabuizovaných oblastí života člověka a džínsovým šupáctvím vlasatce, což vytváří bludný kruh, do kterého se dostává československé

Honza Kráčmer jako Kašpar, ležící František Čech; Hra o životě a smrti doktora Jana Fausta; 1980

nové divadlo, jehož kopírovaný odraz předvádějí v tomto čase školení ochotníci“.

Bum, dostal jsem to já, Calábek i celé československé divadelnictví, včetně školených ochotníků! Dostával jsem i vyčítající dopisy, prý nemám právo rozdělovat soubor, dosud tak pěkně držel pohromadě! Ještě se mi to v životě párkrát zopakovalo...

Hned po premiéře se na nás přijela podívat výběrová komise Jiráskova Hronova, pozval jsem ji. Byl v ní samozřejmě doc. Císař, režisér Pošíval, dramatik Ivan Bednář a další. Posoudili nás trochu jinak: „*Mladý začínající soubor se inspiroval tradicí lidového divadla, pracuje v netradičním prostředí s důrazem na metaforičnost na straně jedné a syrovou realitu na straně druhé. Vzniklo neobyčejně zajímavé představení, které je jakými mezistupněm mezi tradičním typem amatérského divadla a tzv. malými jevištními formami.*“ Na 50. ročník Jiráskova Hronova nás pozvali.

Hráli jsme tam ve společnosti *Roháče* z *Dubé*, kterého v adaptaci doc. Císaře režíroval můj kolega Míla Hladík, také on svou inscenací absolvoval východočeskou konzervatoř. Ale hitem tohoto Hronova byly *Mrtvé duše* ze slovenské Zelenče, tehdy ještě ochotnického, ale později špičkového

operního režiséra Jozefa Bednárika. A Felzmannova *Její pastorkyňa*, konkurence velká. Naše představení Hronov nedobýlo, ale bez ohlasu nezůstalo. Psalo se o něm v Amatérské scéně, že „*překypovalo symbolikou a vnitřní tvořivostí režijní i hereckou, uplatňující se v působivých, komplexně nazíraných prostorových řešeních*“ – to jsou slova, co? Balzám na mé ochotnické ego.

Hráli jsme v Rokytniku uprostřed sálu místní sokolovny, já zaskakoval za perkusistu a zpocený až na zadku tloukl do tamburíny, velmi silně. Vedle sedící zakladatel Divadla Na zábradlí a budoucí profesor DAMU Ivan Vyskočil se ke mně naklonil a povídá – člověče, nechcete toho nechat? Mě už bolí uši!

Kašpara hrál charismatický Honza Kráčmer s energií atomové elektrárny, dívky v poloprůhledné gázovině, svůdné... Viděla nás manažerka vídeňského festivalu ochotnických divadel – pozvání přišlo vzápětí. Jenže okresní ústecké stranické orgány usoudily, že se nepatří, aby do kapitalistické ciziny vyjel začínající soubor, navíc s „tím“ Gregarem. Taková pocta by prý lépe slušela nějakému zasloužilému souboru, třeba choceňskému, právě měl stoleté výročí. Vídeňákům to ale bylo lhostejné. Zdvouřile odmítli, ale nevzdali se, když to nevyšlo v roce 1981, opakovali pozvání v roce 1983. Byl právě Rok českého divadla, velká sláva, v Úpici jsme se Studiem 02 vystupovali ve slavnostním divadelním průvodu, s nímž pak místní putovali až do Prahy, já tenkrát dostal, myslím od ministerstva kultury nebo od Ústavu pro kulturně výchovnou činnost, dnešního NĚPOSu, krásné malované Čestné uznání za ochotnictví, obrovský kus papíru v rouře, ještě ho mám schovaný...

Soudruzi v Ústí vyměkli a my do Vídně mohli odjet (pod dohledem jedné úřednice z okresního národního výboru, významnější funkcionář se s námi cestovat na Západ bál, byť to bylo kousek za Brnem). Náš kočár do Vídně ale nevezl Honzu Kráčmera, ne že by mu to zakázali, ale hrozně tenkrát zlobil, urážel se a trápil nás, a že se na všechno může to či ono, a nezkoušel. Už jsme měli za sebou další inscena-

ce, které Studio 02 i Honzu proslavily, trochu „narostl“ a Vídeň nám furiantsky hodil na hlavu. Kašpara jsem zaskočil. Jenže ve Vídni byli zklamaní, paní producentka vyhlížela chlapáka Honzu s ostře řezanou tváří a vysokou svalnatou postavou. – A kdepak máte Kašpara? – Bohužel, sorry. Es tut mir leid, bitte. Budu ho hrát já, říkám jí do hlubokých očí, jen smutně polkla, když si mě prohlédla...

Vídeňské představení mělo velmi slušný úspěch, psali to v místních novinách. A přežili ho i místní technici, museli odmontovat křesla okolo naší hrací plochy, a také elektrické rozvody, které se nehodily k našim kabelům, bezpečnostní opatření v divadle na Graben, hned naproti kostelu sv. Petra v samém centru Vídně, byla nesmlouvavá. Právě uplynulo sto let od hrůzného požáru divadla na Ringstrasse, co chvíli nám to důrazně připomínali.

Naše první zahraniční vystoupení jsme řádně oslavili v jedné hospůdce v centru. Pivem a uzeným kolenem, které objednal kamarád emigrant z našeho rodného města, dozvěděl se o nás z vídeňských novin a přišel i s rodinou fandit. Do sálu prý nahlédl také spisovatel Pavel Kohout. A potkal jsem se tam i s kamarádem své švagrové, architektem v rakouské televizi, vyvezl mě na Heurige víno do Grinzingu nad Vídní, poprvé jsem jel ve zbrusu novém citroenu, vedle mě na sedadle doga, které v útulné vinárně přinesli ke stolu misku s vodou, u nás něco nepřipustného... Po návratu domů si nás podali fízlové. Jenže to už se schylovalo k labutí písni Studia.

Po Faustovi jsme v roce 1981 jako druhý opus Studia uvedli Shakespearovu *Komedii omylů* pod názvem *Šejkspír ve Studiu*. Text jsem razantně upravil za jediný večer po návštěvě Jana Císaře. Přijel na zkoušku, viděl a řekl: „Zapomeňte, Sašo, na Shakespearův pomník, hrajte to po svém, originál se vašim hercům přičíl!“ Tak jsem si dal pár panáků a nevstal od stolu, dokud to nebylo „po svém“. Do programu jsem pak napsal: „Několik týdnů jsme se trápili, jak *Komedii plnou omylů* inscenovat. Ale pak mi otevřel oči doc. Císař, který mě, jako později

D I V A D E L N Í

Kompletní Studio 02 po premiéře Šejkspíra ve studiu, 8. května 1981

ještě mnohokrát, nakopnul správnějším směrem“. Ne, že by mi Císař někdy držel přednášky a obsáhlé rozbo-ry, stačilo, že mi řekl jednu dvě věty.

Inscenace měla formát sportovního utkání, byla bláznivou crazy komedií plnou nejruznějších fórů a gagů. Děvčata v sexy gymnastických tílkách a trenýrkách, podobně chlapci, jen pár rekvizit. Opět se hrálo v aréně, vzadu brána borců jako na Strahově. A hlava knížete Egeona, dřevěná forma na klobouky, se po popravě koulela jako na kulečníku. Dýmy, kontrastní světla, mu- zika, písničky...

Premiéra *Šejkspíra* byla v květnu, takže na Hronov pozdě, už měl po uzávěrce. Léto jsme strávili v náramné pohodě a pilovali *Šejkspíra* na soustředění v Čenkovicích. Pravda, víc se pilo než zkoušelo, ale nic podezřelého jsem zatím neshledával. Do konce jsme v kompletním „studiovém“ složení oškrábali Císařům v Neratově mechem porostlé střešní tašky z jejich chalupy. Mirka vařila a pekla.

Studio 02 byl nadějný soubor a mohl mířit vysoko. Na podzim nás pozvali i do Poděbrad na FEMAD na „salón odmítnutých“. Hráli jsme 3. říj- na 1982, spolu s námi tam byl i Milan Schejbal s Diderotovým *Candidem*, Franta Zborník s vodňanskými hrál

od Klicpery *Každý něco pro vlast*, Jar- da Kubeš z Volyně *Rybu ve čtyřech* a Bednárikův klan ze Zelenče legen- dární Maupassantovou *Gulňčku*, krásná společnost. A v ní naše Studio jako nové zjevení z východních Čech. A o rok později (1982) mazal *Šejkspír* na Šrámkův Písek, byli jsme pasováni na mladé experimentální divadlo.

V Písku bylo toho roku plno origi- nálních představení, zářila Vizita Ja- roslava Duška a Jana Borny, na akor-

deon s nimi hrál Václav Koubek, jen tak v pokleku a s hlavou zakloněnou do nebe zpíval drsné písničky. Česko- lipští kolem Václava Klapky hráli *Ha- mleta*, byla tu i začínající Pražská pět- ka reprezentovaná Recitační skupinou Vpřed, hoši z pražského undergroundu kolem mladičkého Lumíra Tučka a s budoucími hvězdami Davidem Vá- vrou a Tomášem Hanákem! My ven- kovani na ně hleděli jako na zjevení. Oprsklí Pražáci, především Tomáš Vorel, v kuloárech zlobili, chodili vy- maškaření, s barevnými vlasy, debatu s porotou ironicky komentovali, všech- no měli na háku, což je ostatně výraz z jejich dílny, za normalizace se velmi vžil...

Představením Vpředu jsme byli oslněni a nadšeně si pobrukovali jejich děsivě ironické verše: „*Mániči stěhují kuchyňskou linku/dali ji ke schodům, oráže chvilku/linka je plechová, lin- ka je těžká/jestli ji nezvednou, večerí zmeškaj/a to je nejhorší co může bejt/ co může bejt/co může bejt...*“ Byl to ná- řez, někteří naši nebyli k zastavení a stále si ty verše opakovali. Hrát v tako- vé společnosti, pravda, bylo o šampri sebevědomí navíc. – A uvnitř Studia to začalo vřít: Hronov, Písek, Poděbrady, Vídeň! Kam to bude příště? Na Mars?

Hned po *Šejkspírovi* jsme začali zkoušet *Třináct vůní* Jana Schmida, tehdy populární text Ypsilonky, který

Honza Kráčmer jako Dromio Syrakuský i Efezský spolu s půvabnými Boženkou Paleníkovou a Zuzkou Langovou; Šejkspír ve Studiu, 1982

reflektuje českou povahu na příběhu z první republiky. Najednou šlo všechno ztuha, klopotně. Samozřejmě i první dvě inscenace jsme museli vydřít, vydupat z nevelkých hereckých dovedností, jen v duchu nějakých mých vizí. Ale vždycky to provázela pohodová „tvůrčí“ atmosféra. Ve *Vůních* jsem herce honil do úmoru kolem stolu, který byl v té inscenaci vším, kuchyní, ložnicí, ulicí. Nastříhal jsem dobovou hudbu, leitmotivem byl *Maestro Tango* od Hany Hegerové. Jenže *Třináct vůní* k premiéře jen tak tak doklopýtalo. Sice došlo opět na postup do vyšších soutěží a nakonec i na Hronov, už druhý v krátké kariéře Studia 02, ale právě tady nastala zkáza Titaniku...

Bylo parné léto 1982, herci se na zkoušky scházeli bídě a zkoušeli na půl huby. Hronov už známe, jsme prostě Mistři! A pořadatelé Hronova navíc zkusili „experiment“ – *Třináct vůní* budou v jeden den hrát dva soubory! Kromě nás i Divadlo D3 Karlovy Vary, kde je nastudoval můj budoucí kamarád Vlastík Ondráček se skvělými herci (také mými pozdějšími přáteli) Petrem Richtrem a Aničkou Frankovou. A můj ansámbl si večer před představením „trochu“ vyhodil z kopýtka. Měli jsme hrát v pondělí jako druží, od pěti odpoledne, čas na dospání byl. Jenže došlo k nejhoršímu: představení karlovarských mělo obrovský úspěch! Standing ovation, hlediště boulivě reagovalo na vtipné herectví a na prvorepublikové songy, v normalizační době s nadšením přijímané. Jen jsme začali hrát my, publikum dobře naladěné z předchozího představení najednou i v tom letním parnu bylo jako zmrzlé. A na jevišti hned jeden kiks za druhým, přebrepty, herci se motali jako mouchy v půllitru, nic se nedařilo, chodil jsem za horizontem jako lev v kleci a dokonce chtěl na jeviště hodit ručník. Celé dny jsem se nemohl vzpamatovat, v pátek potkám překladatele Sašu Jerie, povídá mi: „Ty jsi ještě tady? Já myslel, že ses po tom průseru zastřelil?“

Veleúspěšné Studio 02 dostalo po téměř čtyřech letech existence na frak. *Vůně* se pak ještě hrály na festivalu v Úpici, kde dokonce dostaly

Uprostřed na židli František Čech, vlevo Vladimír Vondra, Jan Řehák a Lenka Paulíková, v posteli zády Miloš Beran; *Třináct vůní*, 1982

Cenu festivalu (teprve pak nás čekala Vídeň), ale to už byla agonie. Někteří jsme si mysleli, že „sláva“ Studia 02 bude věčná, ale to bývá omyl, a nejen v amatérském divadle. – Přes zimu jsme připravovali vídeňský zájezd, párkrát jsem ze zkoušky doslova utekl. A jednou dokonce použil „trik“, který nám vyprávěl režisér František Štěpánek na konzervatoři: jeden režisér, když si nad zkouškou zoufal, se omluvil, že musí na záchod a odešel. Nikdy se už nevrátil... Smutný fór jsem zopakoval a zmizel rovnou domů. Podlehl jsem ale, když mě přišli přesvědčovat, a ještě to zkusil. Po Vídní však přišel definitivní pád a já se Studiem 02 skončil.

Studio 02 však vytrvalo ještě spoustu let, soubor přežil přelom tisíciletí pod vedením Honzy Řeháka. Honza Kráčmer skončil někde ve Zdobnici, pak hrál ve Vamberku a dokonce u Černých šviháků Pepíka Tejkla. Sešli jsme se spolu na jevišti až po třiceti letech, když jsem s vamborskými v roce 2015 nastudoval *Deset malých černoušek*. Kritici z Hýbla i po desetiletích tvrdili, že jsem Studio 02 zbaběle opustil, jenže já měl pocit, že už s ním nehnu, že herci, které jsem vypiplal, si už žijí po svém, že mají svůj názor na divadlo a především na sebe v diva-

dle, mě že už nepotřebují. A po letech se Studio spojilo s Hýblem. Tehdejší moje krize trvala víc než tři roky, nezkoušel jsem, nehrál a na divadlo ani nesáhnul. Pravda, nezanevřel jsem úplně. Zvali mě do porot divadelních přehlídek, předsedal jsem poradnímu sboru pro divadlo, psal kritiky amatérských představení do okresních novin, jezdil po souborech a „metodicky“ jim radil – ať mi postižení prominou, já to myslel dobře, jak říkají s oblibou politici. Jenom nevím, zda mi ti kritizovaní vždycky rozuměli. A pokud ne, jejich chyba to určitě nebyla.

A pak mě v roce 1985 oslovili orlickoústečtí divadelníci – nastalo několikileté období, jehož vrcholem byla *Vévodkyně valdštejnských vojsk*...

(pokračování příště)

